Interreg Italia-Slovenija

Cofinanziato dall'Unione europea
Sofinancira Evropska unija

2021 2027

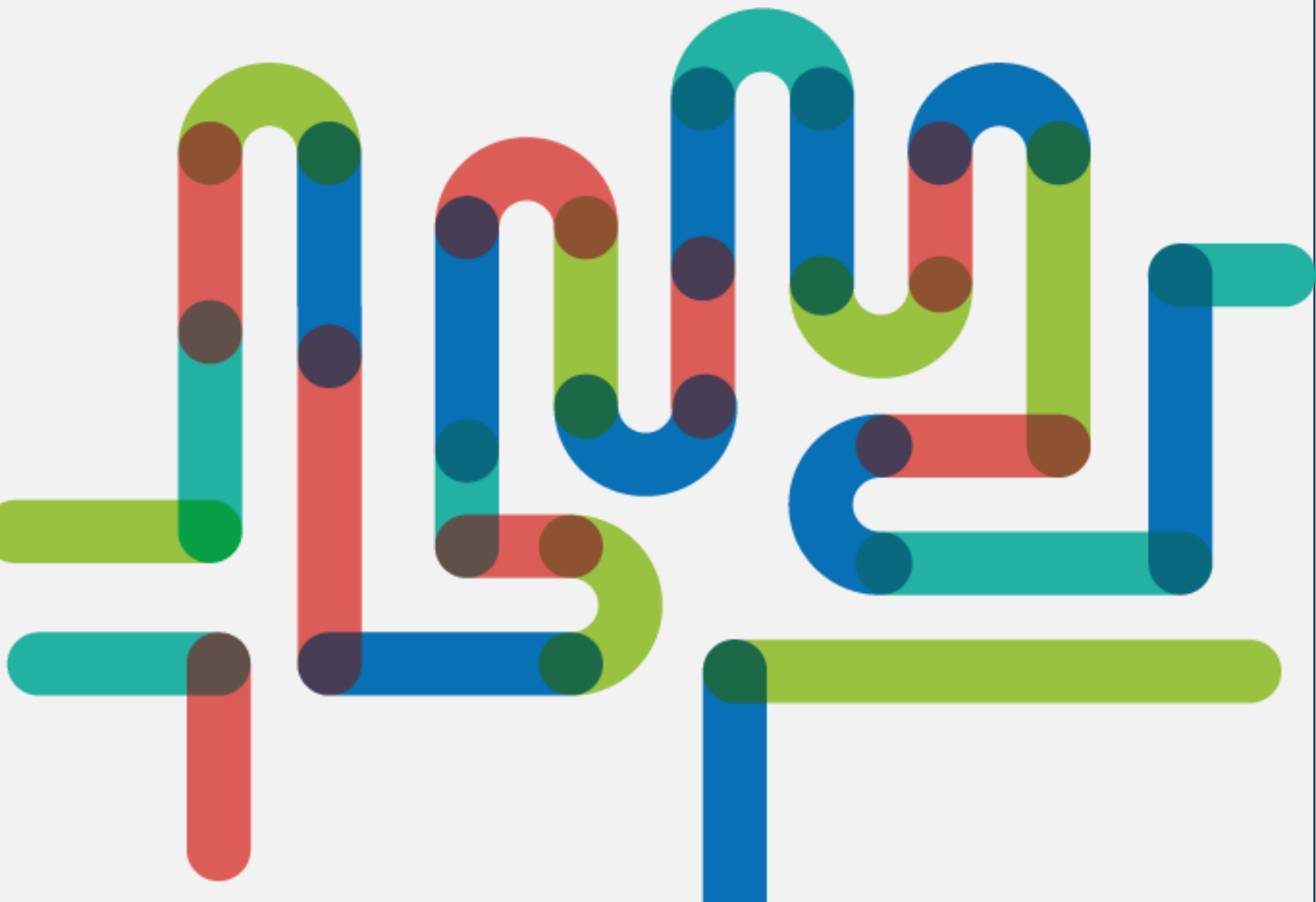
INTERREG VI-A

ITALIJA–SLOVENIJA 2021–2027

CCI 2021TC16RFCB034

PRIROČNIK O POSTOPKIH ORGANA UPRAVLJANJA

Različica št. 5 (Avgust 2026)

Kazalo

AKRONIMI **3**

NAMEN **4**

1. POSTOPEK IZVEDBE PROGRAMA INTERREG VI-A ITALIJA-SLOVENIJA 2021–2027 ..... **5**

2. ORGANIZACIJA ORGANA UPRAVLJANJA **10**

3. PODPORA ODBORU ZA SPREMLJANJE **12**

4. IZBIRA OPERACIJ **12**

5. PREDHODNO FINANCIRANJE (SAMO ZA OPERACIJO SMP) **22**

6. PRIPRAVA ZAHTEVKA ZA PLAČILO IZDATKOV EVROPSKI KOMISIJI **23**

6.1 OBDELAVA POROČIL O IZDATKIH TER PRIPRAVA ZAHTEVKOV ZA POVRAČILO IN IZPLAČILA UPRAVIČENCEM **23**

6.2 PREDVIDEN ZNESEK ZAHTEVKOV ZA PLAČILO (DESETI ODSTAVEK 69. ČLENA UREDBE (EU) 2021/1060) **27**

6.3 POSREDOVANJE FINANČNIH PODATKOV ORGANU Z RAČUNOVODSKO FUNKCIJO (42. IN 76. ČLEN UREDBE (EU) 2021/1060) **28**

7. PREVERJANJE UPRAVLJANJA DEJAVNOSTI EDINEGA UPRAVIČENCA **35**

8. SPREMLJANJE IN PREVERJANJE UPRAVLJANJA **36**

9. PREVERJANJA, KI SE IZVAJAJO PO ZAKLJUČKU OPERACIJ **39**

9.1 TRAJNOST OPERACIJ **40**

10. POSTOPKI GLEDE NEPRAVILNOSTI **42**

10.1 UGOTAVLJANJE NEPRAVILNOSTI **46**

10.2 (MOREBITNO) POROČANJE O NEPRAVILNOSTIH **48**

10.2.1 Dolžnost poročanja: merila 50
10.2.2 Izjeme od dolžnosti poročanja 52
10.2.3 Prvo poročanje: vsebina in roki 53
10.2.4 Posodobitve 55
10.2.5 Način poročanja 55

10.3 OBRAVNAVANJE NEPRAVILNOSTI IN VRAČANJE SREDSTEV 57
10.3.1 Finančni popravki 61
10.3.2 Korekcija in finančni popravki Evropske komisije 62
10.3.3 Finančni popravki držav članic 65
10.3.4 Finančni popravki zaradi neupoštevanja veljavnih pravil o javnem naročanju 66
11. PREPREČEVANJE GOLJUFIJ IN KORUPCIJE 67
12. NASPROTJE INTERESOV 73
12.1 PREPREČEVANJE, PREPOZNAVANJE IN OBVLADOVANJE NASPROTJA INTERESOV 73
12.1.1 Situacije, ki bi se lahko objektivno dojemale kot nasprotje interesov 74
12.2 OBVEZNOSTI V PRIMERU NASPROTJA INTERESOV 75
12.3 NADZOR, PREPOZNAVANJE IN UPRAVLJANJE NASPROTJA INTERESOV 75
13. ZAKLJUČEVANJE LETNIH OBRAČUNOV - IZJAVA O UPRAVLJANJU 81
14. DOSTOPNOST DOKAZIL 88
15. SPREMLJANJE 88
16. REVIZIJSKE SLEDI 95
17. PREPOZNAVNOST, PREGLEDNOST IN KOMUNICIRANJE 97
18. POSODOBITEV PRIROČNIKA 100

Priloga 1_KL Nasprotje interesov

Priloga 2_Nadomestna dokazilna Izjava

Priloga 3_Zapisnik o vzorčenju

Priloga 4_Priročnik za izvajanje predpogodbenih preverjanj

AKRONIMI

PI ITALIJA -SLOVENIJA / PI /Program	Program INTERREG VI-A Italija-Slovenija 2021–2027

EK	Evropska komisija
ITA	Italijanska republika
SLO	Republika Slovenija
OU	Organ upravljanja
ORF	Organ z računovodsko funkcijo
P	Plačnik
RO	Revizijski organ
OzS	Odbor za spremljanje
SS	Skupni sekretariat
NKT	Nacionalna kontaktna točka Slovenije
VP	Vodilni partner
PP	Projektni partner
EU	Edini upravičenec
SMP	Sklad za male projekte
OLAF	Evropski urad za boj proti goljufijam
FAQ	Pogosto zastavljena vprašanja

NAMEN

Namen tega Priročnika je osebju OU, SS, ORF, nacionalnim kontrolam, Revizijskemu organu, Nacionalni kontaktni točki Slovenije (NKT) ter podporni strukturi Dežele Veneto za Program Interreg VI-A ITALIJA-SLOVENIJA zagotoviti standardizirano metodologijo za postopke upravljanja in arhiviranja dokumentacije v zvezi z izvajanjem sofinanciranih ukrepov znotraj PI ter jih seznaniti z najpomembnejšimi nalogami, ki so v pristojnosti OU, in tako zagotoviti učinkovito rabo finančnih sredstev ob upoštevanju postopkovnih in informacijskih zahtev, ki jih določa evropska zakonodaja.

OU s tem Priročnikom, ob upoštevanju organizacijskega in funkcionalnega pomena aktivnosti, posreduje nekatere smernice, priporočila in navodila za poenostavitev in poenotenje delovanja različnih sodelujočih subjektov.

V tem kontekstu je treba zaradi potrebe po usklajenem upravljanju dokumentacije in pretoka informacij oblikovati, poleg zunanje podobe dobrega upravljanja projektov (učinkovitost, uspešnost, gospodarnost, transparentnost itd.), tudi sistem arhiviranja, ki bo omogočal izvajanje spremljanja, ocenjevanja in finančnega nadzora.

1. POSTOPEK IZVEDBE PROGRAMA INTERREG VI-A ITALIJA-SLOVENIJA 2021–2027

Postopek izvedbe evropskega programa, ki se financira iz strukturnih skladov, je v osnovi razdeljen v štiri faze:

- načrtovanje programa in revidiranje
- upravljanje in nadzor
- priprava in predložitev zahtevkov za plačilo
- računovodska revizija
- spremljanje

Načrtovanje programa in revidiranje

Ta faza zajema vrsto postopkov in aktivnosti, ki so namenjeni pripravi in odobritvi Programa Interreg ter njegovih sprememb, tj. dokumenta, s katerim se začrta razvojna strategija in opredeli vrsta prednostnih nalog, ki se bodo izvajale s sredstvi Evropskega sklada za regionalni razvoj in z državnimi sredstvi.

Izvedbo zadevnih postopkov in časovni razpored urejajo evropski predpisi o Evropskih strukturnih in investicijskih skladih ter, zlasti za programsko obdobje 2021–2027, Uredba (EU) 2021/1060 (Splošna uredba), Uredba (EU) 2021/1059 (Uredba Interreg) in Uredba (EU) 2021/1058 (Uredba o ESRR).

V okviru faze načrtovanja programa ločimo v osnovi dve vrsti aktivnosti: pripravo in odobritev ter revidiranje. Postopek priprave in določitve PI je koordiniral Organ upravljanja, ki deluje v okviru deželne uprave Furlanije - Julijske krajine, za izvedbo postopka pa je bila ustanovljena Programska delovna skupina – Task Force (v nadaljevanju Task Force), ki je delovala od 12. novembra 2019 do 12. septembra 2022, sestavljali pa so jo predstavniki obeh držav članic, Italije in Slovenije, predstavniki Avtonomne dežele Furlanije - Julijske krajine in Dežele Veneto kot institucionalni partnerji

Programa ter predstavnik Evropske komisije v vlogi svetovalca.

Za opredelitev prednostnih nalog in delovnih sklopov je Task Force predvidela, da Organ upravljanja Programa Interreg VI-A Italija-Slovenija s podporo Skupnega sekretariata izvede javno posvetovanje, katerega cilj je zbrati prispevke deležnikov na programskem območju, da bi prepoznali ključne potrebe čezmejnega sodelovanja, obravnavali prihodnje izzive ter bolje usmerili vsebine za novo programsko obdobje na tem območju za pripravo Programa Interreg V-I Italija-Slovenija 2021−2027. Vprašalnik, namenjen nacionalnim, regionalnim in lokalnim deležnikom na programskem območju Interreg Italija-Slovenija ter nekdanjim in sedanjim upravičencem tega območja iz prejšnjega programskega obdobja 2014−2020, je bil osredinjen na skupne izzive, cilje in povezane kazalnike, da bi na podlagi potreb območja, prepoznanih v fazi programiranja, oblikovali vrsto ciljno usmerjenih ukrepov in prispevali k strateški razpravi o tematski usmeritvi Programa.

Opredelitev strategije, prednostnih nalog in izvedbenih določb za PI je bila izvedena ob upoštevanju strateških usmeritev in prednostnih nalog, ki jih določajo evropska zakonodaja, Skupni strateški okvir (SSO), posebna Priporočila posameznim državam članicam ter Partnerska pogodba (PP), ki jo je pripravila Italijanska republika, Evropska komisija pa jo je odobrila z izvedbenim sklepom C(2022) 4787 final z dne 15. 7. 2022.

S Sklepom št. 434 je dne 25. 3. 2022 deželni odbor predhodno sprejel Program Interreg in ne-tehnični povzetek, da bi ju posredoval Evropski komisiji, kar je storil dne 7. aprila 2022, po tem ko je Task Force potrdila dokončno besedilo Programa sodelovanja Interreg VI-A Italija-Slovenija za podporo iz Evropskega sklada za regionalni razvoj v okviru cilja »Evropsko teritorialno sodelovanje« (Interreg) v Italiji in Sloveniji, in sicer na podlagi 24. dopisne seje z dne 23. marca 2022, ki se je zaključila 31. marca 2022. Po preučitvi pripomb, ki so jih glede Programa pripravile evropske službe in jih posredovale v obravnavo na 27. in 28. seji Task Force dne 9. junija oziroma 6. julija 2022, ter ob zaključku formalnih pogajanj je EK z Odločbo C(2022) 5745 final z dne 3. 8. 2022 potrdila Program (z enotno identifikacijsko kodo – CCI 2021TC16RFCB034) in njegove priloge.

S Sklepom št. 1242 se je dne 26. avgusta 2022 deželni odbor seznanil, da je Evropska

komisija dokončno odobrila Program Interreg VI-A Italija-Slovenija 2021−2027 – s kodo CCI 2021TC16RFCB034 (Priloga 1) in sprejel omenjeni Program.

V tem dokumentu so opredeljeni razlogi, ki utemeljujejo črpanje sredstev iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, natančneje analiza konteksta z vidika prednosti in pomanjkljivosti območja, strategija, ki je bila posledično sprejeta z namenom odpravljanja pomanjkljivosti zadevnega konteksta, zastavljene prednostne naloge in podatki v zvezi z načini črpanja namenskih sredstev (razdelitev po prednostnih ciljih, specifični cilji, vrste aktivnosti, finančni načrt, sodelujoči subjekti in organi).

V fazi izvajanja se lahko PI spremeni (revidira) v naslednjih primerih:

1. na podlagi pomembnejših družbenogospodarskih sprememb;
2. na podlagi večjih sprememb v okviru evropskih, nacionalnih in regionalnih prednostnih nalog;
3. v luči rezultatov ocenjevanja PI;
4. na podlagi težav, ugotovljenih med izvajanjem PI.

V teh primerih OU predlaga OzS ponovno preverjanje določb v okviru PI in revizijo slednjega, kar predstavi tudi EK. Spremembe PI se začnejo izvajati z dnem, ko jih potrdi EK.

V zvezi z elementi PI, ki niso zajeti v Sklepu o odobritvi Programa (23. člen Uredbe (EU) 2021/1060), Organ upravljanja Evropsko komisijo obvesti o vsaki odločitvi, s katero se ti elementi spremenijo, v roku enega meseca od datuma njenega sprejetja. V sklepu o spremembi je treba navesti datum začetka njegove veljavnosti, ki ne sme biti pred datumom njegovega sprejetja.

Upravljanje in nadzor

Za fazo upravljanja in nadzora so zadolženi OU, SS, nacionalne kontrole in Organ z računovodsko funkcijo v vlogi izplačevalca sredstev končnim upravičencem. Aktivnosti upravljanja vključujejo: opredelitev orodij za izvajanje PI, izbiro operacij, izvajanje nacionalne kontrole, črpanje sredstev, priprava zahtevkov za plačilo Evropski komisiji,

spremljanje, zbiranje in hranjenje podatkov ter zagotavljanje ustrezne revizijske sledi. Po tem, ko nacionalni kontrolorji izdajo potrdilo, SS preveri ustreznost zahtevka za povračilo, ki ga je oddal VP.

Priprava in predložitev zahtevkov za plačilo

Ta faza se nanaša na aktivnosti in obveznosti, za katere sta odgovorna OU in ORF in ki omogočajo poročanje tistih izdatkov pri EK, ki so nastali na strani upravičencev in so jih nacionalni kontrolorji prepoznali kot upravičene.

Na podlagi tovrstnega poročanja EK in pristojno italijansko ministrstvo (za delež italijanskih državnih sredstev) izplačata sredstva, ki so predvidena v finančnem načrtu PI v obliki evropskega in državnega sofinanciranja, ter 7 % za tehnično pomoč Programa.

Skladno z določbami 76. člena Uredbe (EU) 2021/1060 faza priprave zahtevkov za plačilo zajema predvsem tiste aktivnosti, ki so namenjene:

a) pripravi in posredovanju zahtevkov za plačilo Komisiji v skladu z 91. in 92. členom Uredbe (EU) 2021/1060. Zlasti so namenjene pripravi in posredovanju zahtevkov za plačilo Komisiji v skladu z drugim odstavkom 47. člena Uredbe (EU) 2021/1059, ob upoštevanju predloge iz Priloge XXIII, ter prejemanju plačil Komisije in izvedbi plačil vodilnim partnerjem v skladu s črko b) prvega odstavka 74. člena iste uredbe;

b) pripravi in predstavitvi obračunov, potrditvi, da so popolni, natančni in verodostojni v skladu z 98. členom Uredbe (EU) 2021/1060 ter vodenju elektronske evidence za vse elemente obračunov, vključno z zahtevki za plačilo. Zgoraj navedene aktivnosti izvaja ORF in so podlaga za pripravo dokumentov, ki se Evropski komisiji posredujejo prek informacijskega sistema EK SFC2021, na podlagi predhodne potrditve predsedstva ministrskega sveta.

V sistemu Jems si je mogoče ogledati podrobno navedbo izdatkov za vsak posamezen projekt in morebitna zmanjšanja nacionalnih kontrolorjev, ki izdajajo poročilo o kontroli oziroma certifikat o potrditvi. Poleg tega si je v sistemu mogoče ogledati podrobno navedbo morebitnih zmanjšanj, ki jih je izvedel SS na podlagi potrdil nacionalnih kontrolorjev. V zvezi z operacijami, ki niso predmet kontrole (izključenimi iz vzorca),

nacionalni kontrolorji v informacijskem sistemu Jems pripravijo poseben certifikat o potrditvi, v katerem navedejo, da projekt ni predmet kontrole, ker ni vzorčen v referenčnem računovodskem obdobju.

ORF izbere zahtevek za povračilo, ki bo vključen v zahtevek za plačilo Evropski komisiji, hkrati pa v razdelku »Popravki« izbere popravke, ki bodo po potrebi vključeni v zahtevek za plačilo. Sistem Jems samodejno izračuna skupni upravičeni strošek na podlagi zahtevkov za povračilo upravičencev/vodilnih partnerjev in morebitnih kasnejših zmanjšanj, ki jih določi ORF.

Zahtevki za plačilo so skupaj s kontrolnimi seznami shranjeni v informacijskem sistemu Jems in so na voljo organom Programa.

S tem postopkom se beležijo dokazila o izdatkih, ki se štejejo za neupravičene, in o osebi, ki je odredila njihovo neupravičenost; s tem se zagotovi, da se neupravičeni izdatki ne povrnejo.

Računovodska revizija

Za fazo revizije, ki vključuje nadzor upravljanja in aktivnosti, kar izvajata OU in ORF, je pristojen RO, ki ima v skladu s 77. členom Uredbe (EU) 2021/1060 nalogo preveriti:

i) popolnost, verodostojnost in natančnost obračunov;

ii) zakonitost in pravilnost izdatkov, vključenih v obračune, predložene Evropski komisiji;

iii) učinkovito delovanje sistema upravljanja in nadzora, na podlagi katerega se izvaja PI, in opozoriti na morebitne ugotovljene nepravilnosti.

RO zagotavlja učinkovito delovanje sistema upravljanja in nadzora PI s pomočjo splošnega preverjanja postopkov, ki jih izvaja OU, kot tudi s pomočjo posebnih kontrol na podlagi vzorca operacij, ki se sofinancirajo v okviru tega PI, v skladu z 49. členom Uredbe (EU) 2021/1059. V skladu z 80. členom Uredbe (EU) 2021/1060 Evropska komisija in Revizijski organ pri izvajanju revizij ustrezno upoštevata načeli enotne revizije in sorazmernosti glede na stopnjo tveganja za proračun Unije. Namen tega je zlasti preprečiti podvajanje revizij in preverjanj upravljanja istih izdatkov, prijavljenih Komisiji, da bi se zmanjšali

stroški preverjanj upravljanja in revizij ter upravno breme za upravičence.

2. ORGANIZACIJA ORGANA UPRAVLJANJA

Organ upravljanja Programa Interreg VI-A Italija-Slovenija 2021–2027 je deželni organ javnega prava, ki deluje v okviru Centralne direkcije za finance, Specializirane operativne enote (SOU) za upravljanje evropskih sredstev ESRR in deželnih dopolnilnih programov Avtonomne dežele Furlanije - Julijske krajine.

Pooblastila in naloge, ki jih izvaja OU

OU izvaja funkcije in naloge, ki so določene v 72. členu Uredbe (EU) 2021/1060 ter opredeljene v točki 2.1.2. Opisa sistema upravljanja in nadzora (Si.Ge.Co.) pod naslovi »Izbira operacij«, »Upravljanje Programa« in »Podpora delu Odbora za spremljanje«.

OU izvaja celovit nadzor nad PI; s pripravo priročnikov in smernic ter morebitno organizacijo seminarjev in usposabljanj zagotavlja enotne delovne metode in orodja za pravilno in učinkovito izvajanje svojih nalog.

Za izvajanje nalog OU so zadolženi zaposleni, ki so dodeljeni nosilcu organizacijskega položaja.

OU neprekinjeno in v vsem obdobju izvajanja Programa zagotavlja ustrezno organizacijsko shemo (v smislu števila in kompetenc zaposlenih), ki omogoča izvajanje predvidenih nalog.

V ta namen je smiselno okrepiti OU in SS ter zagotoviti, da deželna uprava – na podlagi ustrezne zahteve, ki jo formalno vloži OU – pravočasno nadomesti osebje, vključeno v izvajanje aktivnosti v okviru Programa Interreg VI-A Italija-Slovenija 2021–2027, v primeru daljše odsotnosti ali premestitve na drugo delovno mesto. Pri tem je treba zagotoviti ustrezen prenos nalog ter usposabljanje/mentorstvo za novo imenovane sodelavce na relevantnih področjih.

Organu upravljanja pomaga SS, ki je organ v sestavi Stalne službe za koordinacijo Skupnega sekretariata Programa sodelovanja Interreg VI-A Italija-Slovenija 2021–2027 pri Centralni direkciji za finance, Specializirani operativni enoti (SOU) za upravljanje sredstev ESRR in dodatnih deželnih programov, ter je zadolžen za tiste naloge, ki so potrebne za izvajanje PI, kot je opisano v poglavju 2.1.2. Opisa sistema upravljanja in nadzora (Si.Ge.Co.).

Osebe, ki so imenovane v OU in SS, so zaposlene v deželni upravi in so zato dolžne izpolnjevati obveznosti, ki izhajajo iz Triletnega načrta za preprečevanje korupcije in transparentnost (PTPCT) v Deželi FJK, vključenega v Celostni načrt delovanja in organiziranosti (PIAO), potrjen s Sklepom deželnega odbora št. 84 z dne 26. 1. 2024. V skladu z usmeritvami triletnih načrtov za preprečevanje korupcije, ki jih je Dežela sprejela od leta 2013, predvideni ukrepi zasledujejo strateški cilj krepitve dobro delujoče uprave, da bi ta postala »neprepustna« za slabo upravljanje, in razvoja »kulture pripadnosti organizaciji«, ki je z etičnega vidika zelo pomembna.

V okviru tega načrta je posebej opredeljeno, da morajo zaposleni v deželni upravi spoštovati določbe Kodeksa ravnanja zaposlenih v Deželi Furlaniji - Julijski krajini, ki je bil sprejet z UPD št. 0153 z dne 21. novembra 2022, na podlagi ustreznega Sklepa deželnega odbora št. 1678 z dne 11. novembra 2022. V skladu s Kodeksom morajo zaposleni spoštovati načela poštenosti, integritete, korektnosti, dobre vere, sorazmernosti, objektivnosti, transparentnosti, enakosti in razumnosti ter delovati neodvisno in nepristransko in se vzdržati odločanja v okoliščinah nasprotja interesov. Poleg tega so v načrtu predvideni rotacija zaposlenih na vodilnih položajih ter drugi ukrepi za zagotavljanje institucionalne integritete in delovanja.

Zaposleni Dežele FJK so deležni tudi izobraževanj in usposabljanj, ki se organizirajo znotraj uprave in so namenjena izboljšanju tehničnih in administrativnih kompetenc ter profesionalnosti.

Preverjanja, ki so določena v drugem odstavku 74. člena Uredbe (EU) 2021/1060 in tretjem do devetem odstavku 46. člena Uredbe (EU) 2021/1059 izvajajo nacionalni kontrolorji po načelu teritorialnosti. Organi, ki opravljajo nacionalne kontrole, imajo sedež vsak v svoji

državi članici in so odgovorni za upravičence s sedežem v državi pristojnosti: italijanski nacionalni kontrolor je odgovoren za kontrolo italijanskih upravičencev Programa, slovenski kontrolor pa je odgovoren za kontrolo slovenskih upravičencev.

3. PODPORA ODBORU ZA SPREMLJANJE

OU nudi podporo Odboru za spremljanje, kot je določeno v 75. členu Uredbe (EU) 2021/1060, prav tako pa mu posreduje podatke in dokumentacijo, ki so potrebni za izvajanje njegovih nalog. OzS deluje in sprejema odločitve na rednih sejah in/ali po pisnem postopku.

Sklicevanje in vodenje sej ter vodenje pisnih postopkov so podrobno opredeljeni z določbami notranjega poslovnika Odbora za spremljanje, ki je bil sprejet 20. septembra 2022 (prva seja OzS) in spremenjen 22. marca 2024 (peta seja OzS).

4. IZBIRA OPERACIJ

Organ upravljanja za izbiro operacij določi in uporablja nediskriminatorna in pregledna merila ter postopke v skladu s 73. členom Uredbe (EU) 2021/1060. Postopek sprejemanja zahtevkov za sofinanciranje in njihovo ocenjevanje je podrobno določen v priročnikih za ocenjevanje, ki se nanašajo na posamezno vrsto projekta in razpisa, ter v Pravilih za upravljanje in izvajanje Programa Interreg VI-A Italija-Slovenija 2021–2027, sprejetih na podlagi štiriindvajsetega odstavka 12. člena Deželnega zakona št. 22 z dne 28. 12. 2022 (Zakon o stabilnosti 2023), »SHEMA ZA DODELITEV DRŽAVNIH POMOČI PODJETJEM v skladu z Uredbo (EU) 651/2014, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (EU) 2023/1315, ki določa, da so nekatere vrste pomoči razglašene za združljive z notranjim trgom pri uporabi 107. in 108. člena Pogodbe« za podjetja, ki kot upravičenci sodelujejo v projektih, financiranih v okviru Programa, ki ga pripravita OU/SS in posredujeta OzS v sprejetje. Za Sklad za male projekte (Small Project Fund – SPF) veljajo postopki, kot so

določeni v poglavju 2.1.3. Opisa sistema upravljanja in nadzora (Si.Ge.Co.) v zvezi z nalogami, ki jih opravlja EZTS GO kot edini upravičenec operacije.

Program Interreg uporablja merila iz 20. člena in člena 20 *bis* Uredbe o splošnih skupinskih izjemah (General Block Exemption Regulation) samo v okviru »krovne sheme«. Subjektom, za katere je bilo ugotovljeno, da so prejeli državno pomoč, se pomoč dodeli le po pravilu *de minimis* ali z uporabo zgoraj navedenih členov. Zato se pomoč, dodeljena po pravilu *de minimis* ne kumulira s pomočjo, dodeljeno v skladu z Uredbo o splošnih skupinskih izjemah. Poleg tega v skladu z 20. členom Uredbe o splošnih skupinskih izjemah, po katerem je stopnja sofinanciranja enotna ne glede na velikost podjetja, Program pri oceni državne pomoči ne diskriminira glede na velikost podjetja.

Posredna državna pomoč v okviru projektnih aktivnosti

V skladu s točko b) prvega odstavka 5. člena Sheme za dodelitev državnih pomoči podjetjem v skladu z Uredbo (EU) št. 651/2014, sprejete v okviru Programa Interreg VI-A Italija-Slovenija 2021–2027, se pomoč iz člena 20a Uredbe (EU) št. 651/2014 lahko dodeli tudi podjetjem, ki so prejemniki projektnih aktivnosti, ki jih izvajajo partnerji projekta.

S to določbo se urejajo primeri, ko gospodarska korist ni neposredno dodeljena upravičencu Programa Interreg, temveč tretjim osebam, ki sodelujejo pri projektnih aktivnostih ali imajo od njih selektivno ekonomsko korist. V takih okoliščinah je projektni partner izvajalec aktivnosti, podjetje ali drug gospodarski subjekt, ki je upravičenec aktivnosti, pa nastopa v vlogi končnega prejemnika ekonomske koristi. V takšnem primeru gre za posredno državno pomoč oziroma pomoč druge stopnje.

Do posredne pomoči lahko med drugim pride na naslednjih področjih:

- razpisi, namenjeni podjetjem ali drugim gospodarskim subjektom za izbor upravičencev do specializiranih storitev;
- svetovalne storitve, coaching, mentorstvo, kuponi ali spremljanje podjetij;
- hackathon, living lab in pilotne dejavnosti.

Naknadno ugotavljanje, ali je bila dodeljena posredna pomoč

Organ upravljanja in Skupni sekretariat preverjata, ali je bila dodeljena državna pomoč, ko ocenjujeta projektne predloge, in sicer na podlagi informacij in opisa aktivnosti v prijavnici.

V nekaterih primerih pa iz odobrene projektne dokumentacije ni mogoče takoj ugotoviti, ali gre za posredno državno pomoč, saj to ne izhaja iz narave načrtovane aktivnosti, temveč iz tega, kako se aktivnost dejansko izvaja med trajanjem projekta.

Zlasti se lahko ugotovi, da je bila dodeljena posredna pomoč, kadar se med izvajanjem projekta:

- začne izbirni postopek, namenjen podjetjem ali drugim gospodarskim subjektom;
- tretjim osebam brezplačno zagotavljajo specializirane storitve;
- dostop do določenih storitev ali ugodnosti omeji na določeno število izbranih udeležencev;
- posameznim podjetjem ali skupinam podjetij omogoči gospodarska korist, ki jo je mogoče opredeliti.

Zato je kljub oceni, opravljeni v fazi izbora projekta, možno, da se med izvajanjem aktivnosti ugotovi dodelitev posredne pomoči, kar je treba naknadno pravno opredeliti v skladu s členom 20a Uredbe (EU) št. 651/2014.

Poleg tega, tudi če upravičenci tega ne prijavijo, Skupni sekretariat sistematično pregleduje zahtevke za povračilo izdatkov v skladu s posebnim kontrolnim seznamom, med drugim zato, da odkrije, ali je bila dodeljena državna pomoč, ki ni bila ugotovljena v fazi ocenjevanja in je upravičenci niso prijavili, in da se sprejmejo popravni ukrepi.

Postopek za upravljanje primerov posredne pomoči

Če se med izvajanjem projekta pojavi sum, da je bila dodeljena posredna pomoč, mora upravičenec nemudoma obvestiti Skupni sekretariat in Organ upravljanja ter jima posredovati dokumentacijo, v kateri so opisane aktivnosti, ki jih namerava izvesti, načini izbora prejemnikov in predvidene ekonomske koristi.

Organ upravljanja s podporo Skupnega sekretariata preveri, ali so izpolnjeni pogoji za državno pomoč. Če so, korist opredeli kot posredno državno pomoč v smislu člena 20a Uredbe (EU) št. 651/2014.

V takih primerih mora upravičenec:

- v dokumentacijo o izvajanju aktivnosti, razpise in javna obvestila vključiti sklic na veljavno evropsko zakonodajo na področju državne pomoči ter na dodelitev posredne pomoči v skladu s členom 20a Uredbe (EU) št. 651/2014;
- navesti subjekte, ki so pristojni za administrativne vidike pomoči;
- preveriti, ali končni prejemniki izpolnjujejo pogoje, določene v predpisih o državni pomoči;
- ugotoviti in dokumentirati znesek pomoči, dodeljene vsakemu prejemniku;
- zagotoviti upoštevanje zgornje meje iz člena 20a Splošne uredbe o izjemah (GBER), in sicer 22.000 evrov na podjetje in na projekt;
- končnim prejemnikom uradno sporočiti, da jim je bila dodeljena posredna pomoč, in sicer s posebnim obvestilom/pogodbo ali pismom o dodelitvi financiranja;
- izpolniti obveznosti v zvezi z vpisom v nacionalni register državne pomoči ali v druge pristojne nacionalne registre v skladu z veljavnimi predpisi.

Določitev vrednosti pomoči

Vrednost posredne pomoči ustreza ekonomski koristi, dejansko preneseni na končnega prejemnika prek sodelovanja pri aktivnostih projekta.

Za namene določanja vrednosti pomoči mora upravičenec objektivno, pregledno in preverljivo opredeliti stroške, nastale pri izvajanju storitev ali aktivnosti, ki prinašajo ekonomsko korist, ter vsakemu končnemu prejemniku pripisati delež koristi, ki ga je dejansko prejel.

Metodologija, uporabljena za izračun, mora biti ustrezno dokumentirana in shranjena v projektni dokumentaciji za namene upravnih preverjanj, revizij in naknadnih kontrol.

Obveščanje in spremljanje

Upravičenci morajo sodelovati z Organom upravljanja in Skupnim sekretariatom pri pravočasnem odkrivanju morebitnih primerov posredne pomoči.

Če se pojavijo dvomi glede tega, kako opredeliti določeno aktivnost, mora upravičenec pred začetkom njenega izvajanja zaprositi za mnenje Skupni sekretariat.

Če upravičenec ne prijavi situacij, pri katerih gre za dodeljevanje selektivne ekonomske koristi tretjim osebam, bi se utegnilo zgoditi, da bi se pomoč opredelila v nasprotju z veljavnimi predpisi, zato bi bilo treba sprejeti ustrezne popravne ukrepe, vključno z odpravo kršitve v skladu z veljavnimi predpisi na področju državne pomoči, pri čemer se najprej izračuna ekonomska korist, ki je bila dejansko prenesena na končne prejemnike.

Vpis posredne pomoči v nacionalni register državne pomoči

Če se med izvajanjem projekta ugotovi nastanek posredne državne pomoči v smislu člena 20a Uredbe (EU) št. 651/2014, mora partner, odgovoren za aktivnost, zagotoviti pravilno izpolnjevanje obveznosti vpisa v nacionalni register državne pomoči.

Priprava javnega razpisa za namene vpisa v nacionalni register državne pomoči

Pred začetkom postopka izbire končnih prejemnikov pomoči organi in službe Programa poskrbijo za pripravo posebnega javnega razpisa ali identifikacijskega postopka v zvezi z zadevno operacijo v nacionalnem registru državne pomoči .

S tem je izpolnjen administrativni pogoj, potreben za naknadni vpis posamezne dodeljene pomoči v korist podjetij ali neprofitnih organizacij, ki prejmejo ekonomske koristi.

Pooblastilo za opravljanje nalog, povezanih z nacionalnim registrom državne pomoči

Če partner, odgovoren za aktivnost, iz katere izhaja posredna pomoč, nima potrebnih pooblastil ali operativnih kompetenc za opravljanje nalog, povezanih z nacionalnim registrom državne pomoči, se lahko za to pooblasti drugega projektnega partnerja. Pooblastilo se mora izrecno nanašati na aktivnosti, povezane z evidentiranjem

posameznih primerov nastale pomoči, pridobivanjem identifikacijskih kod in morebitnimi naknadnimi posodobitvami.

Predhodno preverjanje prejemnikov pomoči

Po zaključku izbirnega postopka, vendar pred uradno dodelitvijo pomoči, odgovorni partner preveri, ali izbrani prejemniki izpolnjujejo pogoje za dodelitev državne pomoči.

Namen tega preverjanja je ugotoviti, ali je podjetje ali neprofitna organizacija upravičena do ugodnosti, predvidenih v okviru projekta, in je obenem pogoj za naknadni vpis dodeljene pomoči v register.

Ocena vrednosti posredne pomoči

Pred vpisom dodeljene pomoči je treba določiti vrednost pomoči, ki jo lahko prejme vsak končni prejemnik.

Opredelitev vrednosti mora temeljiti na ekonomski vrednosti storitev v okviru projekta ter na objektivni, pregledni in preverljivi metodologiji.

V vsakem primeru znesek posredne pomoči ne sme presegati zgornje meje 22.000 evrov na podjetje in na projekt, določene v členu 20a Uredbe (EU) št. 651/2014.

Vpis dodeljene posredne pomoči v register

Dodelitev posredne pomoči se vpiše v register po zaključku izbirnega postopka in pred uradnim obvestilom o njeni dodelitvi končnemu prejemniku, razen ko se šele naknadno ugotovi, da je bila posredna pomoč dodeljena.

Za vsako podjetje, ki prejme pomoč, se v registru evidentira znesek dodeljene pomoči, pri čemer se pridobi ustrezna **identifikacijska koda dodelitve.** Koda je edinstven identifikator dodeljene pomoči in jo je treba navesti v poznejšem obvestilu o dodelitvi, ki se posreduje končnemu prejemniku.

Obvestilo o dodelitvi posredne pomoči

Po vpisu v register odgovorni partner končnemu prejemniku posreduje uradno obvestilo o dodelitvi posredne pomoči.

Obvestilo mora vsebovati vsaj:

- sklic na člen 20a Uredbe (EU) št. 651/2014;
- skupni znesek dodeljene pomoči;
- kodo, ustvarjeno v registru;
- opis aktivnosti in storitev, ki ustvarjajo ekonomsko korist;
- morebitno razdelitev skupnega zneska med različne storitve, ki jih izvajajo partnerji v projektu.

Šele po posredovanem obvestilu velja, da je bila pomoč uradno dodeljena končnemu prejemniku.

Program Interreg preveri, ali je bil uveden **postopek zaradi insolventnosti** (stečaj, poravnava z upniki, likvidacija itd.). Te informacije se pridobijo na podlagi izpiska iz registra podjetij in jasno kažejo, ali je podjetje v težavah.

Da bi preverili, ali je podjetje v težavah in zato ni upravičeno do državne pomoči, se opravi **revizija izkazov stanja**. Tako je mogoče oceniti, ali podjetje ustreza merilom podjetja, ki ni v težavah, kot so opredeljena v Uredbi (EU) 651/2014, in preveriti ali je podjetje zaradi nakopičenih izgub izgubilo več kot polovico vpisanega osnovnega kapitala. Ta pristop omogoča spoštovanje predpisov in zagotavlja, da se pomoč dodeli le podjetjem, ki so do nje upravičena v skladu z 18. členom Uredbe (EU) 651/2014.

Skupni sekretariat po seznanitvi z upravičenostjo do financiranja zasebnim upravičencem, ki zaprosijo za državno pomoč, pošlje obrazec, s katerim se prepriča, da podjetje ni v težavah (excelova preglednica).

SS in zunanji ocenjevalci se pri izvajanju vseh aktivnosti, potrebnih za izbor operacij, poslužujejo metod, ki so navedene v omenjenih dokumentih. Prav tako morajo podpisati izjave o odsotnosti nasprotja interesov med ocenjevanjem predlogov projektov. V primeru morebitnega nasprotja interesov enega ali več ocenjevalcev mora ocenjevalec obvestiti Organ upravljanja Programa, ki projekte v sklopu celotnega specifičnega cilja dodeli drugemu ocenjevalcu.

Postopek se deli v šest faz:

1. prejem projektnih predlogov;
2. postopek ocenjevanja (preverjanje administrativne in formalne upravičenosti; ocenjevanje kakovosti);
3. določitev in potrditev prednostnega seznama s strani OzS;
4. ocenjevanje skladnosti s predpisi v zvezi z državno pomočjo;
5. izvedba in zaključitev predpogodbenih preverjanj;
6. sklenitev pogodb za izbrane projekte.

Celoten postopek traja osem mesecev od datuma izteka predložitve projektnih predlogov do potrditve končnega prednostnega seznama s strani OzS. Od 1. januarja 2024 je sklenitev pogodbe z OU odvisna od uspešne izpolnitve zahtev predpogodbenega preverjanja v skladu z zakonom. Postopek za izvedbo preverjanja je določen v internem Priročniku Programa.

Projektni predlogi se sprejemajo prek spleta, in sicer v informacijski aplikaciji Jems, v kateri so zabeležene vse informacije o posameznih projektih, kot je navedeno v Opisu sistema upravljanja in nadzora (Si.Ge.Co.) (slika 10. Diagram elektronskega sistema). Predlogi se samodejno z zaporedno številko evidentirajo v realnem času s podporo vmesne programske opreme JMI. Nastavljeno je samodejno obvestilo o povzetku evidentiranj v nočnem času, ki se pošlje neposredno na e-poštni naslov: jems.itaslo@regione.fvg.it.

Projektne predloge in pripadajočo dokumentacijo prejme SS, ki po formalnem imenovanju začne postopek preverjanja formalne upravičenosti in primernosti s pomočjo namenskih kontrolnih seznamov, predvidenih v prilogah vsakega razpisa. Po zaključku ocenjevanja formalne upravičenosti in primernosti sledi faza ocenjevanja kakovosti projektnih predlogov, ki jo v skladu z določbami posameznega razpisa za zbiranje predlogov in/ali povabila izvedejo SS ali zunanji ocenjevalci, nato pa jo obravnava OzS (predlog prednostnega seznama in potrditev).

OU nazadnje začne postopek ocenjevanja v skladu z zakonodajo s področja državnih pomoči v sodelovanju z zunanjimi ocenjevalci, ki jih med seboj koordinira SS.

V nadaljevanju so povzeti koraki v postopku:

- prejem vlog v spletnem sistemu Jems;
- evidentiranje z zap. št. prek platforme za sistemsko integracijo J-MI, v katero se stekajo informacije iz aplikacije GIFRA, ki je deželni sistem evidentiranja dokumentov;
- prevzem vlog s strani SS;
- preverjanje formalne upravičenosti s strani SS (KS/zapisnik, ki ga je sestavil SS);
- preverjanje upravičenosti vloge na podlagi meril, določenih v razpisu in/ali povabilu k oddaji zahtevka (KS/zapisnik, ki ga podpiše SS);
- samo vloge, ki so bile pozitivno ocenjene na prej omenjenih preverjanjih, napredujejo v fazo ocenjevanja kakovosti, kot je navedeno v razpisih in/ali povabilu. Izvedejo jo SS ali zunanji ocenjevalci (izbrani na podlagi okvirnega sporazuma za storitve ocenjevanja, podpisanega z OU, in določeni v skladu z metodami, opisanimi v ustreznih specifikacijah), ob predhodnem preverjanju nepristranskosti in zaupnosti (s pridobitvijo izjav posameznih ocenjevalcev);
- ocenjevanje kakovosti s strani ocenjevalcev (KS/zapisnik, ki ga podpišejo ocenjevalci);
- priprava končnega kontrolnega seznama za vsak projekt in predloga prednostnega seznama s strani SS;
- predstavitev predloga prednostnega seznama in končnega poročila o ocenjevanju Odboru za spremljanje, ki sprejeme ustrezno odločitev;
- ocena ustreznosti ukrepov za namene državnih pomoči (KS/zapisnik, ki ga podpišejo ocenjevalci).

Rezultati izbirnega postopka so javno objavljeni na uradni spletni strani Programa.

Po potrditvi s strani OzS in pred sklenitvijo pogodbe o dotaciji sofinanciranja se projekti, ki so bili izbrani za sofinanciranje, tudi pogojno, preverijo in vpišejo v Nacionalni register državnih pomoči, ki je določen z Zakonom 234/2012 z nadaljnjimi spremembami in dopolnitvami, prav tako pa se izvedejo dodatna preverjanja in uvodni postopki, ki jih predvideva nacionalna zakonodaja za sklenitev pogodbe o dotaciji sofinanciranja. OU je v informacijskem sistemu Jems vzpostavil notranji kontrolni seznam za izvajanje »predpogodbenih preverjanj«. V mapi »Interno« v razdelku »SPREMLJANJE POGODBE« informacijskega sistema Jems je mogoče naložiti dokumentacijo za predpogodbeno preverjanje. Ta mapa je zaradi informacij, ki so v njej dostopne, in zaradi varstva osebnih podatkov vidna le upravljavskim organom in službam – SS in OU ter Revizijskemu organu, ki mu je dodeljena pravica do vpogleda. Vsi postopki, povezani z izvajanjem predpogodbenih preverjanj, so opisani v »Priročniku za upravljanje predpogodbenih preverjanj«, ki je kot Priloga 4 priložen temu dokumentu.

Ob zaključku preverjanj OU podpiše pogodbo (na obrazcu, ki ga pripravita OU/SS) in o tem obvesti ORF, ki je v vlogi plačnika odgovoren za finančno/računovodsko upravljanje dodeljenih sredstev, skladno s svojimi pristojnostmi.

Za Sklad za male projekte (SMP) izbor malih projektov opravi upravitelj sklada – Edini upravičenec (GECT GO/EZTS GO), kot je določeno v pogodbi o dotaciji sofinanciranja, podpisani z OU. Pogodba o dotaciji sofinanciranja predstavlja pravni okvir za izvajanje in upravljanje sklada ter določa posebno vsebino nalog, informacije, ki jih je treba posredovati Organu upravljanja, ter ustrezne načine in periodičnost posredovanja, obveznosti in načine hrambe dokumentov ter sankcije za zamude ali neskladnost.

Za namene preverjanja spoštovanja prepovedi dvojnega financiranja vsak VP/PP poda Izjavo VP/Izjavo PP: »*da za iste projektne aktivnosti ne prejemamo drugih javnih sredstev in se obvezujemo, da bomo takoj obvestili Organ upravljanja in Skupni sekretariat o dodelitvi javnega financiranja, bodisi iz evropskih ali nacionalnih sredstev na državni, deželni ali lokalni ravni, ki ga bomo pridobili po podpisu te izjave*« (14. točka v izjavi PP, 16. točka v izjavi VP). Vsa dokumentacija je na voljo v informacijskem sistemu Jems.

Podobno kot pri preverjanju izjav o odsotnosti nasprotja interesov iz 12. poglavja (Nasprotje interesov) se naključno preverjajo tudi izjave, podane v skladu z UPR 445/2000 glede prepovedi večkratnega financiranja. Postopek in stopnja vzorčenja sta enaka kot pri preverjanju izjav o odsotnosti nasprotja interesov.

Na podlagi razpoložljivih orodij za ugotavljanje javnega financiranja SS na portalu www.keep.eu preveri prispevke, ki se sofinancirajo iz sredstev EU. S preverjanjem posameznih projektov, v katerih sodeluje isti upravičenec, je mogoče ugotoviti, ali gre za podobne dejavnosti. V tem primeru SS od zadevnega upravičenca zahteva dodatne informacije. Nazadnje nacionalni kontrolorji izvedejo tako *ad hoc* upravno kontrolo kot ad hoc kontrolo na kraju samem, da se prepričajo, ali je dejansko prišlo do dvojnega financiranja.

5. PREDHODNO FINANCIRANJE (SAMO ZA OPERACIJO SMP)

Zlasti v zvezi z malimi projekti iz Sklada SMP, ki jih upravlja Edini upravičenec (GECT GO/EZTS GO), pogodba o dotaciji sofinanciranja v 6. členu »Predhodno financiranje« določa, da lahko OU odobri predplačila finančnih sredstev, dodeljenih Edinemu upravičencu. Po začetku izvajanja dejavnosti operacije se Edinemu upravičencu na podlagi izrecne zahteve odobri predplačilo v višini 50 % deleža sofinanciranja iz ESRR in Rotacijskega sklada (nacionalni javni prispevek), predvidenega za izvajanje posameznega razpisa, po potrditvi prednostnega seznama. To predplačilo Edini upravičenec uporabi za izplačilo predplačil končnim upravičencem/končnim prejemnikom, ki jim je bilo odobreno financiranje. Zahtevek se posreduje OU, in sicer je treba skupaj z ustrezno izpolnjenim in podpisanim obrazcem predložiti tudi izjavo o začetku izvajanja dejavnosti operacije. Ko SS zaključi predhodno preverjanje, OU pošlje ORF uradni zahtevek za izplačilo predplačila. Znesek različnih predplačil se odšteje od poznejših zahtevkov za povračilo.

6. PRIPRAVA ZAHTEVKA ZA PLAČILO IZDATKOV EVROPSKI KOMISIJI

6.1 OBDELAVA POROČIL O IZDATKIH TER PRIPRAVA ZAHTEVKOV ZA POVRAČILO IN IZPLAČILA UPRAVIČENCEM

Postopek za predložitev poročil, zahtevkov za povračilo, vključno z ustreznimi poročili o napredku in/ali končnimi poročili, je določen v Uporabniškem priročniku sistema Jems ter v dodatnih navodilih in/ali navodilih, ki jih izda OU. Izdatki, o katerih poročajo VP in posamezni PP, so predmet preverjanja v skladu s tretjim odstavkom 46. člena Uredbe (EU) 2021/1059. Italijanski VP in PP naslavljajo Avtonomno deželo Furlanijo - Julijsko krajino, Centralno direkcijo za finance, Urad za upravljalna preverjanja evropskih programov, slovenski VP in PP pa Sektor za vrednotenje in kontrolo, Oddelek za nadzor programov Interreg in finančnih mehanizmov Ministrstva za lokalno samoupravo, kohezijo in regionalni razvoj. Poročilo o izdatkih (datum dokazila o plačilu), nastalih med 1. septembrom in 28. februarjem, je treba vsako leto obvezno predložiti v sistemu Jems za kontrolo do **31. marca**. Poročilo o izdatkih (datum dokazila o plačilu), nastalih med 1. marcem in 31. avgustom, je treba obvezno predložiti za kontrolo do **30. septembra**. OU lahko poleg 31. marca in 30. septembra določi tudi druge roke, glede na to do kdaj je treba predložiti zahtevek za plačilo Evropski komisiji. Poročila je treba predložiti v sistemu Jems v skladu z določbami Priročnika za uporabo informacijskega sistema. Vsaka država članica zagotovi, da se izdatki upravičenca preverijo v treh mesecih od predložitve dokumentov s strani upravičenca.

Izdatki morajo nastati in biti obračunani v skladu s tranšami, določenimi v pogodbi o dotaciji sofinanciranja.

Postopki obdelave poročil o izdatkih in zahtevkov za povračilo ter izplačila upravičencem se delijo na naslednje faze:

a) upravičenci izpolnijo poročilo upravičenca in dokumentacijo o nastalih izdatkih prek informacijskega sistema Jems, v katerem se beležijo vsa dokazila o izdatkih za izvedeno operacijo, ki se najprej preverijo in nato potrdijo.

Dokumentacija, ki jo nacionalna kontrola prejme prek informacijskega sistema, je pripravljena za pregled s strani pristojnih kontrolorjev. Nacionalni kontrolorji preverjajo dokumentacijo skladno s tretjim odstavkom 46. člena Uredbe (EU) 2021/1059 in na namenskem kontrolnem seznamu zabeležijo rezultat preverjanja.

Nacionalni kontrolorji prek spletnega sistema Jems izdajo potrdilo o potrjenih izdatkih vključno s seznamom preverjenih in upravičenih izdatkov.

Operativni načini izvajanja kontrole dokumentacije, ki jo predložijo upravičenci, so navedeni v ustreznih priročnikih nacionalnih kontrolorjev.

Ko izdatke potrdijo nacionalni kontrolorji in validira SS, se samodejno prenesejo in so na voljo v razdelku »Plačila projektom«. Ti zneski so osnova za povračilo izdatkov upravičencu s strani ORF. ORF na podlagi obvestila, ki ga neposredno posreduje informacijski sistem Jems, izbere izdatke, ki bodo vključeni med potrjene izdatke in povrnjeni upravičencem (delež ESRR in v primeru italijanskih upravičencev javni državni prispevek). Da bi preveril tudi samodejni delež javnega prispevka, ORF vstopi v razdelek »PREVERJANJE ZAHTEVKA ZA POVRAČILO« - razdelek »Povzetek« v preglednici »Skupni znesek upravičenih izdatkov po preverjanju zadnjega zahtevka za povračilo, razčlenjeno po virih financiranja«.

Vsak projekt ima poseben razdelek »Naknadno preverjanje«, v katerega lahko Revizijski organ vnese zmanjšanje dodeljenih sredstev za posamezen projekt. Izdatke lahko na podlagi kontrol po potrditvi (na primer pregledov na kraju samem) zmanjšajo tudi nacionalni kontrolorji in drugi organi ali službe Programa, , če je to potrebno.

Ko so ustrezni zneski izplačani upravičencem, se iz razdelka »*Payments to project*« premakne v razdelek »*Payments application to EC*«, ki zadeva predložitev zahtevka za plačilo EK.

V okviru **upravljanja** EZTS GO kot Edini upravičenec predloži poročilo partnerja v informacijski sistem (Jems), enako kot vsi drugi upravičenci Programa, kontrolo pa opravi italijanski nacionalni kontrolor po običajnih postopkih preverjanja upravljanja.

V okviru **izvajanja** SMP kontrole na portalu Jems-SMP opravijo strokovnjaki, ki jih izbere neposredno EZTS GO, zato Edini upravičenec v informacijskem sistemu Jems Programa

vnese že potrjen in preverjen skupni znesek, ki se nato samodejno prenese v zahtevek za povračilo. Zahtevek EZTS GO kot Edinega upravičenca zajema oboje – upravljanje in izvajanje. Pri upravljanju je postopek enak za vse projekte, pri izvajanju pa je v zahtevku za povračilo izdatkov predviden razdelek »Prispevki SMP«, v katerega Edini upravičenec vnese potrjen in preverjen skupni znesek za male projekte.

Pri obeh vrstah nadzora Edini upravičenec nacionalnim kontrolorjem zagotovi dostop do svojega informacijskega sistema Jems-SMP.

Če povzamemo:

a) vodilni partner na podlagi potrjenih izdatkov vsakega partnerja pripravi zahtevek za povračilo, ki ga prek spleta posreduje OU/SS. Poročilo aktivnosti VP, vključeno v zahtevek za povračilo, predstavlja poročilo o stanju izvajanja projekta oziroma končno poročilo.

Poročilo, ki se pripravi na podlagi navodil OU, vsebuje podatke o stanju postopkovnega, dejanskega in finančnega izvajanja projekta in navaja tudi povezane kvantitativne kazalnike.

Zahtevke za povračilo je treba nujno predložiti OU do 31. januarja in 31. julija vsako leto, brez poseganja v pravico OU, da določi druge roke glede na potrebe, ki jih določi Evropska komisija.

Zahtevke za povračilo je treba predložiti v sistemu Jems v skladu z določbami Priročnika za uporabo informacijskega sistema. Zadnji zahtevek za povračilo, vključno s končnim poročilom, je treba predložiti v 2 (dveh) mesecih po prejemu zadnje potrditve izdatkov.

V pogodbi o dotaciji sofinanciranja so določeni roki za posredovanje zahtevkov za povračilo s strani VP/Edinega upravičenca.

Organ upravljanja s pomočjo Skupnega sekretariata preveri zahtevke za povračilo, ki so jih predložili Vodilni partnerji.

Skupni sekretariat pri tem:

- zagotovi, da je zahtevek vložen na pravilen način in vsebuje vso potrebno dokumentacijo;

- preveri v poročilih navedene tranše izplačila (glede na odstotek, ki je določen v razpisni dokumentaciji in/ali pogodbi o dotaciji sofinanciranja) in skladnost izdatkov glede na finančni načrt projekta;
- pregleda Poročilo o stanju izvajanja projekta in/ali končno poročilo;
- preveri morebitne zgornje meje za vmesna izplačila;

OU/SS najprej preveri dokumentacijo, ki jo predložijo upravičenci programa (zahtevki za povračilo in/ali končni zahtevek za povračilo), nato pa ORF kot plačnik izplača delež ESRR in morebitno italijansko nacionalno sofinanciranje na bančni račun VP. VP mora OU nemudoma obvestiti, da so bila sredstva nakazana partnerjem. Naslednji zahtevek za povračilo se potrdi šele, ko je v sistemu jasno razvidno, da je vodilni partner (VP) sredstva že prenesel projektnim partnerjem (PP). VP mora OU nemudoma obvestiti o vseh spremembah bančnih podatkov VP.

OU lahko prek SS kadar koli zahteva dodatne informacije o poročilih o stanju izvajanja projekta. VP zagotovi omenjene informacije v roku, navedenem v zahtevi. Sredstva ESRR (in po potrebi italijansko nacionalno sofinanciranje) se izplačajo v 80 dneh od zahtevka za povračilo v skladu s pogoji in postopki iz 74. člena Uredbe (EU) 2021/1060, če so sredstva (ESRR in nacionalno sofinanciranje) na voljo, razen v primeru upravičenih zamud in po izplačilu zneskov s strani Evropske komisije in Ministrstva za gospodarstvo in finance ter po uspešno opravljenih preverjanjih, ki jih zahteva zakonodaja. Pogodba o dotaciji sofinanciranja ureja postopke obdelave poročil o izdatkih in zahtevkov za povračilo ter izplačila upravičencem.

Podrobnosti o postopkih izplačil upravičencem so opredeljene v Priročniku Organa z računovodsko funkcijo.

a) Do 15. junija, 15. oktobra in 10. decembra OU/SS opravi preglede v informacijskem sistemu Jems *(Zahtevki za plačilo Evropski komisiji)* in izbere zahtevke za povračilo, ki so bili prijavljeni v okviru zahtevka za plačilo. V tem razdelku so navedeni vsi končni popravki, ki niso vključeni v drug zahtevek za plačilo EK. Nato ORF izbere zahtevek za povračilo, ki bo vključen v zahtevek za plačilo Evropski komisiji, hkrati

pa v razdelku »Popravki« izbere popravke, ki bodo po potrebi vključeni v zahtevek za plačilo. Sistem Jems samodejno izračuna vsoto upravičenih izdatkov na podlagi zahtevkov za povračilo upravičencev in morebitnih kasnejših zmanjšanj, ki jih določi ORF.

b) OU in ORF se lahko dogovorita za predložitev dodatnega zahtevka za plačilo EK do 31. decembra, da se zagotovi doseganje ciljne porabe izdatkov (t. i. N+2)[1].

6.2 PREDVIDEN ZNESEK ZAHTEVKOV ZA PLAČILO (DESETI ODSTAVEK 69. ČLENA UREDBE (EU) 2021/1060)

OU do **31. januarja** in **31. julija** v skladu s Prilogo VIII Uredbe (EU) 2021/1060 predloži ORF predviden znesek zahtevkov za vmesna plačila, ki jih je treba predložiti Evropski komisiji v tekočem in naslednjem koledarskem letu.

Ta obrazec določa, da je potrebno navesti višino zneska, ki ga država članica predvideva v okviru zahtevkov za vmesna plačila, in sicer:

- za obdobji »januar–oktober« in »november–december« za tekoče obračunsko leto;
- za obdobje »januar–december« za naslednje obračunsko leto.

Predvideno višino zahtevkov za plačilo Evropski komisiji posreduje ORF, ki določi znesek na osnovi podatkov, ki jih je prejel od Organa upravljanja v informacijskem sistemu Jems in ki sta jih pred tem na podlagi napovedi izdatkov določili Organ upravljanja in Skupni sekretariat.

Za čim natančnejšo oceno zneskov je treba upoštevati ne le obdobje, v katerem je izdatek nastal na strani upravičenca in je bil plačan v okviru izvajanja operacij, ampak tudi čas, ki je potreben za izvedbo nacionalnih kontrol, ki so namenjene potrjevanju izdatkov in se

[1] Za sredstva, za katera do 31. decembra 2029 še niso bile prevzete obveznosti, ciljna poraba izdatkov sledi načelu N+2 v skladu z drugim odstavkom 105. člena Splošne uredbe.

prenesejo neposredno v razdelek zahtevka za plačilo, ki ga ORF pošlje/predloži Evropski komisiji.

OU s pomočjo Skupnega sekretariata pripravi napovedi o izdatkih do naslednjih rokov:

- **20. januar**: za finančne podatke, ki jih mora ORF posredovati do 31. januarja;
- **20. julij**: za finančne podatke, ki jih mora ORF posredovati do 31. julija.

Organ upravljanja s pomočjo Skupnega sekretariata preveri, da je višina vseh izdatkov skladna (višja ali vsaj enaka) s potrebnimi letnimi izdatki, da se prepreči prenehanje obveznosti. V nasprotnem primeru se določijo aktivnosti, namenjene povečanju izdatkov, ki so jih predvideli končni upravičenci (npr. pospeševanje dinamike izdatkov ali predlog za prerazporeditev finančnega načrta Programa).

6.3 POSREDOVANJE FINANČNIH PODATKOV ORGANU Z RAČUNOVODSKO FUNKCIJO (42. IN 76. ČLEN UREDBE (EU) 2021/1060)

Organ upravljanja programa posreduje Evropski komisiji kumulativne podatke, vrednosti kazalnikov učinka in uspeha ter podatke o finančnih instrumentih Sklada za pravični prehod 2021–2027 v skladu z 42. členom Uredbe (EU) 2021/1060.

Podatke mora posredovati do: **31. januarja, 30. aprila, 31. julija, 30. septembra in 30. novembra** vsako leto, pri čemer se podatki nanašajo na zadnji dan predhodnega meseca.

Finančne informacije, vsebovane v sistemu, se razčlenijo po prednostnih ciljih in specifičnih ciljih ter omogočajo opredelitev dejanskega in postopkovnega napredka Programa, skupaj z njegovim upravljanjem in napredkom v smislu rezultatov z uporabo kazalnikov učinka in uspeha, povezanih s specifičnimi cilji, kot je določeno v 16. členu Uredbe (EU) 2021/1060. Zbirni podatki se pridobijo iz informacijskega sistema in analizirajo za ugotavljanje napredka, doseženega na ravni izvajanja posameznih projektov.

Zato Organ upravljanja, tudi s pomočjo Skupnega sekretariata, pripravi obvestilo o finančnih podatkih v sistemu Jems do naslednjih rokov:

- **20. januar**: za finančne podatke, ki jih mora ORF posredovati do 31. januarja;
- **20. julij**: za finančne podatke, ki jih mora ORF posredovati do 31. julija;
- **20. oktober**: za finančne podatke, ki jih mora ORF posredovati do 30. oktobra.

V nadaljevanju je prikazan časovni razpored s fazami, pripadajočimi aktivnostmi in akti posameznih organov v časovnem zaporedju:

Rok	Organ	Aktivnosti/akti	Sklici na predpise/ EGESIF
31/07/n	OU	• Pripravi **pregled nacionalnih kontrol** (sistemske revizije, upravne kontrole, kontrole na kraju samem, naknadne kontrole), izvedenih v obračunskem letu (za izdatke, ki so bili predmet zahtevka za plačilo EK v tem letu), in analizira rezultate za pripravo Izjave o upravljanju. • Zaključi dejavnosti **nadzora kakovosti**, za katere je odgovoren OU. • Preveri, ali obstaja potreba po morebitnem dodatnem **zahtevku za plačilo, izterjavi ali posodobitvi podatkov** na podlagi ugotovljene nepravilnosti ter **posodobitvi podatkov** v zvezi z **umaknjenimi zneski**.	Prvi do tretji odstavek 69. člena Uredbe (EU) 2021/1060, 98. člen Uredbe (EU) 2021/1060, prvi in drugi odstavek 103. člena Uredbe (EU) 2021/1060.

Rok	Organ	Aktivnosti/akti	Sklici na predpise/ EGESIF
		• Opravi morebitni pregled metodologije vzorčenja in preverjanje obvladovanja tveganja goljufij.	
	ORF	• Na podlagi lastnih postopkov preverjanja ter informacij, ki jih pridobi od OU in RO ter morebitnih drugih nadzornih organov, zbere podatke, ki so potrebni za morebitne popravke končnega zahtevka za vmesno plačilo. • Pripravi **končni zahtevek za izplačilo** za zaključeno obračunsko leto.	91. člen Uredbe (EU) 2021/1060, EGESIF 15-0018-04 z dne 3. 12. 2018, Smernice za države članice o pripravi, preverjanju in potrjevanju računovodskih izkazov.
31/10/n	RO	• Za revizije operacij po certificirani elektronski pošti (PEC) pošlje: ○ vse potrebne **finančne popravke** in **druge prilagoditve,** ki jih zahteva sistem upravljanja in nadzora v obračunskem letu, ter s tem povezano *spremljanje*. • Za revizije sistemov:	77., 78. in 79. člen Uredbe (EU) 2021/1060, 103. člen Uredbe (EU) 2021/1060,

Rok	Organ	Aktivnosti/akti	Sklici na predpise/ EGESIF
		○ za vsak organ sistema upravljanja in nadzora izpostavi oceno, opravljeno v zvezi s **ključnimi zahtevami** (na podlagi klasifikacije iz tabele 2 Priloge XI k Uredbi (EU) 2021/1060), prilagoditev, potrebnih za odpravo ugotovljenih težav, in s tem povezanega *spremljanja*; ○ v informacijski sistem Programa vnese vse **predhodne/končne revizijske ugotovitve in poročila**, ki se nanašajo na zaključeno obračunsko leto, ter povratne informacije o *spremljanjih*.	EGESIF 15-0016-04 z dne 3. 12. 2018, Smernice za države članice o reviziji računovodskih izkazov.
	ORF	• Na podlagi svojih postopkov preverjanja ter informacij od RO in morebitnih drugih nadzornih organov zbere podatke za opredelitev izdatkov, sporočenih v končnem zahtevku za vmesno plačilo, ki jih je treba umakniti iz obračuna, saj je zanje v teku preverjanje upravičenosti in skladnosti s predpisi. • Pripravi prvi **osnutek letnega obračuna** s pojasnilom o kakršnih koli razlikah med zneski, prijavljenimi v obračunih, in zneski, prijavljenimi v končnem zahtevku za vmesno plačilo,	98. člen Uredbe (EU) 2021/1060, Priloga XXIV Uredbe (EU) 2021/1060, EGESIF 15-0018-04 z dne 3. 12. 2018, Smernice za države članice o pripravi,

Rok	Organ	Aktivnosti/akti	Sklici na predpise/ EGESIF
		vloženem 31. julija.	preverjanju in potrjevanju računovodskih izkazov.
31/12/n	OU	• Zagotovi **preverjanje nepravilnosti** in ***naknadno spremljanje*** na podlagi zahtevkov za finančne popravke ter prilagoditve sistema upravljanja in nadzora, ki jih izda RO. • **Obvesti ORF in RO o izvedenih popravkih in prilagoditvah,** da lahko ORF preveri, ali je treba posodobiti izkaze.	EGESIF 15-008-05 z dne 3. 12. 2018
	RO	• **Pripravi končno revizijsko poročilo** na podlagi ugotovljenih nepravilnosti. • Zaključi **pridobivanje dodatnih informacij o *spremljanjih***, ki jih zahtevajo RO in vsi drugi nadzorni organi.	EGESIF 14-0011-02, Smernice za države članice o revizijski strategiji
	OU	• Predloži **osnutek izjave o zanesljivosti upravljanja** ORF in RO;	Priloga XVIII Uredbe (EU) 2021/1060, EGESIF 14-0011-02,

Rok	Organ	Aktivnosti/akti	Sklici na predpise/ EGESIF
			Smernice za države članice o revizijski strategiji.
	ORF	• OU in RO predloži **končno različico letnega obračuna** z utemeljitvami o odstopanjih med obračunom in končnim zahtevkom za vmesno plačilo, poslanim 31. julija.	EGESIF 15-0018-04 z dne 3. 12. 2018
15/02/n	RO	• Opravi **revizijo končnega osnutka obračuna**, in sicer tako, da: o preveri **končni osnutek obračuna** (izdatki, zajeti v zahtevku za plačilo, umaknjeni, izterjani, izterljivi in neizterljivi zneski) za potrditev skupnih izdatkov in uskladitev zneskov; o opravi vzorčne preglede zneskov, vpisanih v obračun; o uskladi vse navedene informacije in preveri, ali so razlogi za odstopanja med odhodki, zajetimi v zahtevku za plačilo, in zneski v obračunu ustrezni. • Predloži **osnutek revizijskega mnenja**.	77. člen Uredbe (EU) 2021/1060, 79. člen Uredbe (EU) 2021/1060, Prilogi XIX in XX Uredbe (UE) 2021/1060, EGESIF 20-0012-00 z dne 25. 9. 2020 (osnutek).

Rok	Organ	Aktivnosti/akti	Sklici na predpise/ EGESIF
		• Predloži **osnutek letnega revizijskega poročila**.	
	OU	• Podpiše **izjavo o upravljanju**.	
	ORF	• Na podlagi lastnih postopkov in končnih rezultatov revizije letnih obračunov predloži **končni letni obračun** z utemeljitvami razlik med obračunom in končnim zahtevkom za vmesno plačilo, predloženim 31. julija.	EGESIF 15-0018-04 z dne 3. 12. 2018
	RO	• Predloži končno **revizijsko mnenje.** • Predloži končno **letno poročilo o nadzoru**.	77. člen Uredbe (EU) 2021/1060
	RO/OU/ ORF	• Posredovanje obračunov, podpis izjave o upravljanju, revizijskega mnenja in letnega poročila o nadzoru v sistemu SFC.	

7. PREVERJANJE UPRAVLJANJA DEJAVNOSTI EDINEGA UPRAVIČENCA

Sklad za male projekte (Small Project Fund) je orodje, predvideno s 25. členom Uredbe Interreg 2021–2027, ki ga upravlja EZTS GO in kot edini upravičenec izbere male projekte, ki jih izvajajo končni prejemniki v skladu z 18. točko 2. člena Uredbe (EU) 2021/1060. V skladu s četrtim odstavkom 25. člena Uredbe Interreg »se izbor malih projektov ne šteje kot prenos nalog od Organa upravljanja na posredniško telo iz tretjega odstavka 71. člena Uredbe (EU) 2021/1060«. Pri tem se za financiranje projektov, ki se bodo od leta 2023 naprej prijavljali na letne razpise, uporablja pristop od spodaj navzgor.

Organ upravljanja v skladu z določbami tretjega odstavka 71. člena za namene opredelitve vloge in odgovornosti v zvezi z upravljanjem SMP sklene pogodbo o dotaciji sofinanciranja z EZTS GO. Pogodba o dotaciji sofinanciranja predstavlja pravni okvir za izvajanje in upravljanje Sklada z določitvijo posebne vsebine funkcij, informacij, ki jih je treba posredovati Organu upravljanja, ter s tem povezanih načinov in rokov za posredovanje podatkov, obveznosti in način ureditve shranjevanja dokumentov, sankcije za zamude, malomarnost ali neizpolnjevanje obveznosti.

Edini upravičenec jamči za svojo usposobljenost na zadevnem področju in zmogljivost za izvajanje zgoraj navedenih nalog, ki so podrobneje opisane v 10. členu »Obveznosti Edinega upravičenca« v pogodbi o dotaciji sofinanciranja.

Poleg obveznosti, ki so že naštete v pogodbi, OU:

a. nadzira spoštovanje zgoraj navedene pogodbe, preverja učinkovito izvajanje operacije in pravilno porabo sredstev Programa v skladu z obveznostmi, ki jih nalagajo sam Program ter veljavni evropski, nacionalni in deželni predpisi;

b. Edinega upravičenca obvešča o vseh spremembah in odstopanjih na ravni Programa, ki lahko vplivajo na pogodbo, izvajanje operacije, poročanje in odobritev ustreznega prispevka;

c. zagotavlja informacije o postopkih Programa, tudi s pripravo priročnikov, smernic in dokumentov, ki so na voljo za posvetovanje in v podporo Edinemu upravičencu.

OU preverja zlasti naslednje vidike:

- **izpolnjevanje revizijskih sledi**: OU mora zagotoviti, da Edini upravičenec izpolnjuje to zahtevo in v celoti upošteva navodila, ki so s tem v zvezi navedena v tem Priročniku. OU s pomočjo SS v ta namen izvaja nadzor za preverjanje ustreznega posodabljanja revizijske sledi oziroma vključevanje celotne projektne dokumentacije v operativni sistem Jems in skladnost navedb v revizijski sledi ter stanja izvajanja operacije;

- **posodabljanje informacijskega sistema za vodenje in spremljanje:** s tem v zvezi preveri, ali je Edini upravičenec vse informacije v zvezi z osnovnimi podatki o projektih, kot tudi tiste v zvezi s finančnim, postopkovnim in dejanskim izvajanjem projektov, pravilno in pravočasno vnesel v informacijski sistem Programa in, ali so podatki popolni, pravilni in kakovostni;

- **pravilno hranjenje dokumentacije:** s tem v zvezi mora OU zagotoviti spoštovanje evropskih določb s področja hranjenja dokumentov za operacije, ki se sofinancirajo v okviru Programa. Vsa dokumentacija v informacijskem sistemu Jems je Edinemu upravičencu dostopna za uporabo.

8. SPREMLJANJE IN PREVERJANJE UPRAVLJANJA

Organ upravljanja je odgovoren za upravljanje Programa z namenom uresničevanja njegovih ciljev. V skladu z 39. členom Uredbe (EU) 2021/1060 spada dejavnost spremljanja med naloge Organa upravljanja, v sklopu katerih v elektronski obliki beleži in hrani podatke o vsaki operaciji, ki so potrebne za namene spremljanja, vrednotenja, finančnega upravljanja, preverjanja in revizije v skladu s Prilogo XVII k navedeni uredbi, ter da zagotavlja varnost, celovitost in zaupnost podatkov ter preverjanje pristnosti uporabnikov, da se zagotovi dobro finančno upravljanje programskih skladov.

Pri izvajanju dejavnosti spremljanja in upravljanja Programa je Organ upravljanja odgovoren za preverjanja iz drugega odstavka 74. člena Uredbe (EU) 2021/1060 in tretjega do devetega odstavka 46. člena Uredbe (EU) 2021/1059.

Kot je navedeno v Opisu sistema upravljanja in nadzora (Si.Ge.Co.), sistem nacionalnega nadzora v okviru Programa, tako kot v obdobju 2014–2020, ne deluje v sklopu OU, pač pa je decentraliziran pri nacionalnih kontrolorjih s sedežema v obeh državah članicah, ki so pristojni za upravičence na zadevnem območju.

Italijanska nacionalna kontrola deluje v okviru deželne uprave Furlanije Julijske - krajine, in sicer v ločenem uradu, ki je neodvisen od OU, pri Centralni direkciji za finance, slovenska nacionalna kontrola, pa deluje v okviru Oddelka za nadzor programov Interreg in finančnih mehanizmov Ministrstva za lokalno samoupravo, kohezijo in regionalni razvoj.

Organ upravljanja preverja izvajanje nalog nacionalnih kontrolorjev na podlagi dokumentov in listin, ki jih ti sprejmejo (npr. certifikati o potrditvi, kontrolni seznami).

OU zlasti izvaja ustrezna preverjanja upravljanja, vključno s postopki za preverjanje izpolnjevanja pogojev za financiranje, ki ni povezano s stroški, in poenostavljenih možnosti obračunavanja stroškov. V ta namen uporablja učinkovit sistem, ki zagotavlja hrambo vseh dokumentov, potrebnih za revizijsko sled, ter zanesljiv elektronski sistem (vključno s povezavami s sistemi elektronske izmenjave podatkov z upravičenci) za beleženje in shranjevanje podatkov za spremljanje, ocenjevanje, finančno upravljanje, preverjanje in revizijo, vključno z ustreznimi postopki za zagotovitev varnosti, celovitosti in zaupnosti podatkov ter preverjanje istovetnosti uporabnikov. Zato OU, tudi v sodelovanju s Skupnim sekretariatom in v informacijskem sistemu Jems, preveri naslednje podatke:

- obstoj dokumentov o opravljenih kontrolah (potrdilo o kontroli) in potrjevanju (dokumentacije in na kraju samem);
- izvajanje kontrol s strani pristojnih oseb (dodeljenih nacionalnemu kontrolorju ali z njegovim pooblastilom);
- pravilno vnašanje podatkov v informacijski sistem Jems oziroma skladnost podatkov, ki se nanašajo na preverjene izdatke, s podatki v naloženem kontrolnem seznamu.

V primeru nepravilnosti bodo že predloženi izdatki v informacijskem sistemu Jems prikazani kot neupravičeni izdatki. Nacionalni kontrolorji lahko znesek odštejejo in ga vrnejo upravičencem le, če še ni bil predložen in povrnjen s strani EK. Izdatki, ki jih kontrolor ne more vrniti upravičencu, bodo zabeleženi kot nepravilnost. Drugače mora upravičenec ponovno predložiti izdatke brez zneskov, ki so jih kontrolorji označili za neupravičene. Podatki o izdatkih, ki so bili zmanjšani med kontrolami na kraju samem, bodo vključeni v naknadno poročilo upravičenca.

Aktivnosti, ki predstavljajo potencialno tveganje, se ugotovijo na podlagi ocene tistih aktivnosti, ki so se bistveno spremenile glede na prejšnje programsko obdobje, ali ob upoštevanju inovativnosti in kompleksnosti ukrepov na področju razčlenjenosti postopkov, števila deležnikov, višine finančnih sredstev, vrste upravičenca, pogostosti kontrol na kraju samem in rezultatov preverjanja in nadzora, pravilnega izvajanja popravnih ukrepov, ki so potrebni za odpravo ugotovljenih napak, in učinkoviti pri zmanjševanju stopnje tveganja v prihodnosti.

V skladu z 62. členom Uredbe (EU) 2021/1060 je OU odgovoren za razvoj in izvajanje svoje metodologije upravljanja na podlagi ocene tveganja. V metodologiji so bili upoštevani tudi dejavniki tveganja, povezani s preverjanjem upravljanja Sklada za male projekte. Zato je treba na ravni Programa zagotoviti posebno vzorčenje, katerega bo izvajala italijanska nacionalna kontrola, ki je pristojna za izvajanje kontrole Edinega upravičenca operacije, EZTS GO s sedežem v Italiji, da bi v tesnem sodelovanju z EZTS GO izvedli preverjanje za kontrolo kakovosti. Pri kontroli kakovosti bo italijanska nacionalna kontrola po potrebi uporabila nasvete in podporo slovenske nacionalne kontrole.

Ta metodologija je v obliki priloge sestavni del Opisa sistema upravljanja in nadzora (Si.Ge.Co.) Programa in je zasnovana tako, da je sorazmerna s prepoznanimi tveganji ter preprosta za razumevanje in izvajanje s strani nacionalnih kontrolorjev. Metodologija na splošno zagotavlja pregled ocene tveganja in njenih ključnih smernic, medtem ko so tehnične podrobnosti prepuščene nacionalnim kontrolorjem, ki v svojih navodilih podrobno navedejo odstotke in primere vzorčenja.

Metodologija se bo posodabljala po potrebi oziroma kadar nacionalni kontrolorji ugotovijo. Da je to potrebno, in na podlagi revidirane ocene tveganja na letnih srečanjih skupine za samoocenjevanje boja proti goljufijam, da bi okrepili nadzor ali ga dodatno zmanjšali glede na stopnjo tveganja.

9. PREVERJANJA, KI SE IZVAJAJO PO ZAKLJUČKU OPERACIJ

Za zaključene operacije, to so operacije, ki so se dejansko zaključile in so bile v celoti realizirane, izdatki so bili v celoti poravnani s strani upravičencev in so jim bila zato izplačana predvidena javna sredstva, Organ upravljanja opravi dodatne kontrole po že opravljenih pregledih v času izvajanja operacije, katerih namen je preveriti nekatere elemente, in sicer:

- morebitne posebne omejitve/obveznosti, ki so nastale po izplačilu finančnih sredstev, določenih v pogodbi o dotaciji sofinanciranja;

- izpolnjevanje zahteve po trajnosti operacij, ki zagotavlja trajni značaj investicij v podjetja in infrastrukturo in za preprečevanje nastanka neupravičene prednosti, skladno s 65. členom Uredbe (EU) 2021/1060.

Za potrebe omenjenih kontrol in morebitnih kontrol s strani tretjih oseb tudi po zaključku projekta OU/SS obvesti VP o datumu, s katerim začne teči rok za hranjenje dokumentacije, skladno z 82. členom Uredbe (EU) 2021/1060[2]. V zvezi s spoštovanjem obveznosti glede trajnosti operacij in funkcionalnosti projektov OU po končnem plačilu pridobi izjavo VP in drugih PP o tem, da to obveznost spoštujejo, skladno z določbami pogodbe o dotaciji sofinanciranja. Vodilni partner je odgovoren za zbiranje vseh izjav. Odda se ena sama izjava, ki velja za celotno obdobje veljavnosti obveznosti (pet let oziroma tri leta za mala in srednja podjetja). Izjava mora vsebovati preglednico „NALOŽBE IN OPREMA“, ki jo mora izpolniti upravičenec.

[2] Brez poseganja v pravila, ki urejajo državno pomoč, organ upravljanja zagotovi, da se vsa dokazila, povezana z operacijo, ki se podpira iz skladov, na ustrezni ravni hranijo za obdobje petih let od 31. decembra leta, v katerem je organ upravljanja opravil zadnje plačilo upravičencu.

Izjavo se priloži končnemu zahtevku za povračilo, ki ga pripravi vodilni partner.

Vsak vodilni partner od Organa upravljanja prejme certificirano ali navadno elektronsko pošto (PEC/PEO), v kateri je naveden datum končnega plačila. Od tega datuma začne teči obdobje veljavnosti obveznosti. Organ upravljanja ima tudi pravico, da opravi ustrezne kontrole na kraju samem na podlagi vzorcev.

V zvezi s tem VP/PP v izjavi navede, da je seznanjen, da bo Organ upravljanja v obdobju petih let (treh let za mala in srednja podjetja) lahko izvajal naključne kontrole na kraju samem in da bodo neupravičeno izplačani zneski v primeru ugotovljene kršitve obveznosti glede trajnosti operacij izterjani. Povračilo države članice zaradi neupoštevanja črke c) prvega odstavka 65. člena Uredbe (EU) 2021/1060 se izvede sorazmerno glede na obdobje neizpolnjevanja obveznosti (glej poglavje 9.1 TRAJNOST OPERACIJ).

Če obveznost glede trajnosti ne bi bila več izpolnjena, mora VP/PP o tem nemudoma obvestiti Organ upravljanja/Skupni sekretariat.

Kontrole na kraju samem se pri operacijah, za katere velja obveznost glede trajnosti, izvajajo na podlagi naključnega vzorca, ki zajema 5 % pridobljenih izjav. Če so rezultati vseh kontrol ob zaključku prvega (letnega) cikla pozitivni, se vzorec zmanjša na 2 % izjav, leto za tem pa se ob nespremenjenih rezultatih zmanjša na 1 % izjav, sorazmerno s tveganjem.

Rezultati kontrol se beležijo v razdelku »Naknadne kontrole« informacijskega sistema Jems.

9.1 TRAJNOST OPERACIJ

Pri preverjanju upravljanja je treba preverjati tudi **trajnost operacij**, da bi se prepričali o izpolnjevanju pogojev in zahtev glede uporabe in delovanja financiranega ukrepa, kot je določeno v 65. členu Splošne uredbe.

Zlasti v primeru operacije, ki vključuje **naložbe v infrastrukturo ali produktivne naložbe**, se upravičenec zaveže, da bo izpolnjeval obveznost glede trajnosti naložb v infrastrukturo ali produktivnih naložb za:

- obdobje petih let od končnega plačila vodilnemu partnerju;
- obdobje treh let, ko gre za ohranjanje naložb ali delovnih mest, ki jih ustvarijo MSP.

Ta obveznost izhaja iz 65. člena Splošne uredbe – Trajnost operacij, ki določa, da za sofinancirane operacije, ki vključujejo zgoraj navedene naložbe, ne sme nastopiti:

a) prenehanje ali premestitev proizvodne dejavnosti iz regije na ravni NUTS 2, v kateri je prejela podporo;

b) sprememba lastništva infrastrukturnega objekta, ki daje podjetju ali javnemu telesu neupravičeno prednost;

c) bistvena sprememba, ki vpliva na njen značaj, cilje ali pogoje izvajanja, zaradi česar bi se razvrednotili njeni prvotni cilji.

Splošna uredba določa tudi neupravičenost izdatkov za podporo premestitvi (66. člen).

Če te obveznosti niso izpolnjene, mora upravičenec povrniti javni prispevek.

Pogoj delovanja (operativnosti) projekta, kadar je to ustrezno, se šteje kot del obveznosti glede trajnosti, kar pomeni, da morajo biti projekti dokončani in v uporabi.[3]

V primeru **kršitve obveznosti glede trajnosti se neupravičeno izplačani zneski za operacijo izterjajo sorazmerno glede na obdobje** neizpolnjevanja obveznosti na podlagi predvidenih postopkov.

V primeru **sofinanciranih operacij, ki ne vključujejo naložb v infrastrukturo ali proizvodnih naložb**, se javni prispevek povrne **le, kadar so operacije vezane k ohranjanju naložbe v skladu z veljavnimi pravili o državni pomoči** in kadar pride do

[3] V zvezi z delujočimi/nedelujočimi projekti je EK pripravila navodila, ki so na voljo v Smernicah o zaključku operativnih programov za obdobje 2014–2020 iz sedmega odstavka Obvestila Komisije 2021/C 417/01.

prenehanja ali premestitve proizvodne dejavnosti v obdobju, določenem v omenjenih pravilih.

Med operacije, ki **ne vključujejo naložb v infrastrukturo ali proizvodnih naložb** in zato zanje ne velja obveznost glede trajnosti iz 65. člena Splošne uredbe, spadajo **na primer** operacije, pri katerih je javna podpora v obliki **pomoči za raziskovalne in razvojne projekte** iz 25. člena Uredbe (EU) 651/2014 (Uredba o splošnih skupinskih izjemah), za katere ni predvidena posebna obveznost ohranitve.

Poleg tega se zgoraj navedene določbe o trajnosti operacij **ne uporabljajo za**:

- prispevke v finančne instrumente ali iz njih;
- operacije, pri katerih pride do prenehanja proizvodne dejavnosti zaradi stečaja, ki ni posledica goljufije.

10. POSTOPKI GLEDE NEPRAVILNOSTI

V skladu z drugim odstavkom 69. člena Uredbe (EU) 2021/1060 države članice zagotovijo zakonitost in pravilnost izdatkov, vključenih v obračune, predložene Komisiji, in sprejmejo vse potrebne ukrepe za preprečevanje, odkrivanje in odpravo nepravilnosti, vključno z goljufijami.

Glavne opredelitve in referenčni evropski predpisi s področja nepravilnosti in goljufij.

V 2. členu Uredbe (EU) 2021/1060 v zvezi s Skupnimi določbami, ki se uporabljajo za ESI sklade za obdobje 2021–2027, podobno kot drugi odstavek 1. člena, Uredbe (EU) 2988/95 o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti, so »**nepravilnosti«** opredeljene kot *vsaka kršitev veljavnega prava, ki je posledica delovanja ali opustitve s strani gospodarskega subjekta, ki škoduje ali bi škodovala proračunu Unije zaradi neupravičenih izdatkov v breme tega proračuna*. Lahko je tudi rezultat napake, ki jo je

v dobri veri zagrešil upravičenec do sofinanciranja ali organ/uprava, ki je zadolžena za črpanje zadevnih sredstev.

Uredba (trideseti odstavek 2. člena) med drugim določa, da »**gospodarski subjekt**« *pomeni katero koli fizično ali pravno osebo ali drug subjekt, ki sodeluje pri izvajanju pomoči iz skladov, razen države članice, ki izvršuje svoje pravice v vlogi javnega organa*;

Akt, ki ga je Svet sprejel 26. julija 1995 in s katerim je bila sklenjena **konvencija o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti** (UL C 316 z dne 27. 11. 1995), podrobno opredeljuje pojem »**goljufije**«.

Skladno z 2. členom Delegirane uredbe Komisije (EU) 2015/1970 z dne 8. julija 2015 »**sum goljufije**« pomeni *nepravilnost, zaradi katere se lahko sproži upravni ali sodni postopek na nacionalni ravni, da se ugotovi, ali je bilo dejanje namerno in zlasti ali je šlo za goljufijo iz črke a) prvega odstavka 1. člena Konvencije, pripravljene na podlagi člena K.3 Pogodbe o Evropski uniji, o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti*[4]. Sem spadajo naslednji primeri:

- *uporaba ali predložitev lažnih, nepravilnih ali nepopolnih izjav ali dokumentov, katere posledica je poneverba ali neupravičeno zadržanje sredstev splošnega proračuna Evropskih skupnosti ali proračunov, ki jih upravljajo Evropske skupnosti ali se upravljajo v njihovem imenu;*

- *nerazkritje podatkov, ki pomeni kršitev določenih obveznosti z enako posledico;*

- *neustrezna uporaba takih sredstev za druge namene kot za tiste, za katere so bila prvotno dodeljena.*

Uredba med drugim določa, da »**prva upravna ali sodna ugotovitev**« *pomeni prvo pisno oceno pristojnega upravnega ali sodnega organa, ki na podlagi določenih dejstev*

[4]Komisija, na podlagi klasifikacije, ki jo uporablja Združenje preizkušenih preiskovalcev prevar (ACFE - Association of Certified Fraud Examiners), razvrsti vrste goljufij, ki so lahko prisotne v vsaki organizacijski strukturi, in opredeli najbolj občutljiva področja:
1. namerno ponarejanje finančnih dokumentov;
2. vse vrste neupravičene prilastitve opredmetenih in neopredmetenih sredstev (npr. povračila lažnih izdatkov);
3. korupcija (t.j. podkupnine, ponarejanje javnih naročil, prikrivanje konflikta interesov, neupravičena prilastitev).

ugotavlja obstoj nepravilnosti, ne glede na možnost, da je lahko ta ugotovitev pozneje spremenjena ali umaknjena zaradi poteka upravnega ali sodnega postopka.

V skladu z drugim odstavkom 63. člena Uredbe (EU, EURATOM) 2024/2509 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije, države članice sprejmejo vse potrebne ukrepe, tudi zakonodajne, ureditvene in upravne, za zaščito finančnih interesov EU, in sicer s **preprečevanjem, odkrivanjem in odpravljanjem nepravilnosti in goljufij.**

S tem ciljem, zaradi upravnega sodelovanja in zagotavljanja zakonitosti, evropska zakonodaja državam članicam nalaga odgovornost (69. člen Splošne uredbe), da vzpostavijo ustrezne sisteme upravljanja in nadzora, ki med drugim zagotavljajo:

- izvajanje učinkovitih in sorazmernih ukrepov za preprečevanje goljufij, pri čemer so upoštevana ugotovljena tveganja iz črke c) prvega odstavka 74. člena Splošne uredbe;
- poročanje Evropski komisiji o nepravilnostih in sumu goljufije (dvanajsti odstavek 69. člena Splošne uredbe).

Za programsko obdobje 2021–2027 so merila za določitev, kdaj je treba o nepravilnosti ali sumu goljufije prvič poročati ter katere podatke je treba zagotoviti in stalno posodabljati, določena v Delegirani uredbi (EU) 2015/1970. Pogostost in oblike poročanja o nepravilnostih/sumih goljufij v skladu z 69. členom Splošne uredbe pa so določene v Izvedbeni uredbi Komisije (EU) 2015/1974 z dne 8. julija 2015.

V zvezi z goljufijami je pomembna Direktiva (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2017 o kazenskopravnem boju proti goljufijam, ki škodijo finančnim interesom Unije, v kateri so določena minimalna pravila za opredelitev kaznivih dejanj in sankcij za boj proti goljufijam in drugim nezakonitim dejanjem, ki škodijo finančnim interesom Unije, da bi se v skladu s pravnim redom Unije okrepila zaščita pred kaznivimi dejanji, ki vplivajo na te finančne interese.

Države članice bi morale tudi preprečevati, odkrivati in učinkovito obravnavati vse nepravilnosti, ki jih storijo gospodarski subjekti, vključno z goljufijami. Poleg tega je Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) v skladu z Uredbo (EU, Euratom) 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ter uredbama Sveta (ES, Euratom) 2988/95 in 2185/96 odgovoren za izvajanje upravnih preiskav, vključno s pregledi in inšpekcijami na kraju samem, da bi ugotovil, ali je prišlo do goljufije, korupcije ali kakršnega koli drugega nezakonitega dejanja, ki škodi finančnim interesom Unije. Evropsko javno tožilstvo (EJT) je v skladu z Uredbo (EU) 2017/1939 pristojno za preiskovanje in pregon goljufij in drugih kaznivih dejanj iz Direktive (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta. Države članice bi morale sprejeti potrebne ukrepe za zagotovitev, da vsaka oseba ali subjekt, ki prejema sredstva Unije, v celoti sodeluje pri zaščiti finančnih interesov Unije, Komisiji, OLAF, Računskemu sodišču in za tiste države članice, ki so vključene v okrepljeno sodelovanje na podlagi Uredbe (EU) 2017/1939, EJT, podelijo potrebne pravice in dostop ter zagotovijo, da vse tretje osebe, ki so vključene v izvrševanje sredstev Unije, podelijo enakovredne pravice. Države članice bi morale Komisiji poročati o odkritih nepravilnostih, vključno z goljufijo, in o nadaljnjem ukrepanju v zvezi z njimi ter o ukrepanju v zvezi s preiskavami OLAF.

Nepravilnosti se nanašajo na izdatke, ki so že bili prijavljeni Evropski komisiji v okviru zahtevka za plačilo s strani ORF in jih je Evropska komisija že izplačala. Samo v teh primerih je mogoče ugotoviti nastalo škodo za evropski proračun.

V primeru, da se kršitev (vključno s tisto, ki je posledica goljufivega ravnanja) ugotovi pred izplačilom sredstev in potemtakem pred uvrstitvijo izdatka v zahtevek za plačilo, se skladno z zgoraj navedeno uredbo ne šteje kot »nepravilnost« in zato o njej ni potrebno poročati, saj ne pomeni finančne škode, ki lahko negativno vpliva na evropski proračun. Glede ugotovljene kršitve bo uveden postopek na državni ravni, skladno z veljavno nacionalno zakonodajo.

Države članice so odgovorne za preprečevanje, ugotavljanje in odpravljanje nepravilnosti, kot tudi za obveščanje Komisije o tem in za izterjavo neupravičeno izplačanih zneskov,

skladno z določbami črke d) prvega odstavka 74. člena Uredbe (EU) 2021/1060. Ta odgovornost izhaja iz določb 91. člena Finančne uredbe[5].

Enajsti odstavek 69. člena Uredbe (EU) 2021/1060 določa, da mora sistem upravljanja in nadzora vključevati navodila za preprečevanje, ugotavljanje in odpravo nepravilnosti, vključno z goljufijami in izterjavo neupravičeno izplačanih sredstev. V okviru obravnave nepravilnosti je treba Evropski komisiji poslati informativno obvestilo (»obvestilo o nepravilnostih in sumu goljufije«).

V nadaljevanju so navedena navodila za postopek obravnave nepravilnosti, vključno z goljufijami.

Obravnavani so tudi povezani popravni upravni in/ali finančni ukrepi.

10.1 UGOTAVLJANJE NEPRAVILNOSTI

V skladu s prvim in drugim odstavkom 103. člena Uredbe (EU) 2021/1060 države članice zaščitijo proračun EU in uporabijo finančne popravke tako, da v celoti ali delno prekličejo podporo iz skladov za operacijo ali program, če so izdatki, prijavljeni Komisiji, nepravilni. Finančni popravki se vnesejo v računovodske izkaze obračunskega obdobja, v katerem je bila sprejeta odločitev o preklicu.

Nepravilnosti se ugotavljajo na podlagi izdatkov, ki so nastali pri upravičencu in jih je ORF že prijavil Evropski komisiji na podlagi zadevnega zahtevka za plačilo.

Nepravilnosti lahko ugotovijo:

- zaposleni v okviru sistema upravljanja in nadzora: OU/SS, italijanska in slovenska nacionalna kontrola, ORF in Revizijski organ;
- zunanji sodelavci sistema upravljanja in nadzora: italijanski državni organi (IGRUE, Finančna policija, Računsko sodišče, drugi nadzorni organi deželnih in osrednjih uprav),

[5]Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. julija 2018 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije

slovenski državni organi in evropski organi (Računsko sodišče, Evropski urad za boj proti goljufijam, Evropska komisija).

»Notranje« osebje pravočasno obvesti OU o novih nepravilnostih (kot tudi o morebitnih spremembah v zvezi z nepravilnostmi, ki so bile že prijavljene), zaradi preverjanja, ali je treba o njih obvestiti organe EU in izpolniti pripadajoče obveznosti, pa tudi z namenom uvedbe postopka naknadnega spremljanja ugotovljenih nepravilnosti. Obvestilo vključuje podatke o vseh elementih, ki so potrebni za preverjanje domnev, ki so bile osnova za obveščanje EU in za nadaljnje spremljanje. Obvestila o nepravilnostih, ki jih »notranje« osebje odkrije na slovenskem območju, se posredujejo OU, tudi prek Nacionalne kontaktne točke Slovenije (NKT), kar je podlaga za postopek povračila sredstev, medtem ko organe EU obvestijo neposredno slovenski državni organi.

OU prejema obvestila o nepravilnostih tudi od zunanjih sodelavcev, italijanskih in slovenskih, neposredno ali prek VP/PP zadevnega projekta, ali za slovenske upravičence. V pogodbah o dotaciji sofinanciranja je opredeljena dolžnost na strani VP/PP o pravočasnem obveščanju OU/SS glede morebitnih kontrol (in njihovih rezultatov) projekta, ki so ga izvedli državni nadzorni organi.

Opozarjamo, da je OU v partnerskem sporazumu med VP in PP in v pogodbi o dotaciji sofinanciranja med OU in VP/Edinim upravičencem vključil določbe, ki jasno opredeljujejo obravnavo nepravilnosti in povračilo neupravičeno izplačanih zneskov.

V skladu z 11. členom pogodbe o dotaciji sofinanciranja »*Povračilo neupravičeno izplačanih zneskov*« se v primeru nepravilnosti uporabita 52. člen Uredbe (EU) 2021/1059 in 69. člen Uredbe (EU) 2021/1060. Če so ugotovljene nepravilnosti, OU, potem ko se s tem seznani Odbor za spremljanje, od VP zahteva, da ORF kot plačniku vrne delež sredstev ESRR, ki se nanaša na nepravilni znesek, ter hkrati obvesti državo članico in plačnika. Plačnik na podlagi zahteve OU začne postopek za izterjavo. Na podlagi zahteve OU je VP neposredno odgovoren za izterjavo in vračilo neupravičeno izplačanih zneskov iz ESRR. Znesek, ki ga je treba vrniti plačniku, se odšteje od naslednjega plačila VP. Če nadaljnja plačila niso predvidena, VP povrne neupravičeno prejete zneske v okviru ESRR in italijanskega nacionalnega sofinanciranja. Če VP ne more vrniti neupravičeno izplačanega zneska ali ne

more pridobiti povračila od odgovornega PP, OU uvede postopek izterjave proti državi članici, v kateri ima sedež PP, odgovoren za povračilo. Za znesek, ki ga je treba vrniti, se zaračunajo obresti od dneva, ko plačnik izvede plačilo, do dneva dejanskega povračila s strani VP, če je to izvedeno v določenem roku. V primeru zamude pri plačilu se zamudne obresti v skladu z drugim odstavkom 88. člena Uredbe (EU) 2021/1060 uporabljajo od datuma zapadlosti plačila do datuma dejanskega povračila s strani VP. Če se ugotovi nepravilnost, je plačnik pooblaščen, da začasno ustavi preostala plačila.

Ta postopek določa tudi, da se po tem, ko je bila ugotovljena nepravilnost in so bile o tem obveščeni organi in službe Programa, ustrezno zmanjša proračun zadevnega PP v prijavnici v informacijskem sistemu Jems.

V skladu s 103. členom Uredbe (EU) 2021/1060 takšno zmanjšanje ne pomeni nepravilnosti samo v primeru prekoračitve proračunske vrstice, zato proračun zadevnega PP v prijavnici v informacijskem sistemu Jems ostane nespremenjen.

Na podlagi odločitve, ki jo je Odbor za spremljanje sprejel s pisnim postopkom št. 32 z dne 5. februarja 2026, Organ upravljanja v skladu z drugim odstavkom 52. člena Uredbe (EU) 2021/1059 ne zahteva vračila neupravičeno izplačanih zneskov, če znesek, ki ga mora upravičenec vrniti, brez obresti ne presega 250 EUR prispevka iz sklada ESRR.

10.2 (MOREBITNO) POROČANJE O NEPRAVILNOSTIH

Skladno z drugim in dvanajstim odstavkom 69. člena Splošne uredbe sta državi članici dolžni Evropsko komisijo obvestiti o naslednjih vrstah nepravilnosti: »O *nepravilnostih, ki presegajo 10.000 EUR v obliki prispevkov iz skladov, obvestijo Komisijo, ki jo tudi redno obveščajo o pomembnem napredku zadevnih upravnih in sodnih postopkov*«.

Komisiji se v skladu z drugim odstavkom 69. člena poroča o naslednjih nepravilnostih:

(a) nepravilnosti, ki jih je prvič pisno ocenil pristojni upravni ali sodni organ, ki je na podlagi določenih dejstev ugotovil obstoj nepravilnosti, ne glede na možnost, da se lahko ta ugotovitev pozneje spremeni ali umakne glede na potek upravnega ali sodnega postopa;

(b) nepravilnosti, zaradi katerih se na nacionalni ravni sprožijo upravni ali sodni postopki, da se ugotovi, ali je prišlo do goljufije ali drugih kaznivih dejanj, kot je navedeno v točkah a) in b) drugega odstavka 3. člena ter prvem, drugem in tretjem odstavku 4. člena Direktive (EU) 2017/1371 ter v točki a) prvega odstavka 1. člena Konvencije, pripravljene na podlagi člena K.3 Pogodbe o Evropski uniji, o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti, za države članice, ki jih ne zavezuje navedena direktiva;

(c) nepravilnosti, ki so nastale pred stečajem;

(d) določena nepravilnost ali skupina nepravilnosti, za katere Komisija po začetnem poročanju države članice slednji predloži pisno zahtevo po informacijah.

Nepravilnosti, izvzete iz obveznosti poročanja

O naslednjih nepravilnostih se ne poroča:

a) nepravilnosti za znesek, nižji od 10.000 EUR, v obliki prispevka iz skladov; to ne velja za nepravilnosti, ki so medsebojno povezane in katerih skupni znesek presega 10.000 EUR v obliki prispevka iz skladov, četudi nobena od njih ne presega navedene zgornje meje;

b) kadar je edini vidik nepravilnosti celotna ali delna neizvedba operacije, vključene v sofinancirani program, zaradi stečaja upravičenca, ki ni posledica goljufij;

c) primeri, ki jih je upravičenec sporočil Organu upravljanja ali Organu z računovodsko funkcijo, prostovoljno, preden jih je kateri od njiju odkril, ali pred plačilom javnega prispevka ali po njem;

d) primeri, ki jih Organ upravljanja odkrije in odpravi pred vključitvijo v zahtevek za plačilo, predložen Komisiji. Izjeme iz točk c) in d) prvega odstavka te točke se ne uporabljajo za nepravilnosti iz točke 1.1 b).

V skladu z enajstim odstavkom 69. člena je za poročanje o nepravilnostih odgovorna država članica, v kateri je imel upravičenec nepravilne izdatke in so bili ti plačani pri izvajanju operacije. Država članica poročevalka obvesti Organ upravljanja in Revizijski organ Programa.

Države članice poročajo o nepravilnostih v dveh mesecih po koncu vsakega četrtletja po njihovem odkritju ali takoj, ko so na voljo dodatne informacije o sporočenih nepravilnostih. Vendar država članica takoj poroča Komisiji o ugotovljenih ali domnevnih nepravilnostih in navede vse druge zadevne države članice, če bi lahko navedene nepravilnosti imele posledice zunaj njenega ozemlja. Kadar se v skladu z nacionalnimi določbami zahteva zaupnost preiskav, je za sporočanje informacij treba pridobiti dovoljenje pristojnega sodišča ali drugega telesa v skladu z nacionalnimi predpisi. Informacije se lahko uporabijo za zaščito finančnih interesov Unije, zlasti za izvajanje analiz tveganja in razvoj sistemov za učinkovitejše ugotavljanje tveganj. Te informacije se uporabljajo izključno za varovanje finančnih interesov Unije, razen če organi, ki so jih posredovali, izrecno soglašajo z njihovo drugačno uporabo.

Te informacije so poslovna skrivnost in se ne smejo razkriti drugim osebam kot tistim iz držav članic ali iz institucij, agencij, uradov in organov Unije, katerih dolžnosti zahtevajo, da imajo do njih dostop.

Delegirana uredba (EU) 2015/1970 določa **merila** za posredovanje prvega poročila o nepravilnosti ali o sumu goljufije. **Izvedbena uredba (EU) 2015/1974** določa **roke**, **načine** za poročanje in **podatke**, ki jih je treba posredovati ter redno posodabljati na podlagi ugotovljenih nepravilnosti/suma goljufije.

10.2.1 Dolžnost poročanja: merila

Delegirana uredba (EU) 2015/1970 uvaja obveznost »prvega poročanja« o primerih, ki:

a) presegajo 10.000 EUR v obliki prispevkov iz skladov **in**

b) so bili predmet prve »upravne ali sodne« ugotovitve

»Prva upravna ali sodna ugotovitev« pomeni *prvo pisno oceno pristojnega upravnega ali sodnega organa, ki na podlagi določenih dejstev ugotavlja obstoj nepravilnosti, ne glede na možnost, da je lahko ta ugotovitev pozneje spremenjena ali umaknjena zaradi poteka upravnega ali sodnega postopka.*

Na italijanski nacionalni ravni je Odbor za boj proti goljufijam v škodo EU (COLAF) s Sklepom z dne 8. oktobra 2019 sprejel »**Smernice o načinih obveščanja Evropske komisije o nepravilnostih in goljufijah v škodo evropskega proračuna**«. Te smernice dopolnjujejo prejšnjo **medministrsko okrožnico** z dne 12. oktobra 2007 in »**Pojasnila**« - **Sklep št. 13 italijanskega Predsedstva ministrskega sveta (PdCM) z dne 7. julija 2008. Odbor za boj proti goljufijam v škodo EU**[6] je pojasnil, da »oceno opravijo organi odločanja, ki so zavezani različnim evropskim predpisom, in preverijo, ali so elementi, navedeni v prvi oceni o nepravilnosti, dovolj trdni, da na prvi pogled utemeljujejo hipotezo o kršitvi evropskega ali državnega predpisa, ki bi lahko tudi samo teoretično škodila evropskemu proračunu«.[7]

Poročanje o nepravilnosti je neodvisno od ocene dejanskega ravnanja, ki jo je sestavil upravni ali sodni organ; zato ugotavljanje dejanske odgovornosti ali zaključek katerega koli notranjega ali sodnega postopka ni potrebno.

Oceno organov odločanja je mogoče preklicati glede na potek upravnega ali sodnega postopka, zato ta ocena ni dokončna in jo je mogoče ponovno preučiti.

Predsedstvo ministrskega sveta je dalo navodila v zvezi z opredelitvijo *prve sodne ugotovitve*, od katere začne teči rok za poročanje, in jo tako opredmetil (Smernice, potrjene s Sklepom z dne 8. 10. 2019, ki dopolnjuje Sklep 13/2008 in sklepe sestanka Odbora za boj proti goljufijam v škodo EU z dne 30. januarja 2014):

1) v okviru rednega postopka zahtevek za uvedbo sodnega postopka ali alternativnih postopkov, skladno s 405. členom Zakonika o kazenskem postopku RI;

2) v okviru postopka pred sodiščem z enim sodnikom, ko javni tožilec uvede neposredni sodni postopek z vložitvijo tožbe, skladno s 550. in 552. členom Kazenskega zakonika IR;

[6] Odbor za boj proti goljufijam v škodo EU (COLAF) deluje v skladu s 3. členom UPR št. 91 z dne 14. 5. 2007 in 54. členom Zakona št. 234 z dne 24. 12. 2012 – pri Direktoratu za deželne zadeve.

[7] [...] Zahteva se, da organi odločanja preverijo podatke in navodila v prvi ugotovitvi nepravilnosti, in sicer na način, ki bo omogočal izključitev obveznosti poročanja vsakič, ko se ugotovijo dejstva, ki niso povezana z nepravilnostmi ali goljufijami.

3) OZIROMA, kadar so v zlorabo evropskih finančnih sredstev vključene osebe, ki so nosilci javnih funkcij, morebitne odredbe o priporu, administrativne prepovedi ali sodni nadzor zadevnih oseb, ob upoštevanju teže in posledic nezakonitega ravnanja za sistem javnih služb, ki so zadolžene za izvajanje postopkov upravnega nadzora, skladno z določbami odstavka 3 bis omenjenega 129. člena izvedbenih predpisov Kazenskega zakonika, v zvezi z obvestilom, ki se pošlje organu, pri katerem je javni uslužbenec zaposlen.

V primeru kazenskega postopka je treba podatke o tem vnesti v komunikacijski sistem pod šifro »IRQ3«. V primeru, da *ne glede na potek kazenskega postopka* ostaja določena nepravilnost administrativnega značaja, se lahko take primere nemudoma vnese v podatkovno bazo IMS z oznako »IRQ2«.

Ko (in če) se v nadaljevanju izpolni eden od pogojev, navedenih pod točko 1), se omenjene primere lahko »prekvalificira« v kodo »IRQ3« tako, da se ta sprememba izvede v pripadajočih obrazcih IMS.

Dolžnost poročanja o goljufijah torej ne začne veljati z obvestilom o kaznivem dejanju s strani notranjih ali zunanjih organov PS, ampak od uvedbe sodnega postopka. Po obvestilu o kaznivem dejanju se lahko posreduje informacija o prekršku oziroma »nepravilnosti«. Naknadno se po uvedbi sodnega postopka nepravilnost opredeli kot »sum goljufije« oziroma »dokazana goljufija« ali pa se ohrani opredelitev »nepravilnosti«. Izjema velja, kadar obvestilo o kaznivem dejanju predvideva tudi odvzem prostosti ali ukrepe primerljive teže.

Nazadnje pojem »nepravilnosti« ne temelji na naklepu in hudi malomarnosti. Za to je dovolj oškodovanje evropskega proračuna.

10.2.2 Izjeme od dolžnosti poročanja

122. člen Delegirane uredbe 2015/1970 določa izjeme od dolžnosti poročanja EK o nepravilnostih:

(a) kadar je edini vidik nepravilnosti celotna ali delna neizvedba operacije, vključene v sofinanciran operativni program, zaradi stečaja upravičenca;

(b) kadar jih je upravičenec sporočil OU ali ORF prostovoljno, preden jih kateri od organov odkrije, pred plačilom javnega prispevka ali po njem;

(c) kadar jih odkrije in popravi OU ali ORF pred vključitvijo zadevnih izdatkov v izkaz o izdatkih, predložen Komisiji.

V vseh ostalih primerih, zlasti pred stečajem ali v primerih suma goljufije, se o odkritih nepravilnostih in povezanih preventivnih in popravnih ukrepih poroča Komisiji.

Področje izvajanja določb iz črke c) je bilo, med drugim, natančno opredeljeno s strani Predsedstva ministrskega sveta, ki je z zgoraj omenjenimi Smernicami, ki dopolnjujejo **Sklep št. 13 z dne 7. 7. 2008,** določilo naslednje hipotetične primere, v katerih ni treba obvestiti EK:

1. primeri, ko se nepravilnost ali sum goljufije ugotovi pred izplačilom sredstev in potemtakem pred uvrstitvijo izdatka v zahtevek za plačilo. V teh primerih ni treba o nepravilnosti obvestiti EK, ker ne gre za primer škode za proračun EU;

2. primeri, ko se nepravilnost ali sum goljufije ugotovi po izplačilu sredstev in preden je bil zadevni izdatek uvrščen v enega od zahtevkov za plačilo s strani Organa upravljanja ali Organa z računovodsko funkcijo Programa. O teh primerih ni treba obveščati Komisije, saj ne predstavljajo finančne škode, ki lahko negativno vpliva na proračun EU.

Četudi o teh primerih ni treba obvestiti EK, gre vsekakor za nepravilnosti. Tudi v teh primerih mora zato SS za operacijo SMP (SPF – Small Project Fund) izpolniti obrazce Evropskega urada za boj proti goljufijam in navesti primere, o katerih ni treba obvestiti EK in razloge za izjemo.

10.2.3 Prvo poročanje: vsebina in roki

V primeru obveznosti obveščanja EK so v 3. členu **Izvedbene uredbe (EU) 2015/1974** navedene informacije, ki jih morajo države članice predložiti.

Poročilo EK mora vsebovati naslednje informacije:

a) sklad, cilj, operativni program, prednostno nalogo in dejavnost;

b) identiteto zadevnih fizičnih in/ali pravnih oseb ali katerega koli drugega subjekta, ki je sodeloval pri nepravilnosti, in njegovo vlogo, razen če takšne informacije zaradi narave zadevne nepravilnosti niso koristne v boju proti nepravilnostim;

c) regijo ali območje, kjer je bila dejavnost opravljena in ki je opredeljeno z ustreznimi informacijami, na primer raven NUTS;

d) določbo oz. določbe, ki so bile kršene;

e) datum in vir prve informacije, iz katere izhaja sum o storitvi nepravilnosti;

f) prakse, uporabljene pri storitvi nepravilnosti;

g) kadar je to primerno, ali ta praksa vodi do suma goljufije;

h) način odkritja nepravilnosti;

i) kadar je to primerno, vpletene države članice in tretje države;

j) obdobje ali datum, ko je bila storjena nepravilnost;

k) datum prve upravne ali sodne ugotovitve o nepravilnosti;

l) skupni znesek odhodkov za zadevno dejavnost, izražen s prispevkom Unije, nacionalnim prispevkom in zasebnim sofinanciranjem;

m) znesek, na katerega je vplivala nepravilnost, izražen s prispevkom Unije in nacionalnim prispevkom;

n) v primeru suma goljufije in kadar upravičencu ali drugim subjektom skladno s črko k) ni bil izplačan javni prispevek, znesek, ki bi bil neupravičeno izplačan, če nepravilnost ne bi bila ugotovljena;

o) naravo nepravilnih odhodkov;

p) začasno ustavitev izplačil, kjer je primerno, in možnost izterjave izplačanih zneskov.

Podatki, ki v trenutku prvega poročila o nepravilnostih niso na voljo, se posredujejo v okviru nadaljnjih obvestil. Če nacionalni predpisi določajo tajnost sodnih preiskav, mora posredovanje poročila o nepravilnostih potrditi pristojni sodni organ.

Skladno z 2. členom Uredbe (EU) 2015/1974, je treba prva poročila o nepravilnostih Evropski komisiji posredovati v dveh mesecih po koncu vsakega četrtletja takoj po

ugotovitvi nepravilnosti (prvi odstavek 2. člena Izvedbene uredbe) in čim prej po pridobitvi ustreznih informacij (drugi odstavek 2. člena iste uredbe).

Ista uredba (tretji odstavek 2. člena) določa posebne zahteve glede poročanja o nepravilnostih v zvezi s t.i. »nujnimi primeri«. OU mora nemudoma poročati Komisiji o vseh ugotovljenih ali domnevnih nepravilnostih in navesti vse druge zadevne države članice, če bi lahko navedene nepravilnosti imele posledice zunaj njenega ozemlja.

V kolikor ni bila ugotovljena nobena nepravilnost, mora OU v dveh mesecih po koncu vsakega četrtletja o tem poročati Komisiji.

10.2.4 Posodobitve

Skladno s 4. členom Uredbe (EU) 2015/1970 je treba v dveh mesecih po koncu vsakega četrtletja EK obvestiti tudi o nadaljnjih izidih v zvezi z vsako posamično nepravilnostjo, o kateri je bila predhodno že obveščena, in o vsaki večji spremembi glede na podatke, ki so bili posredovani v preteklosti. V istem členu so določene tudi vsebine teh obvestil. Posredovati morajo podrobne podatke v zvezi z začetkom, zaključkom ali opustitvijo administrativnih ali kazenskih sankcij v zvezi s posredovanimi nepravilnostmi kot tudi z izidi teh postopkov.

10.2.5 Način poročanja

Za slovenske upravičence EK poroča slovenski državni organ (Urad Republike Slovenije za nadzor proračuna (AFCOS – Antifraud Coordination Service) s podatki, ki jih prejme od Ministrstvo za lokalno samoupravo, kohezijo in regionalni razvoj), za italijanske upravičence, pa EK poroča OU prek sistema IMS – Irregularities Management Sistem, ki ga je Evropski urad za boj proti goljufijam razvil za potrebe komuniciranja z državami članicami in je posodobljen v okviru novega sistema A.F.I.S – N.I.M.S. (New Irregularities Management System – obrazec 1848).

Pošiljanje z italijanske strani (OU) se izvede po predhodnem usklajevanju z italijansko državno upravo (Predsedstvo ministrskega sveta – Direktorat za evropsko politiko) in v tesnem sodelovanju s Službo za preprečevanje goljufij pri Finančni policiji.

Sistem IMS omogoča dostop do različnih organizacijskih ravni.

V primeru Programa INTERREG VI-A Italija-Slovenija 2021–2027 so za nepravilnosti, ugotovljene na italijanskem območju, predvidene naslednje funkcije:

- »upravitelj« (Predsedstvo ministrskega sveta): preveri obvestila in jih posreduje Evropski komisiji – Uradu za boj proti goljufijam;

- »namestnik upravitelja« (Organ upravljanja): potrdi pošiljanje Direktoratu za koordinacijo evropske politike pri predsedstvu ministrskega sveta, ki informacije nato posreduje Evropski komisiji. Organ upravljanja občasno obvešča ORF in Revizijski organ v zvezi z ugotovljenimi nepravilnostmi, zadevnimi posodobitvami, kot tudi v zvezi s stanjem zneskov, ki jih je treba vrniti ali so bili že vrnjeni.

- »pripravljavec« (SS za SMP - Small Project Fund): preveri opozorila in zadevno dolžnost poročanja EK, pripravi poročilo o nepravilnosti oziroma skrbi za posodabljanje podatkov s tem v zvezi, o čemer obvesti OU za potrebe izvajanja pooblastil namestnika upravitelja. Pri opravljanju svojih nalog mora, še posebej z vidika ustreznosti postopka, upoštevati naslednja navodila:

✓ pripravi obrazce takoj po ugotovljeni nepravilnosti – oziroma pravočasno posodobi podatke v okviru postopka, ki je bil uveden za reševanje zadevne nepravilnosti;

✓ ne posreduje poročila v primerih, ko nepravilnost ne presega 10.000 EUR dodeljenih sredstev, in v drugih izjemnih primerih, ki so navedeni v nadaljevanju.

- »Opazovalec« (Revizijski organ, ORF, Računsko sodišče): njegova naloga je izključno pregledovanje podatkov.

Zaradi pravilnega izpolnjevanja in posredovanja obrazcev Evropskega urada za boj proti goljufijam, SS in OU pridobita poseben dokument z navodili, ki sta ga pripravila Direktorat za evropsko politiko in Evropska komisija.

V organigramu OU je določena oseba, zadolžena za zbiranje podatkov in njihovo posredovanje EK prek sistema IMS. SS preveri dolžnost poročanja glede prejetih prijav nepravilnosti in posledično vnese podatke v sistem IMS. Pooblaščena oseba OU, ki je

zadolžena za posredovanje podatkov EK, se ravna po navodilih dokumenta, ki sta ga pripravila Direktorat za evropsko politiko in Evropska komisija ter po Smernicah Evropske komisije v zvezi s sistemom IMS.

Poleg določb v zvezi z obravnavanjem nepravilnosti na splošno, ki jih vsebuje Opis sistema upravljanja in nadzora (Si.Ge.Co.), so v 18. poglavju opisana posebna navodila v zvezi z goljufijami.

10.3 OBRAVNAVANJE NEPRAVILNOSTI IN VRAČANJE SREDSTEV

V skladu z drugim in dvanajstim odstavkom 69. člena ter črko d) prvega odstavka 74. člena Uredbe (EU) 2021/1060 si OU prek svojih služb, vključenih na različnih ravneh v izvajanje Programa, prizadeva za preprečevanje, odkrivanje in odpravo nepravilnosti ter izterjavo neupravičeno izplačanih zneskov.

Ko OU prejme opozorilo o nepravilnosti (ne glede na to, ali je o tem treba poročati EK ali ne), se obravnava nepravilnosti nadaljuje na podlagi popravka/prerazporeditve dodeljenih sredstev, o čemer mora obvestiti ORF, da lahko ta posledično uvede postopek izterjave sredstev, ki so bila neupravičeno izplačana upravičencu, če mu je bil javni prispevek že nakazan. Razen v primerih iz drugega odstavka 52. člena Uredbe (EU) 2021/1059, opisanih tudi v točki **10.1 »Ugotavljanje nepravilnosti« tega priročnika**, Organ upravljanja začne postopek izterjave neposredno pri upravičencu, in sicer na način, ki je opisan v Priročniku o postopkih ORF, pri čemer mu ORF pomaga. Izterjava se izvede, če je mogoče, s kompenziranjem zneskov nadaljnjih izplačil istemu upravičencu. Če ni mogoče izvesti kompenzacije, se vračilo izvede z zahtevo za povračilo in posledičnim povračilom zadevnih zneskov; če dolžnik ne vrne sredstev v določenem roku, se mu v skladu z Deželnim zakonom 7/2000 zaračunajo zamudne obresti.

Izterjani zneski se nato vrnejo v deželni proračun in knjižijo ločeno od kapitalskega deleža.

Po vračilu dolžnika se kapitalski delež, ki izhaja iz prispevka ESRR, nameni nadaljnjemu izvajanju Programa, če pa je Program zaključen in je že prejel preostali znesek, se vrne Evropski komisiji.

Organ upravljanja za potrebe vračila zneskov v proračun Evropske unije vključi zneske, ki so bili preklicani, v prvi zahtevek za plačilo, ki se izda po sprejetju akta o popravku. Če izdatki projekta niso bili vključeni v zahtevek za plačilo, bodo pri naknadnih dodatkih upoštevani finančni popravki.

ORF nato odbije zneske, ki so bili vrnjeni ali poravnani s prvo izjavo o izdatkih pred zaključkom Programa in na način, ki je opisan v Priročniku o postopkih ORF.

Dolžnost izterjave sredstev v dobro Evropske komisije velja izključno v primeru povračil sredstev (izterjave od upravičenca), ki so povezana z nepravilnostmi, katerih izdatki so bili že predloženi in prijavljeni Evropski komisiji.

Posledično SS in OU posodobita sistem IMS na podlagi rezultatov postopka izterjave sredstev.

Kar zadeva izterjavo dela sofinanciranja iz naslova Rotacijskega sklada (FdR), veljajo enaki postopki kot v primeru sredstev ESRR.

ORF zaradi pravilne predložitve upravičenih izdatkov, vključenih v zahtevek za plačilo, računalniško vodi računovodske evidence izdatkov, ki so bili že v okviru izjave o izdatkih prijavljeni Evropski komisiji in so bili vrnjeni v okviru nadaljnjih predložitev izdatkov (t.i. »evidenco izterljivih in izterjanih zneskov«), ki se izvedejo na podlagi ugotovljene nepravilnosti, preklica ali prerazporeditve sredstev za nastale izdatke na podlagi predhodno izvedenih revizijskih pregledov.

To aktivnost ORF izpelje na podlagi postopka, ki je opisan v njegovem Priročniku.

Do 20. januarja vsakega leta OU pripravi podroben seznam zneskov, ki so bili neupravičeno izplačani upravičencem in vključeni v obračune ter so opredeljeni kot neizterljivi in za katere je treba, skladno s prvim in drugim odstavkom Delegirane uredbe (EU) 568/2016 Evropski komisiji predložiti prošnjo za odločitev, ali teh zneskov, ki se nanašajo na prejšnje obračunsko obdobje, ni treba vračati v proračun Evropske unije.

Če povzamemo, pri obravnavanju nepravilnosti, OU:

- pravočasno pridobi opozorila o nepravilnostih (prva opozorila in nadaljnje posodobitve) s strani »notranjega« italijanskega osebja in opozorila o nepravilnostih s strani zunanjih italijanskih sodelavcev, neposredno ali prek VP/PP v okviru zadevnega projekta;

- prejeta opozorila posreduje SS v oceno, ali so izpolnjeni pogoji za poročanje EK, in sicer v zvezi z italijanskimi upravičenci, in za vnos v informacijski sistem Programa;

- Evropski komisiji posreduje (kot »namestnik upravitelja«) prek sistema IMS obrazce Evropskega urada za boj proti goljufijam za italijanske upravičence, ki jih je izpolnil SS, in sicer v roku, ki je določen za implementacijo sistema IMS in v sodelovanju z italijansko državno upravo (Predsedstvo ministrskega sveta – Direktorat za evropsko politiko) (kot »upravitelj«);

- v sodelovanju z italijanskim Revizijskim organom pravočasno pridobi podatke v zvezi z nepravilnostmi, ki so bile ugotovljene na slovenskem ozemlju, z namenom uvedbe postopka za finančne popravke;

- izvede popravek/prerazporeditev sredstev;

- skrbi za obveščanje ORF v zvezi s finančnimi popravki, za namene uvedbe posledičnih postopkov za vračilo sredstev, ki so bila upravičencem izplačana neupravičeno;

- redno obvešča (vsako četrtletje) druge programske organe v zvezi s prejetimi opozorili o nepravilnostih in novostmi z njimi v zvezi;

- zunanje organe nadzora, ki so posredovali akt ali opozorilo nepravilnosti, obvesti o rezultatih sprejetih odločitev;

- ORF posreduje seznam zneskov, ki jih skladno z določbami Delegirane uredbe (EU) 568/2016 ni mogoče izterjati, kot tudi zneskov, ki se nanašajo na operacije, pri katerih je bilo sofinanciranje začasno prekinjeno zaradi sodnega postopka ali upravne pritožbe.

SS:

- pridobi opozorila o nepravilnostih s strani OU;
- preveri, v zvezi z italijanskimi upravičenci, ali so izpolnjeni pogoji za poročanje EK;
- za italijanske upravičence (kot »ustvarjalec«) vnaša podatke na podlagi rezultatov lastne ocene v sistem IMS (nova obvestila ali posodobitve), katerega sodobnejša verzija je sistem A.F.I.S – N.I.M.S. (New Irregularities Management System – Obrazec 1848) – za potrebe naknadnega posredovanja podatkov EK s strani OU;
- skupaj z OU zagotavlja izvedbo postopkov vračanja morebitnih neupravičeno izplačanih zneskov in posledičnih finančnih popravkov;
- v informacijski sistem Programa vnaša podatke in posodobitve v zvezi z vsemi ugotovljenimi in prijavljenimi nepravilnostmi;
- pomaga OU pri obveščanju v zvezi z zneski, ki jih ni mogoče izterjati, kot tudi v zvezi z zneski, ki se nanašajo na operacije, pri katerih je bilo sofinanciranje začasno prekinjeno zaradi sodnega postopka ali upravne pritožbe.

V zvezi z nepravilnostmi, ugotovljenimi na slovenskem ozemlju, OU pridobi opozorila o nepravilnostih v sodelovanju z Nacionalno kontaktno točko Slovenije (NKT) in na podlagi teh začne postopek za vračilo sredstev in finančni popravek, pri čemer podatke o vseh ugotovljenih nepravilnostih in posodobitvah vnese v informacijski sistem. V zvezi z nepravilnostmi, ugotovljenimi na italijanskem ozemlju, OU začne postopek za popravek/prerazporeditev sredstev, da se posledično začne postopek za vračilo neupravičeno izplačanih zneskov upravičencem.

Ob predvidenem zaključevanju letnih obračunov se (v okviru skupine za ocenjevanje tveganja) izvede analiza vseh nepravilnosti/goljufij, ki so bile prijavljene v tekočem obračunskem letu (in vpisane v Informacijski sistem Jems Programa), in se tako preveri, ali gre za sistemske napake, zaradi katerih morajo OU in/ali druge pristojne službe v okviru Programa ukrepati z ustreznimi sistemskimi popravnimi ukrepi ali s sprejetjem ustreznih popravnih mehanizmov.

10.3.1 Finančni popravki

Namen »finančnih popravkov« je ponovno vzpostaviti stanje, v katerem je 100 % izdatkov, prijavljenih za sofinanciranje iz skladov ESI, v skladu z veljavnimi nacionalnimi pravili in pravili EU.

Pojem »popravek« je dejansko tesno povezan s pojmom nepravilnosti ali napake, kot je opredeljen v uredbah in tehničnih dokumentih Komisije.

Enaintrideseti, dvaintrideseti in triintrideseti odstavek 2. člena Uredbe (EU) 2021/1060:

- »**nepravilnost**«: vsaka kršitev veljavnega prava, ki je posledica delovanja ali opustitve s strani gospodarskega subjekta, ki škoduje ali bi škodovala proračunu Unije zaradi neupravičenih izdatkov v breme tega proračuna;
- »**resna pomanjkljivost**«: pomanjkljivost v uspešnem delovanju sistema upravljanja in nadzora programa, pri katerem so potrebne bistvene izboljšave v sistemih upravljanja in nadzora ter pri katerem se katera koli od ključnih zahtev 2, 4, 5, 9, 12, 13 in 15 iz Priloge X ali dve ali več drugih ključnih zahtev glede na oceno uvrstijo v kategoriji 3 in 4 iz navedene priloge;
- »**sistemska nepravilnost**«: vsaka nepravilnost, ki se lahko ponavlja in ima visoko verjetnost pojava v podobnih vrstah operacij ter je posledica resne pomanjkljivosti, vključno z neuspešno vzpostavitvijo ustreznih postopkov v skladu s to uredbo in pravili za posamezne sklade.

Seveda je finančni učinek nepravilnosti običajno mogoče natančno količinsko opredeliti v posameznih primerih, pri čemer se upoštevajo izdatki, ki so bili Komisiji neupravičeno prijavljeni (npr. neupravičeni izdatki).

Bolj zapletena je določitev v primeru sistemskih nepravilnosti ali sistemskih pomanjkljivosti (npr. neskladnost s pravili o javnih naročilih in obveščanju javnosti). V teh primerih se za celoten operativni program ali njegov del uporabi **pavšalni** popravek, ki temelji na resnosti in pogostosti nepravilnosti.

Sistemske nepravilnosti, odkrite na reprezentativnem vzorcu operacij, pa se obravnavajo z **ekstrapoliranimi** popravki, ki se uporabijo za celoten Program ali njegov del. V tem primeru se rezultati pregleda reprezentativnega vzorca z ekstrapolacijo uporabijo za preostalo populacijo, iz katere je bil vzorec vzet, da se določi finančni popravek.

10.3.2 Korekcija in finančni popravki Evropske komisije

Skladno z določbami 104. člena Splošne uredbe **lahko EK finančne popravke izvede neposredno** z izvedbenim aktom, kadar po izvedbi potrebnih preverjanj ugotovi, da:

a) obstaja resna pomanjkljivost, ki ogroža podporo iz skladov, ki je že bila izplačana Programu;

b) so izdatki, ki jih vsebujejo potrjeni obračuni, nepravilni, država članica pa tega ni odkrila in o tem ni poročala;

c) država članica do sprožitve – s strani Komisije – postopka finančnih popravkov ni izpolnila svojih obveznosti iz 97. člena.

Evropska komisija svojo oceno učinkovitega delovanja sistemov upravljanja in nadzora utemeljuje predvsem na rezultatih revizij, ki jih izvajajo Revizijski organ in institucije Skupnosti (Enota za revizijo pri Evropski komisiji, OLAF, Evropsko računsko sodišče).

Ocena zajema okolje notranjega nadzora programa, dejavnosti upravljanja in nadzora organov upravljanja in računovodskih organov, spremljanje, ki ga izvajajo organi upravljanja, in nadzorne dejavnosti revizijskih organov ter temelji na preverjanju skladnosti s ključnimi zahtevami v nadaljevanju (Priloga XI k Splošni uredbi):

1. ustrezna ločenost funkcij ter pisna ureditev za poročanje, nadzor in spremljanje delegiranih nalog posredniškemu telesu;
2. ustrezna merila in postopki za izbiro operacij;
3. ustrezno obveščanje upravičencev o pogojih, ki se uporabljajo za podporo izbranih operacij;
4. ustrezna preverjanja upravljanja, vključno s postopki za preverjanje izpolnjevanja pogojev za financiranje, ki ni povezano s stroški, in za metode o poenostavljenem obračunavanju stroškov;

5. učinkovit sistem, ki zagotavlja hrambo vseh dokumentov, potrebnih za revizijsko sled;

6. zanesljiv elektronski sistem (vključno s povezavami s sistemi elektronske izmenjave podatkov z upravičenci) za beleženje in shranjevanje podatkov za spremljanje, vrednotenje, finančno upravljanje, preverjanje in revizijo, vključno z ustreznimi postopki za zagotovitev varnosti, celovitosti in zaupnosti podatkov ter preverjanje istovetnosti uporabnikov;

7. učinkovito izvajanje sorazmernih ukrepov za preprečevanje goljufij;

8. ustrezni postopki za pripravo izjave o upravljanju;

9. ustrezni postopki za potrditev, da so izdatki, vneseni v obračune, zakoniti in pravilni;

10. ustrezni postopki za pripravo in predložitev zahtevkov za plačilo in obračunov ter potrjevanje popolnosti, natančnosti in pravilnosti obračunov (v primeru, da OU prevzame odgovornost računovodske funkcije).

Način klasifikacije uspešnosti delovanja sistema upravljanja in nadzora je določen v tabeli 2 Priloge XI: upravljavski in kontrolni sistem ima resne pomanjkljivosti, če se katera koli od ključnih zahtev, določenih zgoraj v točkah 2, 4, 5 in 9 (s sklicevanjem na OU) ali dve ali več drugih ključnih zahtev glede na oceno uvrstijo v kategoriji »3« ali »4«. Kategorije so naslednje:

– Kategorija 1. Deluje dobro. Izboljšave niso potrebne ali pa so potrebne le manjše izboljšave.

– Kategorija 2. Deluje. Potrebne so nekatere izboljšave.

– Kategorija 3. Deluje delno. Potrebne so znatne izboljšave.

– Kategorija 4. Dejansko ne deluje.

Če sistem upravljanja in nadzora ne zagotavlja zahtevanih ustreznih popravnih ukrepov in/ali ima resne pomanjkljivosti, mora Evropska komisija:

- v skladu s 97. členom Splošne uredbe začasno ustaviti plačila dela ali celotnega operativnega programa;

- v skladu s 104. členom Splošne uredbe izvesti finančne popravke.

Kadar ni mogoče natančno določiti zneska nepravilnih izdatkov, ki bremenijo sklade, Komisija uporabi finančni popravek na pavšalni ali ekstrapolirani osnovi, pri čemer upošteva načelo sorazmernosti ter naravo in resnost nepravilnosti, pogostost in obseg posameznih ali več pomanjkljivosti ter obseg in finančne posledice pomanjkljivosti sistemov upravljanja in nadzora, ugotovljenih v operativnem programu.

Na podlagi tovrstnih elementov Splošna uredba (104. člen) opredeljuje:

- **postopek, po katerem se Evropska komisija odloči za izvedbo takšnih finančnih popravkov**, in sicer EK OU obvesti o svojih začasnih ugotovitvah, s pozivom, da v dveh mesecih predloži svoje morebitne pripombe.

Uredba (EU) 2021/1060, Priloga XXV – Določanje stopenj finančnih popravkov

Pavšalna stopnja 100 %

Kadar je resna pomanjkljivost tako temeljna, pogosta ali razširjena, da pomeni popoln neuspeh pri delovanju sistema, zaradi česar sta ogroženi zakonitost in pravilnost vseh zadevnih izdatkov.

Pavšalna stopnja 25 %

Kadar je resna pomanjkljivost tako pogosta in razširjena, da pomeni zelo resen neuspeh pri delovanju sistema, zaradi česar sta ogroženi zakonitost in pravilnost zelo velikega deleža zadevnih izdatkov.

Pavšalna stopnja 10 %

Kadar je resna pomanjkljivost posledica nepopolnega, nepravilnega ali nerednega delovanja sistema, zaradi česar sta ogroženi zakonitost in pravilnost velikega deleža zadevnih izdatkov.

Pavšalna stopnja 5 %

Kadar je resna pomanjkljivost posledica nedoslednega delovanja sistema, zaradi česar

sta ogroženi zakonitost in pravilnost znatnega deleža zadevnih izdatkov.

Večkratne kršitve

Kadar po uporabi finančnega popravka v obračunskem letu pristojni organi ne sprejmejo popravnih ukrepov in se v naslednjem obračunskem letu ugotovi enaka resna pomanjkljivost, se lahko stopnja popravka zaradi vztrajanja resne pomanjkljivosti poviša na stopnjo, ki ne presega stopnje naslednje višje kategorije.

Za razliko od popravkov, ki jih država članica uporabi v skladu s 103. členom Uredbe (EU) 2021/1060, imajo finančni popravki, ki jih Komisija določi v skladu s 104. členom, vedno za posledico neto zmanjšanje financiranja EU, dodeljenega programu. Če pa država članica sprejme finančni popravek za primere iz točk a) in c) prvega pododstavka prvega odstavka 104. člena pred sprejetjem odločitve iz navedenega člena, lahko zadevne zneske ponovno uporabi. Ta možnost ne velja v primeru finančne prilagoditve v skladu s točko b) prvega pododstavka prvega odstavka 104. člena.

10.3.3 Finančni popravki držav članic

V skladu s 103. členom države članice ščitijo proračun Unije in uporabljajo finančne popravke s preklicem celotne podpore iz skladov, namenjene operaciji ali programu, ali dela te podpore, kadar se izkaže, da so izdatki, prijavljeni Komisiji, nepravilni. Finančni popravki se vnesejo v računovodske izkaze za obračunsko leto, v katerem je sprejeta odločitev o preklicu.

Organ upravljanja lahko podporo, preklicano na podlagi tovrstnih finančnih popravkov, ponovno uporabi v zadevnem programu. Vendar pa preklicane podpore ne more uporabiti za operacijo, na katero se nanaša popravek. Če pa je bil razlog za finančni popravek sistemska nepravilnost, se preklicana podpora ne sme ponovno uporabiti za nobeno operacijo, na katero je ta nepravilnost vplivala.

10.3.4 Finančni popravki zaradi neupoštevanja veljavnih pravil o javnem naročanju

Evropska komisija prav tako zagotavlja podrobna navodila za posamezne primere kršitev pravil EU (in tudi nacionalnih pravil) o javnem naročanju.

Komisija je s Sklepom C(2019) 3452 z dne 14. maja 2019 opredelila primere nepravilnosti in ustrezne deleže finančnih popravkov ter tako omogočila bolj neposredno povezavo s primeri kršitev nacionalnih pravil. Ker pa teh primerov ni mogoče šteti za izčrpne, je Komisija sama nakazala, da je treba vse nadaljnje primere obravnavati v skladu z načelom **sorazmernosti** in po možnosti **po analogiji** z vrstami nepravilnosti, opredeljenimi v samih smernicah.

Sklep je dokument s smernicami, na podlagi katerih Komisija ukrepa, kadar sama ugotovi nepravilnosti; hkrati pa priporoča njegovo uporabo državam članicam in organom programov, da sami izvedejo potrebne popravke na podlagi istih meril in odstotkov, razen če se sprejmejo strožja pravila.

V nadaljevanju so navedena splošna načela in metode za uporabo orodja, ki ga je dala na voljo Komisija, pri čemer so podrobnosti o primerih in ukrepih popravkov preložene na zgoraj navedeni dokument.

a) *V smernicah so določene različne stopnje popravka – **5 %, 10 %, 25 % in 100 %**, ki se uporabljajo za izdatke o sklenitvi pogodbe/oddaji javnega naročila. Upoštevajo resnost nepravilnosti in načelo sorazmernosti. Te odstotne stopnje se uporabljajo, kadar ni mogoče natančno določiti finančnih posledic za zadevno (nepravilno) naročilo.*

b) *Obseg popravka upošteva resnost nepravilnosti in njen finančni vpliv na proračun Unije. Ocenjuje se ob upoštevanju naslednjih dejavnikov: preglednost, nediskriminacija, enaka obravnava, sorazmernost in pravna varnost.*

c) *Popravek ni predviden, če je nepravilnost le formalne narave in nima dejanskega ali potencialnega finančnega vpliva.*

d) *Stopnje popravkov se ne kumulirajo, če je v istem postopku javnega naročanja odkritih več nepravilnosti; pri določanju stopnje popravkov se upošteva najhujša nepravilnost.*

e) *Finančni popravek v višini 100 % se lahko uporabi v najresnejših primerih ali kadar je nepravilnost povezana z ugotovljeno goljufijo, kot jo določi pristojni sodni ali upravni organ.*

Primeri, ki jih je ugotovila Komisija, se nanašajo na različne makro vrste nepravilnosti, in sicer:

- na objavo javnega naročila in razpisno dokumentacijo;
- na izbiro ponudnikov in ocenjevanje ponudb;
- na izvedbo naročila.

Vsaka vrsta je povezana z eno ali več stopnjami popravkov, ki se stopnjujejo glede na resnost in vpliv kršitve.

11. PREPREČEVANJE GOLJUFIJ IN KORUPCIJE

Skladno z določbami **drugega odstavka 69. člena Splošne uredbe** in njene **Priloge XVII** Organ upravljanja zagotavlja ustrezno obvladovanje tveganja za goljufije, in sicer s pomočjo postopkov, ki jih predvideva sistem upravljanja in nadzora.

Smernice za države članice, ki so jih pripravile službe Evropske komisije **(EGESIF_14-0021-00 z dne 16. 6. 2014)**, zagotavljajo pomoč programskim organom, ki morajo sprejeti strukturiran pristop k upravljanju tveganja za goljufije, osnovan na zagotavljanju »nične tolerance«. V okviru tega dokumenta EK priporoča:

- oblikovanje takšne strategije za boj proti goljufijam, ki bo v veliki meri upoštevala kontekst posameznega programa in bo omogočala različne prijeme v različnih situacijah, v katerih je prisotno tveganje za goljufije;
- izvajanje posebnega postopka samoocenjevanja učinka in verjetnosti koruptivnega tveganja ter opredelitev blažilnih ukrepov, ki bodo sorazmerni in namenjeni zmanjševanju ugotovljenih tveganj na podlagi samoocenjevanja;

- vpeljevanje učinkovitih oblik sodelovanja in koordinacije med različnimi akterji, ki sodelujejo pri preprečevanju goljufij (še posebno Organ upravljanja, Revizijski organ in drugi nadzorni organi) ter pri razvoju učinkovite kulture preprečevanja goljufij, ki se doseže z usposabljanjem, obveščanjem in osveščanjem osebja in upravičencev, potencialnih in dejanskih, na vseh organizacijskih ravneh Programa.

Skladno z evropskimi predpisi mora OU sprejeti pristop, ki temelji na življenjskem ciklusu in zajema štiri glavne elemente: **preprečevanje, ugotavljanje, finančni popravki in sodni postopki**. Akcijski načrt, ki je opredeljen v dokumentu o Programskih ukrepih za preprečevanje goljufij in ga je sprejela delovna skupina za ocenjevanje tveganja (posebna Delovna skupina za ocenjevanje tveganja za goljufije), določa ukrepe, ki temeljijo na vseh štirih elementih.

PREPREČEVANJE IN SAMOOCENA TVEGANJA

Preprečevanje temelji na zmanjševanju priložnosti za goljufije z uvajanjem trdnega sistema notranjega nadzora, ki temelji na strukturiranem postopku (samo)ocenjevanja tveganja za goljufije.

(Samo)**ocenjevanje tveganja za goljufije** se v okviru Programa izvaja:

- v začetni fazi izvajanja;

- v okviru letne revizije, ob analizi rezultatov opravljenega nadzora (in morebitnih ugotovljenih nepravilnosti) v fazi zaključevanja letnih obračunov.

Postopek samoocenjevanja je lahko predmet revizije tudi na podlagi dogodkov ali podatkov (npr. ugotavljanje goljufije), ki lahko vplivajo na sam postopek.

Skladno z navodili EK (Smernice EGESIF 14-0021-00 z dne 16. 6. 2014) in na podlagi sklepa Odbora za spremljanje v programskem obdobju 2014–2020 (ob zaključku Dopisne seje št. 4 – decembra 2016) je bila ustanovljena **Delovna skupina** za samoocenjevanje tveganja za goljufije, ki je bila potrjena za obdobje 2021–2027 na 5. srečanju članov skupine, ki je potekalo 14. decembra 2023 v Trstu. Skupino v glavnem sestavljajo predstavniki Organa upravljanja, Skupnega sekretariata, Organa z računovodsko funkcijo, italijanske in

slovenske nacionalne kontrole ter predstavniki institucionalnih partnerjev na podlagi neobvezne odločitve.

Skupina je namenjena prepoznavanju najpomembnejših tveganj za goljufije v okviru makro-postopkov sistema upravljanja in nadzora, ki so opredeljeni v smernicah: 1. Izbor operacije, 2. Izvedba in nadzor, 3. Priprava zahtevka za plačilo.

Prav tako ima nalogo, da spremlja izvajanje blažilnih ukrepov za ugotovljena tveganja, kot tudi posodobitve Akcijskega načrta v okviru preprečevanja tveganja za goljufije, če bi se na podlagi opravljene revizije to izkazalo za potrebno.

Uporabljena metoda v fazi samoocenjevanja tveganih situacij temelji na:

- ugotavljanju posebnih tveganj, povezanih z glavnimi zgoraj navedenimi postopki;
- »strokovna« ocena tveganja z vidika verjetnosti in posledic, ki omogoča opredelitev obsega specifičnega tveganja;
- ugotavljanje, za vsako tveganje posebej, blažilnih ukrepov zoper goljufij in ocenjevanje njihovega učinka na podlagi stopnje tveganja;
- opredelitev ciljnega tveganja oziroma sprejemljive stopnje tveganja po določitvi in uveljavitvi vseh ukrepov.

Pripomoček za ocenjevanje (kontrolni seznam) je pripravljen na podlagi navodil EK (glej EGESIF) in zajema vrsto specifičnih tveganj, ki se pojavljajo pri izvajanju kohezijskih politik; Delovna skupina jih lahko združi z morebitnimi drugimi tveganji, ki so posebej značilni za Program.

V istih smernicah EK predlaga tudi pripravo pregleda/seznama priporočenih blažilnih ukrepov v povezavi s specifičnimi tveganji goljufije, ki so bili določeni za vsakega od treh zgoraj navedenih postopkov, ki jih bo lahko OU v sodelovanju z drugimi organi/službami za upravljanje in nadzor vključil v svoj sistem upravljanja in nadzora, ob upoštevanju kriterija proporcionalnosti in zmanjšanju upravnih bremen z vidika stroškov preverjanja.

Izid prve ocene tveganja za goljufije, ki jo izvede Delovna skupina za ocenjevanje tveganja, sprejme Organ upravljanja tako, da v Priročnike vključi dodatne ukrepe zoper goljufije, ki se določijo na podlagi samoocenjevanja in dokumenta o samoocenjevanju.

Enkrat letno (najmanj) v fazi zaključevanja obračuna ter zlasti v fazi analize vseh nacionalnih kontrol in revizij, se skupina sestane zaradi ocene rezultatov izvedenih nadzorov z uporabo začetno pripravljenega kontrolnega seznama za samoocenjevanje. Če bi prišlo do situacij (npr. več nepravilnosti v povezavi z nekaterimi elementi tveganja goljufije), ki lahko vplivajo tudi na dejavnosti preprečevanja goljufij, skupina poskrbi za posodobitev dokumenta »Ukrepi zoper goljufije in akcijski načrt« z dodatnimi ukrepi za preprečevanje goljufij.

Rezultati revizij se sprejmejo z rednim posodabljanjem dokumenta »Ukrepi zoper goljufije in akcijski načrt« v okviru zaključevanja letnih obračunov.

Politika preprečevanja goljufij, ki jo izvaja OU v okviru Programa, spada v širši okvir prepoznavanja, ugotavljanja in odpravljanja goljufij, ki so ga italijanski državni/deželni organi in slovenski državni organi že sprejeli.

Kar zadeva Deželo FJK, je deželna uprava zlasti oblikovala strategije za boj proti goljufijam, ki jih je treba izvajati v okviru izvajanja kohezijske politike, v tesni povezavi s preventivnimi ukrepi in analitičnimi metodami, določenimi v Kodeksu ravnanja za zaposlene, postopku za prijavo kršitev in nepravilnosti ter pobudami za preprečevanje korupcije in transparentnost, vključenimi v Triletni načrt preprečevanja korupcije in transparentnost (PTPCT), ki je od leta 2023 vključen v Celostni načrt delovanja in organiziranosti (PIAO). V zvezi s tem se upoštevajo zlasti naslednje priloge k dokumentu:

- »PIAO 2023–2025 Ocena tveganja – Obrazci za protikorupcijske ukrepe«;
- »PIAO 2023–2025 Program transparentnosti deželne uprave 2023–2025«;
- »PIAO 2023–2025 Dodatni kazalniki stanja za oceno tveganja korupcije«.
- »PIAO 2025–2027 Kazalniki uspešnosti deželnih zavodov, pripravljeni v posebnih obrazcih s pomočjo Generalne direkcije ter Neodvisnega ocenjevalnega organa (OIV).

Podrobnejša opredelitev obravnavanja primerov goljufij je na voljo v dokumentu Protikorupcijski ukrepi in akcijski načrt, ki ga sprejme Delovna skupina za ocenjevanje tveganja.

Ukrepi v zvezi z različnimi vidiki finančnih popravkov so podrobno opisani v odstavku »Obravnavanje nepravilnosti in vračanje sredstev«.

Poleg ukrepov za preprečevanje goljufij, ki temeljijo na zgoraj opisanih analiznih postopkih za oceno tveganja, so za cikel boja proti goljufijam, ki ga je predvidela deželna uprava, značilni ustrezni **mehanizmi za odkrivanje, poročanje, popravljanje in uporabo sodnih postopkov**.

Zakon št. 190 iz leta 2012 in Zakon 3/2019, sprejetje Nacionalnega načrta za preprečevanje korupcije (Odločba ANAC št. 1064 z dne 13. 11. 2019: »Končna potrditev Nacionalnega načrta za preprečevanje korupcije 2019«[8]) ter na deželni ravni Celostnega načrta delovanja in organiziranosti (PIAO), v katerega je bil vključen Triletni načrt za preprečevanje korupcije in transparentnost (PTPCT), so državi in Deželi Furlaniji - Julijski krajini omogočili vzpostavitev celovitega sistema za preprečevanje korupcije. Ta sistem vključuje tudi zaščito javnih uslužbencev, ki prijavijo nepravilnosti (dejanja korupcije in druga kazniva dejanja zoper javno upravo, domnevno izgubo javnih prihodkov ali druge upravne nepravilnosti) oziroma **žvižgačev**, kar pomeni, da **vsaka uprava uvede mehanizme za varovanje zaupnosti identitete prijavitelja** v vseh postopkih, ki sledijo prijavi, ter za preprečevanje morebitnih oblik diskriminacije na delovnem mestu zaradi prijave (https://rafvg.whistleblowing.it/#/).

Zato se je treba v zvezi z **mehanizmi opozarjanja** na sume goljufije in na pomanjkljivosti nadzora, ki lahko povečajo dovzetnost OU za goljufije, sklicevati na načrt PIAO. Opozorilo se odda v ustreznih razdelkih na deželnem spletišču (http://filodiretto.regione.fvg.it/filodiretto2011/filodiretto/Osserva.aspx) in na portalu Programa (https://europa.regione.fvg.it/it/programmi-36605/coesione-italia-21-27-friuli-venezia-giulia-36659/pr-fesr-friuli-venezia-giulia-39934).

[8] Posodobljeno s sklicevanjem na zakonodajo, odobreno po sprejetju Sklepa o potrditvi Načrta julija 2021.

Poleg zaščite posameznih uradnikov, ki prijavijo primere domnevne ali dejanske goljufije, se na ravni Programa izvajajo naslednji ukrepi:

- **izvajanje jasnih mehanizmov poročanja** sumov goljufij/pomanjkljivosti pri nadzoru različnih akterjev znotraj Programa;

- opredelitev postopkov opozarjanja **organov države članice, pristojnih za preiskovanje in sankcioniranje**, vključno s protikorupcijskimi organi, kjer je to primerno, Komisijo in Evropskim uradom za boj proti goljufijam (OLAF), o sumih goljufij;

- **opredelitev posebnih postopkov za spremljanje vsakega primera suma goljufije ter izvajanje prilagoditev in sankcij**, vključno z izterjavo neupravičenih izplačil zaradi primerov goljufije, ki bodo odvrnili morebitne prevarante od goljufivih dejanj;

- opredelitev **postopkov za pregled (nadaljnje ukrepanje) vsakega procesa, postopka ali nadzora, povezanega z goljufijami**, katerih cilj je doseči jasne sklepe o nastalih pomanjkljivostih in pridobljenih izkušnjah, kar omogoča vključitev v zgoraj opisani postopek rednega pregleda samoocenjevanja tveganja.

Z vidika **poročanja o boju proti goljufijam**:

- Organ upravljanja v **Izjavi o upravljanju** iz črke b) prvega odstavka 98. člena Splošne uredbe potrdi, da so vzpostavljeni učinkoviti in sorazmerni ukrepi za preprečevanje goljufij, ter zagotovi informacije o številu obravnavanih domnevnih in ugotovljenih goljufij ter o ukrepih, sprejetih za njihovo preprečevanje (glej Smernice EGESIF_15_0008-05 z dne 3. 12. 2018);

- Revizijski organ v **Letnem poročilu o nadzoru** iz črke d) prvega odstavka 98. člena Splošne uredbe zagotovi informacije o prijavljenih goljufijah in domnevnih goljufijah, odkritih v okviru revizij, ki jih izvaja Revizijski organ (vključno s primeri, o katerih poročajo drugi nacionalni organi ali organi EU in so povezani z operacijami, ki so predmet kontrole Revizijskega organa), ter o sprejetih ukrepih.

12. NASPROTJE INTERESOV

12.1 PREPREČEVANJE, PREPOZNAVANJE IN OBVLADOVANJE NASPROTJA INTERESOV

61. člen Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. septembra 2024 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije (Finančna uredba), vsebuje revidirana pravila o nasprotju interesov, ki obveznost izogibanja nasprotju interesov pri izvrševanju proračuna EU poleg neposrednega in posrednega upravljanja razširjajo na organe držav članic in vse osebe, ki upravljajo sredstva EU v okviru deljenega upravljanja.

61. člen Finančne uredbe se neposredno uporablja v državah članicah, če so vključene v izvrševanje proračuna EU. V zvezi s tem je bilo pripravljeno Obvestilo Komisije 2021/C 121/01 »Smernice o izogibanju in obvladovanju nasprotja interesov v skladu s Finančno uredbo«. S tem obvestilom je Komisija želela spodbuditi enotno razlago in uporabo pravil o preprečevanju nasprotja interesov ter povečati ozaveščenost organov držav članic in vseh drugih akterjev, ki sodelujejo pri izvrševanju proračuna EU.

V skladu z 61. členom Finančne uredbe nasprotje interesov obstaja, kadar je »ogroženo nepristransko in objektivno izvajanje nalog finančnega udeleženca ali druge osebe zaradi družinskih, čustvenih, političnih ali narodnostnih razlogov, gospodarskega interesa ali kakršnega koli drugega neposrednega ali posrednega osebnega interesa«.

Do nasprotja interesov lahko pride tudi, če oseba nima dejanske koristi od situacije, saj zadostuje, da okoliščine ovirajo njeno zmožnost objektivnega in nepristranskega opravljanja nalog. Vendar pa morajo biti takšne okoliščine povezane s prepoznavnim konkretnim ravnanjem posameznika, njegovim vedenjem ali stiki (ali vplivajo nanje).

Nacionalni organi, ki upravljajo sredstva EU, so odgovorni za preprečevanje, odkrivanje, poročanje in odpravljanje primerov nasprotja interesov. Ukrepi, ki jih sprejmejo ti organi, so še naprej predmet revizij neodvisnih nacionalnih organov ter spremljanja in revizij Komisije, pa tudi revizij Evropskega računskega sodišča in preiskav Evropskega urada za

boj proti goljufijam (OLAF).

Države članice in njihovi organi morajo izvesti naslednje ukrepe:

- Vzpostaviti in zagotoviti učinkovito delovanje sistemov notranje kontrole.
- Vzpostaviti ukrepe za izogibanje nasprotju interesov.
- Določiti, ali v danem primeru obstaja nasprotje interesov, in, če je tako, uporabiti blažilne ukrepe.
- Poročati o primerih nasprotja interesov z uporabo ustreznih orodij za poročanje, zlasti sistema za upravljanje nepravilnosti za poročanje Komisiji o odkritih nepravilnostih.
- Popraviti nepravilnosti v primerih neupoštevanja (posameznih ali sistemskih) pravil o izogibanju nasprotju interesov. Neupoštevanje pravil o nasprotju interesov lahko povzroči, da države članice naložijo finančne popravke in izterjajo sredstva, kot je določeno v pravilih za posamezni sektor in/ali drugih oblikah pravnega varstva.
- Zagotoviti revizijo uporabe sredstev s strani neodvisnih nacionalnih revizijskih organov, poleg kontrol, ki jih izvajajo nacionalni organi, odgovorni za upravljanje sredstev EU.

Deželna uprava je sprejela Kodeks ravnanja zaposlenih v Deželi Furlaniji - Julijski krajini (sprejet z Uredbo predsednika dežele št. 153 z dne 21. 11. 2022), ki določa postopek za **odkrivanje primerov nasprotja interesov**, navaja glavne obveznosti in dolžnosti javnih uslužbencev (4.–16. člen) ter določa, da njihova kršitev pomeni disciplinsko odgovornost (18. člen).

V 8. členu Kodeksa so določeni postopki za prijavo obstoja nasprotja interesov in posledično dovoljenje za vzdržanje od glasovanja (8. člen);

Za uporabo predvidenih prijav je na voljo več obrazcev: sodelovanje v združenjih in organizacijah (5. člen), prijava finančnih interesov (7. člen), nasprotje interesov (8. člen). Obrazci so na voljo v ustreznem razdelku deželnega intraneta »Kodeks ravnanja«.

12.1.1 Situacije, ki bi se lahko objektivno dojemale kot nasprotje interesov

Kakršna koli dejavnost ali interes, ki lahko vpliva na nepristransko in objektivno izvajanje funkcij finančnega udeleženca ali druge osebe, je položaj, ki ga je mogoče dojeti kot

nasprotje interesov. Izraz »objektivno« je bil dodan v Finančno uredbo iz leta 2018, da bi se poudaril pomen utemeljevanja tveganja domnevnega nasprotja interesov na objektivnih in razumnih premislekih.

12.2 OBVEZNOSTI V PRIMERU NASPROTJA INTERESOV

Finančni udeleženci in druge osebe, ki sodelujejo pri izvrševanju proračuna EU, morajo:

- se vzdržati vsakršnega dejanja, ki bi lahko povzročilo nasprotje osebnih interesov z interesi EU;
- sprejeti ustrezne ukrepe, da se izognejo nasprotju interesov, ki nastane pri nalogah, za katere so odgovorni;
- sprejeti ustrezne ukrepe, da odpravijo katere koli situacije, ki bi se lahko objektivno dojemale kot nasprotje interesov.

Spodnje ukrepe je treba izvesti, kadar obstaja tveganje za nasprotje interesov, ki vključuje osebo, zaposleno v institucijah, organih ali agencijah EU ali v nacionalnih organih na kateri koli ravni:

- Oseba mora poročati svojemu nadrejenemu (ali v primeru politično izpostavljenih oseb je dobra praksa, da oseba razkrije zadevne osebne interese v javni izjavi o interesih).
- Pristojni nadrejeni mora pisno potrditi, če obstaja nasprotje interesov (in zadevna oseba se mora vzdržati kakršnega koli dejanja, dokler odločitev ni sprejeta).
- Če se ugotovi, da je prišlo do nasprotja interesov, bi moral pristojni nacionalni organ zagotoviti, da zadevni uslužbenec preneha opravljati vse dejavnosti, povezane z izvrševanjem proračuna, vključno s pripravljalnimi akti.

12.3 NADZOR, PREPOZNAVANJE IN UPRAVLJANJE NASPROTJA INTERESOV

NALOGE OU

NADZOR

Po izvedenih preventivnih ukrepih in v smislu njihove dopolnitve, je predviden nadzor

nasprotja interesov.

Metodologija nadzora temelji na preverjanju izpolnjevanja že obstoječih obveznosti subjektov, ki so vključeni v postopke ocenjevanja in nadzora operacij (glej navedena 7. in 8. člen Kodeksa ravnanja zaposlenih v Deželi Furlaniji Julijski - krajini) in je namenjena odkrivanju morebitnih nasprotij interesov, ki niso bili vnaprej ugotovljeni in/ali prijavljeni.

Vsak ocenjevalec mora podpisati izjavo o nepristranskosti in odsotnosti nasprotja interesov. Poznejša preverjanja izjav, ki jih dajo osebe, vključene v upravljanje Programa (ocenjevalci), zajemajo naključni vzorec 5 % pridobljenih izjav.

Preverjanja opravi osebje OU in se nanašajo na:

– **fazo ocenjevanja operacij**

cilj nadzora je preveriti, da nobena oseba, ki je opravljala pomembno nalogo v postopku ocenjevanja operacije, ni bila v položaju nasprotja interesov do potencialnih upravičencev, in ali je bilo zadevno tveganje učinkovito zmanjšano, kjer je do tega prišlo. Osebe, ki jih je treba preveriti, so torej:

- oseba, odgovorna za ocenjevanje,
- uradna oseba za postopek ocenjevanja,
- osebe, ki morajo podpisati poročilo, tehnično oceno ali druge končne akte v zvezi s postopkom ocenjevanja, kot so člani ocenjevalne komisije in/ali tehnični strokovnjaki.

Subjekt, vzorčen za nadzor, mora v skladu s 47. členom UPR 445/2000 (Priloga 2 Nadomestna dokazilna Izjava) predložiti dodatno nadomestno dokazilno izjavo (DSAN) o svojih družinskih članih, v kateri navede istovetnost zakonca/življenjskega partnerja ter sorodnikov do drugega kolena[9], v skladu z določbami 8. člena Kodeksa ravnanja zaposlenih v Deželi Furlaniji - Julijski krajini.

Takšne osebe predstavljajo parametre za preverjanje obstoja nasprotja interesov nadzorovane osebe.

[9] Ker ni mogoče objektivno opredeliti oseb, s katerimi je subjekt v običajnih odnosih, resnih sovražnih odnosih itd., takšni primeri niso predmet nadzora.

Uradnik/svetovalec, zadolžen za preverjanje nasprotja interesov, s pomočjo posebnega kontrolnega seznama (glej Prilogo št. 1) najprej preveri, ali je predhodno že bilo ugotovljeno morebitno nasprotje interesov ter ali je bilo ustrezno obravnavano in ublaženo (8. člen Kodeksa ravnanja).

Nadaljuje se s preverjanjem obstoja nasprotja interesov, ki predhodno ni bilo ugotovljeno, pri čemer se identiteta prepoznanih subjektov, ki predstavljajo parametre preverjanja, primerja[10] z identiteto subjektov, navedenih pri upravičencu, kot so:

- zakoniti zastopnik in udeleženci pri organu odločanja v primeru javnega upravičenca;
- zakoniti zastopnik, lastniki in/ali partnerji s pomembnimi deleži/delnicami, ki imajo moč odločanja, v primeru zasebnega upravičenca.

Podatki v slednjem primeru se pridobijo iz potrdila gospodarske zbornice.

Oseba, pristojna za izvedbo nadzora, ugotovi obstoj morebitnega nasprotja interesov, v primeru povezave med identiteto oseb, ki predstavljajo parametre preverjanja v odnosu do subjekta, vzorčenega za nadzor, in identiteto oseb, ki se nanašajo na upravičenca.

Če končni izid preverjanja razkrije obstoj morebitnega nasprotja interesov, se uporabijo določbe iz spodnjega odstavka »Upravljanje«.

V zvezi z italijansko nacionalno kontrolo je v Prilogi 4 k Priročniku o preverjanju upravljanja in poročanja za italijanske upravičence, različica št. 2 z dne 28. 2. 2025, določena predloga izjave o odsotnosti nasprotja interesov. To izjavo mora izpolniti vsak kontrolor ter odgovorna oseba organizacijskega položaja za posamezen projekt in upravičence projekta, ki so predmet kontrole.

Nadzor nad izjavami o odsotnosti nasprotja interesov kontrolorjev se z vzorčenjem izvede dvakrat: vmesni nadzor se izvede leta 2026 ob zaključku poslovnega leta 2025–2026, drugi pa leta 2029 ob zaključku končnih računovodskih izkazov Programa, predvidenem za poslovno leto 2028–2029.

[10] Morebitni zakonec/življenjski partner ter sorodniki v prvem in drugem kolenu so vzorčeni subjekti, ki so predmet nadzora in predstavljajo parametre preverjanja.

Naključni vzorec se izbere iz vseh izjav kontrolorjev, ki jih ima v evidenci Urad za upravljalna preverjanja. Gre za izjave, predložene ob posameznem upravljalnem preverjanju za vsako poročilo upravičenca v zadevnem računovodskem letu. Vzorec zajema 2 % pregledanih poročil, pri čemer se vzorčenje nanaša tako na kontrolorja, ki opravlja preverjanje, kot na vodjo urada.

Kontrolor, katerega poročilo o kontroli je zajeto v vzorcu, in vodja urada morata v skladu s 47. členom UPR 445/2000 predložiti dodatno nadomestno dokazilno izjavo (DSAN) o svojih družinskih članih, v kateri navedeta istovetnost zakonca/življenjskega partnerja ter sorodnikov in sorodnikov po svaštvu do drugega kolena v skladu z določbami 8. člena Kodeksa ravnanja zaposlenih v Deželi Furlaniji - Julijski krajini.

Te osebe predstavljajo parametre, na podlagi katerih se preverja obstoj nasprotja interesov v zvezi z nadzorovanim subjektom. Če kontrolor oz. vodja urada te izjave ne poda, uprava sama preveri družinsko sestavo, tako da jo pridobi od pristojnih uradov (npr. Ministrstvo za notranje zadeve, matični urad, občina prebivališča ali druga uradna avtomatizirana orodja):

- Uradnik/svetovalec, pristojen za preverjanje morebitnega nasprotja interesov, s pomočjo posebnega kontrolnega seznama (glej prilogo Kontrolni seznam za nadzor nad nasprotjem interesov) preveri, ali obstajajo morebitna nasprotja interesov, ki še niso bila obravnavana. V ta namen primerja istovetnost oseb, ki predstavljajo parametre za preverjanje morebitnega nasprotja interesov, z istovetnostjo oseb, povezanih z upravičencem, in sicer: pri javnem upravičencu se preverijo zakoniti zastopnik, člani organa odločanja ter osebe z upravnimi pooblastili. Pri preverjanju se upoštevajo tudi merila iz Okrožnice Ministrstva za ekonomijo in finance št. 27 z dne 15. 9. 2023 o dejanskem lastniku in iz študije 1-2023 B »Ugotavljanje dejanskega lastnika« Komisije za preprečevanje pranja denarja pri Nacionalnem svetu notarjev;
- pri zasebnem upravičencu se preverijo zakoniti zastopnik, lastniki in/ali partnerji s pomembnimi lastniškimi deleži / delničarji s pristojnostmi sprejemanja odločitev. Pri preverjanju se upoštevajo tudi merila iz Okrožnice Ministrstva za ekonomijo in finance št. 27 z dne 15. 9. 2023 o dejanskem lastniku.

Podatki o navedenih osebah bodo pridobljeni prek običajnih informacijskih orodij, ki so na voljo javni upravi, kot so izpisek iz registra podjetij, analitične platforme, npr. Nacionalna integrirana protigoljufijska platforma (PIAF-IT)[11] za pregled informacij o fizičnih in pravnih osebah oziroma Arachne, razdelki o transparentni javni upravi na spletiščih lokalnih uprav ali druga iskalna orodja, ki so na voljo pristojni upravi.

Pri kontrolnem postopku se morebitno nasprotje interesov ugotovi takrat, ko se osebe, ki izvajajo kontrolo, ali njihovi sorodniki ter sorodniki po svaštvu do drugega kolena ujemajo z osebami, povezanimi z upravičencem.

Če se pri preverjanju kontrolnega seznama ugotovi morebitno nasprotje interesov, ki ni bilo predhodno prijavljeno ali ustrezno obravnavano v skladu z 8. členom Kodeksa ravnanja zaposlenih v Deželi Furlaniji - Julijski krajini, pristojna oseba za nadzor začne razčiščevalni postopek s preverjanim subjektom. Preverjani subjekt lahko poda svoje pripombe in pojasnila, na podlagi katerih se pripravi predlog izida, ki se posreduje pristojnemu direktorju za končno odločitev.

Če se ugotovi nasprotje interesov, pristojni subjekt za namene nadaljnjega ukrepanja obvesti:

- Organ upravljanja

- odgovorno osebo za preprečevanje korupcije in transparentnost

- direktorja, pristojnega za kadrovske zadeve

- po potrebi sodni organ.

Pristojni organ Centralne direkcije za finance v okviru tega postopka opravi analizo, s katero oceni dejanski vpliv ugotovljenega morebitnega nasprotja interesov na postopek izvedbe kontrol. Namen analize je zagotoviti OU ustrezno podlago za odločitev o

[11] Sporazum, podpisan med Ministrstvom za gospodarstvo in finance, Direktorat za državno računovodstvo, Generalni inšpektorat za informatiko in tehnološke inovacije (IGIT) in Predsedstvom ministrskega sveta – Direktorat za kohezijsko politiko in za jug – Urad za evropsko kohezijsko politiko, h kateremu se je v septembru 2025 pridružil tudi Organ upravljanja Programa Interreg VI-A. Gre za platformo, ustanovljeno v skladu s 13. členom Uredbe EU 2016/679, katere edini namen je boj proti goljufijam pri uporabi sredstev tako na nacionalni kot na evropski ravni.

nadaljnjem ravnanju s prispevki. Pri tem se presoja, ali je možno, da je nasprotje interesov povzročilo neenako obravnavo, kršitev načel nepristranskosti, preglednosti in integritete oziroma zakonitosti postopkov kontrol ter ali je posledično prišlo do priznanja neupravičenih izdatkov.

Priloga 2 (Kontrolni seznam za javna naročila pod vrednostnim pragom in nad njim po direktivah EU) k veljavnemu Priročniku o preverjanju upravljanja in poročanja za italijanske upravičence že vsebuje posebno vrstico (točka 1.5) v zvezi z nadzorom upravičencev in ukrepov, ki so jih sprejeli za obravnavo morebitnih nasprotij interesov, ki se glasi: »*Naročnik je sprejel ustrezne ukrepe za prepoznavanje, preprečevanje in učinkovito reševanje vsake morebitne situacije nasprotja interesov pri izvajanju razpisnih postopkov (npr. preverjanje nasprotja interesov, kot je navedeno v dokumentih, morebitna obvestila s strani oseb, ki sodelujejo pri postopku oddaje ali pri izvajanju javnih naročil, načrtu PTPC, načrtu PIAO) (16. člen ZU 36/2023).*«

Enako je zapisano tudi v Prilogi 1 (Kontrolni seznam za neposredno oddajo naročila in oddajo naročil zasebnih upravičencev) k Priročniku o preverjanju upravljanja in poročanja za italijanske upravičence, različica št. 3, odobrena z Odločbo z zap. št. 543817 - GRFVG/GEN – P z dne 4. 8. 2025.

UPRAVLJANJE

1. Poročanje

V primeru, da se po izvedbi preverjanj pokaže nasprotje interesov, ki ni bilo predhodno prijavljeno in ublaženo v skladu z 8. členom Kodeksa ravnanja zaposlenih v Deželi Furlaniji - Julijski krajini, pristojni subjekt organa ali službe, odgovorne za nadzor (OU/SS), pred zaključkom ugotovitvenega postopka in njenim izidom začne razčiščevalni postopek z nadzorovanim subjektom s pozivom, naj predloži pripombe in pojasnila. Ko je ugotovljen obstoj nasprotja interesov, pristojni subjekt za namene nadaljnjega ukrepanja obvesti:

- Organ upravljanja,
- ocenjevalca,
- odgovorno osebo za preprečevanje korupcije in transparentnosti,

- direktorja, pristojnega za kadrovske zadeve,
- po potrebi sodni organ.

2. Odpravljanje nepravilnosti

OU/SS je odgovoren za preučitev dejanskega vpliva nasprotja interesov na postopek, da bi določil ustrezne ukrepe za odpravo nepravilnosti, kot so odvzem dodeljenih sredstev, kadar je verjetno, da bo nasprotje povzročilo neenako obravnavo ali kršitev načel pravičnosti in poštenosti, začasna ustavitev izplačil in izterjava sredstev.

Zlasti če se nasprotje interesov nanaša na fazo ocenjevanja operacij, bo pregled postopka opravljen od trenutka, ko je nasprotje nastalo. Če ta nadaljnji pregled pokaže, da je nasprotje povzročilo kršitev načel pravičnosti, enake obravnave in integritete v okviru ocenjevanja, ki ga je opravil uradnik v položaju nasprotja interesov, in da je to povzročilo dodelitev zneskov, ki ne pripadajo (v celoti ali delno), se prispevek v celoti ali delno odvzame, izplačani zneski pa se v celoti ali delno izterjajo.

OU poroča o rezultatih pregledov med letnim pregledom dokumentov o oceni tveganja, ki ga opravi Delovna skupina za boj proti goljufijam, da se posodobi dokumentacija o rednem spremljanju tveganja goljufij.

13. ZAKLJUČEVANJE LETNIH OBRAČUNOV - IZJAVA O UPRAVLJANJU

V skladu s črko f) prvega odstavka 74. člena Uredbe (EU) 2021/1060 Organ upravljanja pripravi Izjavo o upravljanju v skladu s predlogo iz Priloge XVIII; ORF pripravi in predstavi obračune ter potrdi njihovo popolnost, točnost in verodostojnost v skladu z 98. členom Splošne uredbe, RO pa pripravi Letno revizijsko mnenje v skladu s sedmim odstavkom 63. člena Finančne uredbe in v skladu s predlogo iz Priloge XIX Uredbe (EU) 2021/1060 ter pripravi Letno revizijsko poročilo v skladu z zahtevami iz črke b) petega odstavka 63. člena Finančne uredbe.

Priprava takih dokumentov je namenjena zaključevanju letnih obračunov skladno z 98. členom Uredbe (EU) 2021/1060.

Obračunsko leto pomeni obdobje od 1. julija enega koledarskega leta do 30. junija naslednjega koledarskega leta.

Izjavo o upravljanju pripravi Organ upravljanja po izvedbi določenih aktivnosti, za katere poskrbijo OU, italijanska in slovenska nacionalna kontrola in ORF, vsak v okviru svojih pristojnosti.

Zaporedje postopkov, ki Organu upravljanja omogočijo, da pripravi Izjavo o upravljanju, vključuje:

1. upravne kontrole in kontrole na kraju samem tistih izdatkov, ki so bili predmet zahtevka za plačilo v zadevnem obračunskem letu, kar zagotavlja njihovo zakonitost in pravilnost;

2. naknadne *(ex post*) kontrole, načrtovane za zadevno obračunsko leto, ki so namenjene predvsem ugotavljanju trajnosti in učinkovitosti operacij, skladno s 65. členom Splošne uredbe;

3. obravnavanje vseh ugotovljenih nepravilnosti: opozorilo in poročanje o nepravilnosti, razveljavitev potrdil, začetek postopka za vračilo neupravičeno prejetih sredstev;

4. pravilen vnos vseh listin in podatkov v informacijski sistem Jems (s strani Edinega upravičenca, SS, italijanske in slovenske nacionalne kontrole in ORF – v zvezi z izplačili upravičencem), ki zagotavljajo revizijsko sled za vsak certificiran izdatek v obračunskem letu, skladno s šestim odstavkom 69. člena Splošne uredbe, vključno s finančnimi kazalniki in kazalniki uspeha/učinka;

5. spremljanje dela nacionalnih kontrolorjev s strani OU (vključno z morebitnim nadaljnjim spremljanjem);

6. preverjanje, ali je treba posodobiti podatke o izdatkih, zajete v zahtevku za plačilo v iztekajočem se obračunskem letu, oziroma obračun zaradi:

a. ugotovitve nepravilnosti;

b. posodobitve podatkov v zvezi z zneski, ki so bili ali jih je potrebno vrniti;

c. posodobitve podatkov glede zneskov, ki so bili izterjani, jih je potrebno izterjati in jih ni mogoče izterjati;

d. posodobitve podatkov o preverjenih zneskih, za katere je v teku preverjanje upravičenosti in skladnosti s predpisi;

7. pošiljanje podatkov o nadzorih, ki so bili izvedeni po zadnjem zahtevku za vmesno plačilo, vključno s podatki o morebitnih razveljavljenih zneskih, ki jih je treba vrniti, in posledično posredovanje vloge za razveljavitev ORF;

8. razprava in naknadno spremljanje na podlagi zahtevkov za finančne popravke operacij ter popravnih ukrepov sistema upravljanja in nadzora, ki jih izda RO na podlagi opravljenih revizij.

Da bi zagotovil ustrezno upoštevanje vseh zgoraj navedenih elementov, Organ upravljanja izvaja preverjanja s pomočjo kontrolnih seznamov, v katere zabeleži ugotovitve in analize, na podlagi katerih je mogoče potrditi vse točke, po potrebi z navedbo pregledanih dokumentov in izvedenih postopkov.

RO posreduje OU povzetek končnih poročil o revizijah, ki sta jih opravila RO ter italijanska in slovenska služba, ki opravljata nacionalne revizije, in vključuje:

- povzetek kontrol, ki sta jih izvedla RO ter italijanska in slovenska nacionalna kontrola, to je revizij sistema, revizij operacij, revizij letnih obračunov;
- analizo narave in obsega napak ter pomanjkljivosti, ki so bile ugotovljene v fazi kontrole, kot tudi pripadajoča priporočila;
- opis sprejetih ali predvidenih popravnih ukrepov (nadaljnje spremljanje priporočil) za odpravljanje ugotovljenih pomanjkljivosti ali njihovo revidiranje.

RO posreduje OU vsa poročila o revizijah in morebitne druge informacije, ki jih potrebuje.

Italijanska in slovenska nacionalna kontrola posredujeta OU povzetek opravljenega upravljalnega preverjanja (nacionalne kontrole) in pri tem upoštevata dve vrsti izvedenega preverjanja: upravne kontrole na osnovi dokumentacije in kontrole na kraju samem.

Povzetek upravne kontrole dokumentacije, na podlagi zgoraj navedenega obrazca, vključuje:

- opis uporabljene strategije kontrole;
- navedbo organov, pristojnih za preverjanje, oziroma nacionalnih kontrolorjev;
- seznam izvedenih upravnih kontrol v zadevnem obdobju in navedba, ali zajemajo 100 % stroškovnih postavk, navedenih v zahtevkih za plačilo, in ali so bila izvedena na podlagi vzorca;
- v primeru, da je bila kontrola izvedena na vzorcu, v katerem so bile vključene postavke iz vseh zahtevkov za plačilo, je treba opisati metodo in merila tveganja, ki so bili uporabljeni za opredelitev vzorca.

Povzetek kontrol na kraju samem, na podlagi zgoraj navedenega obrazca, vključuje:

- število kontrol, ki so bile izvedene v zadevnem obračunskem obdobju;
- strategijo, ki jo je nacionalni kontrolor uporabil pri izvajanju kontrol, in posebne vidike, ki so bili predmet kontrole, ter uporabljeno metodo vzorčenja.

Organ upravljanja usklajuje delovanje različnih organov/služb in z njimi sodeluje, da se zagotovi priprava enotne dokumentacije, tako po sestavi kot po vsebini, ter vsakemu od njih omogoči izvajanje aktivnosti v lastni pristojnosti.

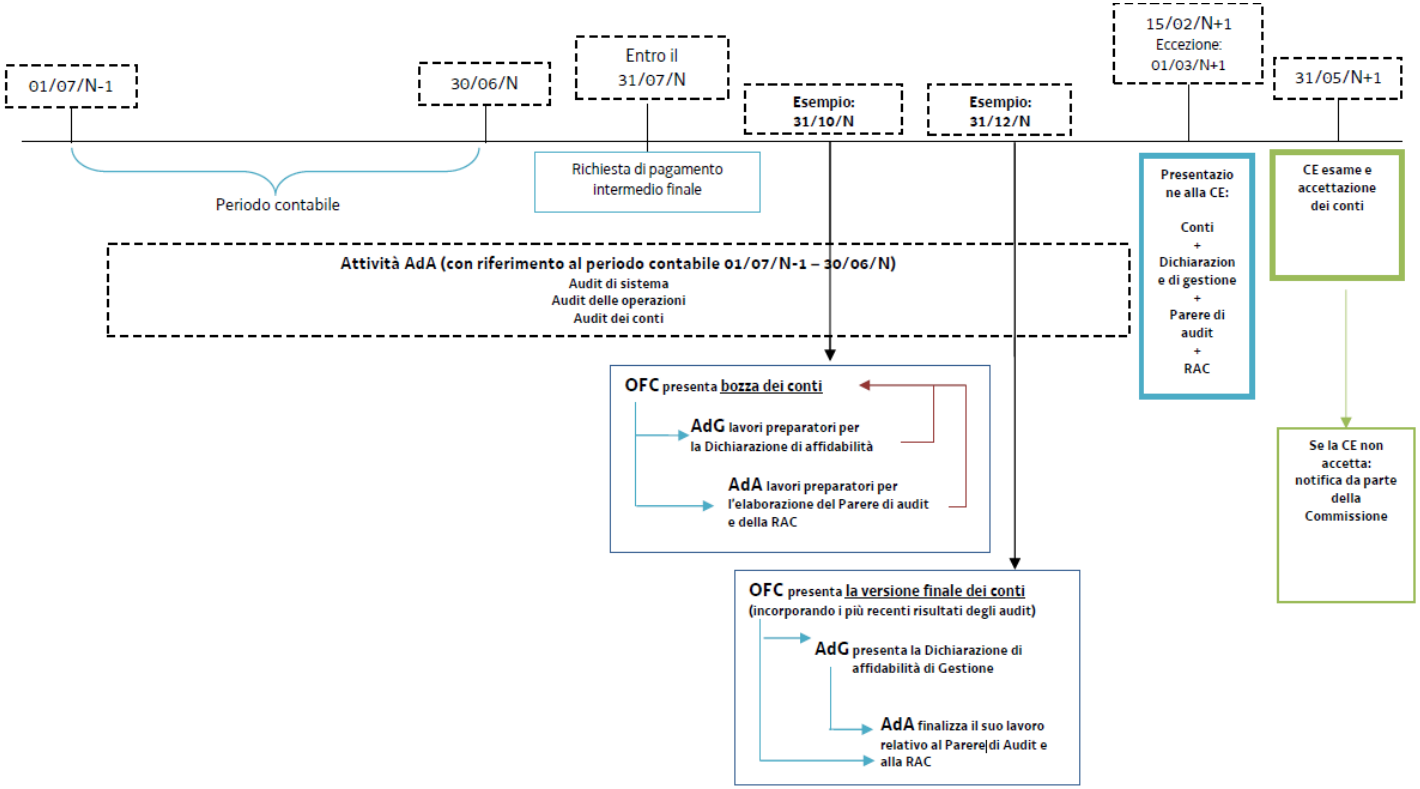
Ko OU od ORF prejme končni osnutek obračuna, ki vključuje tudi rezultate revizij, izvedenih s strani RO, in morebitne popravke, pa tudi povzetek revizij in upravljalnih preverjanj, pripravi Izjavo o upravljanju, ORF pa pripravi dokončni dokument letnega obračuna, ki se posreduje Evropski komisiji prek sistema SFC 2021, in sicer do 15. februarja po zaključku zadevnega obračunskega leta.

V nadaljevanju je prikazan časovni razpored s pripadajočimi fazami in aktivnostmi, povezanimi z zaključevanjem obračunov.

Rok	Aktivnosti/akti
31. oktober	• Analizirati, v sodelovanju z Delovno skupino za ocenjevanje tveganja, rezultate opravljenih nadzorov in ugotovljenih nepravilnosti/goljufij (ki so bile vnesene v informacijski sistem Programa), z namenom preverjanja, da ne gre za sistemske napake, zaradi katerih bi bilo treba sprejeti ustrezne ukrepe, in po potrebi revidirati dokumentacijo za nadzor in preprečevanje goljufij; • zaključiti aktivnosti spremljanja OU; • pripraviti načrt naknadnih (ex post) preverjanj za obračunsko leto, ki so namenjena predvsem ugotavljanju stabilnosti in delovanju operacij, skladno z 71. členom Splošne uredbe; • preveriti, skupaj z ORF, ali obstaja potreba po predložitvi morebitnega dodatnega zahtevka za plačilo ali razveljavitvi/posodobitvi podatkov na podlagi ugotovljene nepravilnosti ter posodobiti podatke o odvzetih in izterjanih zneskih oziroma zneskih za izterjavo ali neizterljivih zneskih, vključno s posodobitvijo preverjenih zneskov, za katere še poteka preverjanje upravičenosti in skladnosti s predpisi; • obravnavati pritožbe na podlagi določb tretjega odstavka 74. člena Splošne uredbe, ki so bile vložene v obračunskem letu, ter preverjanje morebitnih informacij, ki bi lahko ogrozile ugled kohezijske politike; • preveriti pravilen vnos podatkov in listin v informacijski sistem ter njihovo posodabljanje, da za vsak izdatek, ki je bil vključen v zahtevek za plačilo v obračunskem letu, zagotavljajo revizijsko sled;

Rok	Aktivnosti/akti
30. november	• zaključiti kontrole nacionalnih kontrolorjev na kraju samem za obračunsko leto, s pripravo končnih poročil s strani nacionalnih kontrolnih služb;
31. december	• dokončati preverjanja vnosa listin in podatkov v informacijski sistem; • dokončati preverjanjao potrebni posodobitvi podatkov o izdatkih, ki bodo upoštevani v iztekajočem se obračunskem letu, in sicer v zvezi s podatki o finančnih popravkih po zaključenem naknadnem revizijskem spremljanju; • dokončati morebitne revizije ukrepov in protikorupcijskega načrta v sodelovanju z Delovno skupino za ocenjevanje tveganja;
15. februar	• podpisati Izjavo o upravljanju v sistemu SFC in jo posredovati Evropski komisiji; hkrati poslati tudi revizijsko mnenje in osnutek obračuna.

V nadaljevanju je prikazan potek aktivnosti v zvezi s postopkom zaključevanja obračuna:

14. DOSTOPNOST DOKAZIL

Skladno z 82. členom Uredbe (EU) 2021/1060 Organ upravljanja v sodelovanju s SS obvesti upravičence o datumu, od katerega začne teči rok za obvezno hranjenje dokazil o izdatkih, sofinanciranih v okviru Programa.

Po predložitvi obračunov, v katerih so vključeni izdatki, povezani s saldom operacije, OU prek SS nemudoma obvesti upravičence o datumu predložitve obračunov in posledičnem prenehanju obveznosti hranjenja dokumentov o izdatkih v skladu z določbami prvega odstavka 82. člena »*brez poseganja v pravila, ki urejajo državno pomoč, organ upravljanja zagotovi, da se vsa dokazila, povezana z operacijo, ki se podpira iz skladov, na ustrezni ravni hranijo za obdobje petih let od 31. decembra leta, v katerem je organ upravljanja opravil zadnje plačilo upravičencu*«.

15. SPREMLJANJE

Organ upravljanja »vzpostavi sistem za računalniško beleženje in shranjevanje podatkov o posamezni operaciji, potrebnih za spremljanje, vrednotenje, finančno upravljanje, preverjanje in revizijo, vključno po potrebi s podatki o posameznih udeležencih v operacijah«. Vsi podatki bodo zabeleženi v informacijskem sistemu Jems. Natančneje, podatki, ki jih zahteva Generalni inšpektorat za finančne odnose z Evropsko unijo (IGRUE) v sistemu PUC in niso prisotni v Jems, bodo prisotni v sistemu J-MI.

V zvezi s sistemom beleženja in shranjevanja podatkov Uredba (EU) 2016/679 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) določa tehnične značilnosti informacijskega sistema z vidika varnosti in shranjevanja podatkov, dokumentov ter njihove celovitosti, interoperabilnosti z nacionalnimi in

evropskimi sistemi, funkcij iskanja in poizvedovanja, dokumentacije sistema in varne izmenjave podatkov.

Poleg zgoraj navedene uredbe je glavni vir zakonodaje tudi:

- Protocollo di Colloquio (PUC RGS) (komunikacijski protokol za izmenjavo podatkov in interoperabilnost z državnim računalniškim sistemom), ki ga je razvilo Ministrstvo za gospodarstvo in finance – Generalni inšpektorat za finančne odnose z Evropsko unijo (MEF-Igrue, okrajšava IGRUE). Program vsebuje podatkovne baze, ki se nanašajo na DNOO in ukrepe, povezane z vsemi javnimi naložbenimi projekti, ki se financirajo iz evropskih skladov, Sklada za razvoj in kohezijo (FSC) in drugih nacionalnih virov znotraj platforme ReGiS. Ta nov in edinstven model interoperabilnosti bo omogočil stalno spremljanje podatkov prek postopka obdelave obsežne podatkovne datoteke, kar bo uporabniku omogočilo, da prek lokalnega informacijskega sistema zahteva prenos podatkov v sistem ReGiS. Vsi podatki, ki jih je treba poslati sistemu ReGiS, morajo biti vsebovani v obsežni datoteki formata .txt, ki mora upoštevati sintaktična in semantična pravila, ki jih določa sistem PUC-Dati.

Z namenom da bi v celoti izpolnil zahteve, ki jih določajo evropski predpisi, je OU uvedel informacijski sistem (poimenovan Jems – Joint Electronic Monitoring System), ki je nadomestil sistem GGP2 – Splošna obdelava postopkov 2, ki bo lahko zbiral vse podatke v zvezi z operacijami, sofinanciranimi v okviru PI, kot tudi s tistimi, ki so povezane z drugimi fazami njihovega upravljanja.

OU, SS, nacionalne kontrolne službe in ORF so dolžni v informacijski sistem vnašati vse nujno potrebne podatke, ki so v njihovi pristojnosti in za katerih pravilnost in verodostojnost so odgovorni.

Informacijski sistem upravlja OU prek SS (in Edini upravičenec za sklad SMP) in v zvezi s tem izvaja naslednje aktivnosti:

- poskrbi za organizacijo različnih korakov za konkretno izvedbo spremljanja;
- pripravi priročnike, smernice in navodila za izvajanje aktivnosti spremljanja;

- preverja in upravlja delovanje glavnih nalog informacijskega sistema;
- koordinira različne organe in službe pri izvajanju aktivnosti spremljanja in uporabi informacijskega sistema;
- preverja podatke, ki so bili zbrani in vneseni;
- pošilja podatke nacionalnemu sistemu za spremljanja;
- deluje kot revizijska sled projektov.

Do informacijskega sistema lahko dostopajo vse osebe, ki sodelujejo pri izvedbi Programa:

✓ Organ upravljanja, ki v sodelovanju s SS koordinira aktivnosti spremljanja in ocenjevanja Programa;

✓ SS in Edini upravičenec (za sklad SMP) sta odgovorna za vodenje projektov in zbiranje podatkov (ki jih spletni sistem ne zbira neposredno iz zahtevkov in poročil, ki jih vnesejo upravičenci), za preverjanje in vnašanje podatkov o projektu v informacijski sistem, vključno s finančnim, postopkovnim in dejanskim izvajanjem projekta, podatkov v zvezi z zahtevki za plačilo, nacionalnimi kontrolami in preverjanji s strani ORF, vključno z njihovimi izidi, podatkov v zvezi z nepravilnostmi ter podatkov v zvezi z zaključevanjem projekta kot takega;

✓ ORF kot plačnik poskrbi za izplačilo zneskov, ki jih odobri OU (v sodelovanju s SS in Edinim upravičencem za sklad SMP), in izvede izplačila po namenskih stroškovnih postavkah. Pri izvajanju te naloge uporablja informacijski sistem za preverjanje vseh finančnih tokov in vanj vnese podatke, ki se nanašajo na računovodske ukrepe (če jih sistem ne pridobi samodejno); ORF lahko prav tako, zaradi priprave in posredovanja zahtevkov za plačilo Evropski komisiji, aktivno spreminja podatke o izdatkih za vsak projekt in o pripravi obračunov;

✓ upravičenci se prijavijo v informacijski sistem Jems in prek njega oddajo prijavnice za predložitev projektnih predlogov, zahtevkov za potrditev izdatkov in zahtevkov za plačilo (zahtevek za povračilo s poročilom). Na ta način sistem pridobiva

vse informacije, ki so nujno potrebne v fazi priprave prijavnice, izvajanja projekta in zaključevanja le-tega;

✓ Revizijski organ: lahko pregleduje in preverja nekatere podatke v sistemu. Če OU Evropski komisiji ne pošlje podatkov za skupno vzorčenje, jih lahko Revizijski organ uporabi kot osnovo za vzorčenje operacij, ki bodo predmet kontrole. Podatki o revizijah se vnašajo v informacijski sistem Programa neposredno ali z uporabo namenskih komunikacijskih protokolov izmenjave z drugimi sistemi (tudi nacionalnimi). Revizijski podatki in dokumenti so dostopni v informacijskem sistemu Jems in predstavljajo sestavni del revizijske sledi za vsako operacijo.

Kot je bilo že poudarjeno, je v programskem obdobju 2021–2027 sistem GGP2 nadomestila aplikacija Jems, enotno integrirano okolje, ki povezuje vse aplikacije in v okviru katerega se, na organiziran način, shranjujejo vsi akti in podatki, nujno potrebni med drugim tudi za revizijsko sled.

Pri izbiri novega informacijskega sistema za Program Interreg 2021–2027 so bile upoštevane izkušnje slovenskega partnerja, ki je v obdobju 2014–2020 za programe EZTS, kjer deluje kot organ upravljanja, sprejel elektronski sistem spremljanja INTERACT, imenovan Electronic Monitoring System (v nadaljevanju eMS), ter temeljito preizkusil njegove funkcionalnosti. Uporabniki in upravičenci so sistem ocenili kot uporabniku prijazen, zato je slovenski partner v delovni skupini (Task Force – TF) zagovarjal njegovo uporabo tudi za program Interreg Italija-Slovenija, Interreg VI-A 2021–2027.

Informacijski sistem Jems za programsko obdobje 2021–2027, ob upoštevanju zahtev evropskih predpisov in nacionalnih obveznosti s področja spremljanja, zagotavlja izvajanje različnih nalog, ki so značilne za vsako administrativno fazo, in upravičencem ter ostalim subjektom, ki sodelujejo pri izvajanju Programa, omogočati dostop, vnos in spreminjanje podatkov, ki so bili zabeleženi in shranjeni v sistemu.

Dostop je za vse uporabnike, ne glede na to, ali gre za zaposlene v deželni upravi ali za zunanje sodelavce, mogoč šele po predhodni prijavi. Upravljanje z dostopi poteka

na več nivojih, odvisno od vrste uporabnika, njegove vloge/zadolžitve, ki jo ima pri izvajanju in spremljanju Programa (*privilegiji*). Predviden je tudi dostop samo za branje, ki omogoča zgolj pregledovanje in je namenjen tistim osebam, ki za izvajanje svojih nalog nujno potrebujejo dostop do podatkov o projektih v okviru Programa.

Vnos podatkov v zvezi z vsakim posameznim projektom, ki se sofinancira v okviru Programa, mora upoštevati tako določbe evropskih uredb, kot tudi določbe nacionalne zakonodaje, ki so vključene v partnerski pogodbi in v dokumentih v zvezi s spremljanjem, ki jih je predvidel IGRUE.

Vsak projekt, ki se sofinancira, mora imeti tudi enotno kodo projekta ali CUP (Codice Unico di Progetto). Povezava projekt–CUP se oblikuje na podlagi pravil, ki jih je določil Ministrski odbor za gospodarsko načrtovanje (CIPE). Vsak partner ima svojo kodo CUP, vključno s tujimi partnerji.

Podrobnejše informacije o informacijskem sistemu ter podatkih, ki jih je treba elektronsko beležiti in hraniti za vsakega od omenjenih razdelkov, so na voljo v Opisu sistema upravljanja in nadzora (Si.Ge.Co.), v Uporabniškem priročniku za predstavitev prijavnic Programa v sistemu Jems in Programskem priročniku Jems za vodenje sofinanciranega projekta. Dodatna pojasnila lahko Organ upravljanja posreduje v posebnih obvestilih.

VP/Edini upravičenec vstavi podatke o spremljanju, povezane s fizičnim, postopkovnim in finančnim napredkom projekta, v okviru enotnega zahtevka za povračilo v istoimenski razdelek.

Podatki se IGRUE pošljejo dvakrat na mesec. Informacijski sistem Jems bo vsaka dva meseca omogočal izdelavo kopije zbirke podatkov ter posredoval trenutno stanje Programa skladno z zahtevami sistema PUC IGRUE.

Sistem spremljanja prav tako beleži podatke, ki se nanašajo na naslednje postopke:

- potrjevanje izdatkov;
- zahtevke za povračilo;
- predložitev zahtevkov za plačilo;

- letne obračune.

Ta postopka sta med seboj tesno povezana in soodvisna: dokler ni opravljen prvi, se ne more začeti drugi. Postopek zajema naslednje korake:

- upravičenci prek spleta, v sistemu Jems, posredujejo podatke o nastalih izdatkih (poročilo upravičenca);
- naložene izdatke nato potrdita italijanska in slovenska nacionalna kontrola (po opravljeni kontroli);
- če nacionalni kontrolorji izdatke potrdijo, upravičenec pripravi zahtevek za povračilo (gre za poročilo upravičenca, ki vključuje potrdila nacionalnih kontrolorjev);
- preden zaključi preverjanje, SS izpolni kontrolni seznam in preveri zahtevek za povračilo. Zahtevek za povračilo preide v razdelek »*Payment to project*« šele, ko ga SS potrdi;
- Edini upravičenec (za sklad SMP) nadaljuje s preverjanjem podatkov, vnesenih v razdelek za male projekte v sistemu Jems (prispevek SMP).

V razdelku »*Payments to projects*« so prikazani datum in zneski, potrjeni kot podlaga za povračilo upravičencu. Poleg tega si je v tem razdelku mogoče ogledati popravke (zmanjšanja), ki jih je opravil RO;

- ORF bo nato z dostopom do razdelka »*Plačila projektom*« lahko »odkljukal« izdatke, za katere se lahko izvede povračilo, in odredil izdajo pooblastila za poravnavo ESRR oziroma nacionalnega deleža (samo za italijanske upravičence). ORF bo neposredno iz sistema Jems prejel obvestilo, ko bodo nacionalni kontrolorji že potrdili zahtevek za povračilo, ki ga je predložil vodilni partner, Skupni sekretariat/Organ upravljanja pa ga bo preveril;
- iz razdelka »*Plačila projektom*« se preide v razdelek »*Zahtevki za plačilo Evropski komisiji*« v zvezi s predložitvijo zahtevka za plačilo EK. V tem razdelku, ki se izpolni samodejno, je treba »odkljukati« vsak posamezen zahtevek za povračilo, ki bo tvoril seznam izdatkov, vključen v zahtevek za plačilo EK.

V programskem obdobju 2021–2027 je med drugim predviden postopek zaključevanja letnih obračunov ob koncu vsakega obračunskega leta (1. julij–31. junij). V postopek so vključeni vsi organi Programa, od katerih vsak opravi naloge v svoji pristojnosti in tako zagotovi zakonitost in pravilnost izdatkov. Letni obračuni predstavljajo delno zaključevanje Programa; ORF jih pripravi na podlagi podatkov, ki so shranjeni v informacijskem sistemu Programa.

Če se ugotovi, da izdatek, ki je bil obračunan v obračunskem letu, ni pravilen, se omenjeni izdatek vrne/izterja na načine, ki so opisani v Priročniku ORF, podatke s tem v zvezi pa ORF vnese v zadevne postavke prek informacijskega sistema.

Finančni podatki, ki se vnesejo v sistem, so predmet rednega nadzora in preverjanja s strani različnih izvajalcev Programa.

Podatke najprej preverijo nacionalni kontrolorji (na podlagi dokumentacije in na kraju samem), ki ugotovijo upravičenost nastalega izdatka. V zahtevek za plačilo, ki se predloži Evropski komisiji, se lahko vključijo samo izdatki, potrjeni na tej ravni.

Taki izdatki so lahko predmet revizije Revizijskega organa, ki lahko potrdi ali ne potrdi izdatkov, ki so predmet kontrole.

Na ta način so vsi izdatki, ki so nastali pri upravičencih in so jih vnesli v sistem, predmet večkratnega preverjanja s strani več subjektov.

V fazi pošiljanja podatkov o spremljanju nacionalnim organom in organom EU (v fazi pred in med potrjevanjem) se izvedejo tudi kontrolni postopki podatkov, vnesenih v sistem spremljanja (preverjanje kakovosti); ti pregledi zagotavljajo Organu upravljanja informacije o morebitnih neskladjih ali nedoslednostih, ki so bile odkrite v poslanih podatkih, ter kontrole podatkov posameznih projektov med fazo preverjanja izdatkov (glej kontrolni seznam o rednem potrjevanju izdatkov, priložen Opisu sistema upravljanja in nadzora - Si.Ge.Co.). Nadaljnji pregledi se izvajajo ob zaključevanju letnih obračunov.

16. REVIZIJSKE SLEDI

Oblikovanje informacijskega sistema za beleženje in shranjevanje podatkov za vsak projekt posebej omogoča ohranjanje ustrezne revizijske sledi (RS), kot določa Uredba (EU) 2021/1060 (šesti odstavek 69.člena). »*Države članice imajo vzpostavljene sisteme in postopke, s katerimi zagotovijo, da se vsi dokumenti iz Priloge XIII, potrebni za revizijsko sled, hranijo v skladu z zahtevami iz 82. člena*.«.

V skladu s Prilogo XIII k Splošni uredbi so obvezni elementi revizijske sledi naslednji:

1. dokumentacija, ki omogoča preverjanje uporabe pogojev za sodelovanje s strani organa upravljanja, ter dokumentacija, ki se nanaša na skupni postopek izbire in odobritev operacij;

2. dokument (sporazum o dodelitvi sredstev ali enakovreden dokument), v katerem so določeni pogoji za podporo in ki je podpisan med upravičencem in organom upravljanja / posredniškim telesom;

3. računovodska evidenca zahtevkov za plačilo, ki jih je predložil upravičenec, kot so evidentirani v elektronskem sistemu organa upravljanja/posredniškega telesa;

4. dokumentacija o preverjanjih, ki obravnavajo zahteve glede nepremestitve in trajnosti iz 65. člena, drugega odstavka 66. člena in črke h) drugega odstavka 73. člena;

5. dokazilo o plačilu javnega prispevka upravičencu in datumu izvršitve plačila;

6. dokumentacija, ki dokazuje upravna preverjanja in, če je ustrezno, preverjanja na kraju samem, ki jih je izvedel organ upravljanja/posredniško telo;

7. informacije o izvedenih revizijah;

8. dokumentacija, ki se nanaša na spremljanje s strani organa upravljanja/posredniškega telesa za namene upravljalnih preverjanj in ugotovitev revizije;

9. dokumentacija, ki dokazuje preverjanje skladnosti z veljavno zakonodajo;

10. podatki v zvezi s kazalniki učinka in rezultatov, ki omogočajo uskladitev z ustreznimi cilji in sporočenimi mejniki;

11. dokumentacija v zvezi s finančnimi popravki izdatkov, prijavljenih Komisiji, in odbitki od njih za zagotovitev skladnosti s šestim odstavkom 98. člena, ki jih je izvedel organ upravljanja/posredniško telo/telo z računovodsko funkcijo;

12. za nepovratna sredstva v obliki, določeni v točki a) prvega odstavka 53. člena, računi (ali dokumenti enakovredne dokazne vrednosti) in dokazilo o njihovem plačilu s strani upravičenca ter računovodske evidence upravičenca glede izdatkov, prijavljenih Komisiji;

13. za nepovratna sredstva v obliki, določeni v točkah b), c) in d) prvega odstavka 53. člena, in če je ustrezno, dokumenti, ki utemeljujejo metodo določitve stroškov na enoto, pavšalnih zneskov in pavšalnih stopenj; kategorije stroškov, ki so podlaga za izračun; dokumenti, ki izkazujejo stroške, prijavljene v okviru drugih kategorij stroškov, za katere se uporablja pavšalna stopnja; izrecno soglasje s strani organa upravljanja o predlogu proračuna v dokumentu, v katerem so navedeni pogoji za podporo; dokumentacija o bruto stroških za zaposlene in izračunu urne postavke; če se uporabi poenostavljeno obračunavanje stroškov na podlagi obstoječih metod, dokumentacija, ki potrjuje skladnost s podobno vrsto operacij, in z dokumentacijo, potrebno za obstoječo metodo, če ta obstaja.

Informacijski sistem Jems nadomešča pošiljanje papirnatih dokumentov ali izpolnjevanje preglednic v excelu/wordu, povezanih z revizijskimi sledmi, saj služi tudi kot elektronska revizijska sled.

Celovit informacijski sistem oziroma posredovanje organov in služb upravljanja omogočajo na raznih ravneh dostop in hranjenje finančne, administrativne, računovodske in revizijske dokumentacije in podatkov, ki sestavljajo revizijsko sled.

OU/SS v vsakem primeru poskrbi za navodila in orodja za pravilno izvajanje postopkov in shranjevanje dokumentacije v različnih fazah (načrtovanje – postopek priprave in izbora – dejanska in finančna izvedba – finančni obtok).

V fazi preverjanja zahtevkov za povračilo izdatkov s strani SS in Edinega upravičenca (za sklad SMP) je zagotovljeno pravilno vpisovanje posodobitev v informacijski aplikaciji Jems kot elektronski revizijski sledi oziroma usklajenost med vpisanimi zaznamki in stanjem izvajanja projektov.

Prav tako se vsako leto ob zaključevanju letnega obračuna preveri, ali je bila RS v okviru vsakega projekta ustrezno posodobljena.

17. PREPOZNAVNOST, PREGLEDNOST IN KOMUNICIRANJE

Komunikacijske dejavnosti in obveznosti v zvezi z vidnostjo, preglednostjo in obveščanjem urejajo skupne določbe Poglavja III Naslova IV Uredbe (EU) 2021/1060 (46.– 50. člen in Priloga IX s podrobnimi določbami o uporabi znaka EU) in Uredbe (EU) 2021/1059 (36. člen). Zgoraj omenjeni evropski predpisi nalagajo službam upravljanja in izvajalcem Programa posebne obveznosti in odgovornosti na področju vidnosti, preglednosti in obveščanja.

OU je zlasti:

1. določil pooblaščenca za komuniciranje (prvi odstavek 36. člena Uredbe (EU) 2021/1059);
2. preuredil spletno mesto www.ita-slo.eu, namenjeno Programu za obdobje 2021–2027, na katerem so objavljene:
   a) informacije o napredovanju PI, cilji, dejavnosti, možnosti financiranja in rezultati PI (drugi odstavek 36. člena Uredbe (EU) 2021/1059);
   b) koledar razpisov za zbiranje predlogov projektov v odprti in berljivi obliki (četrti odstavek 49. člena Uredbe (EU) 2021/1060) in posodobljen vsaj trikrat letno (drugi odstavek 49. člena Uredbe (EU) 2021/1060),
   c) seznam financiranih projektov v odprti in berljivi obliki (četrti odstavek 49. člena Uredbe (EU) 2021/1060) in posodobljen vsaj vsake štiri mesece (tretji odstavek 49. člena Uredbe (EU) 2021/1060),

d) javno povezavo do vseh podatkov, ki jih posreduje Evropski komisiji (peti odstavek 32. člena Uredbe (EU) 2021/1059),

e) spletne strani, namenjene sofinanciranim projektom. OU da vodilnemu partnerju po podpisu pogodbe o dotaciji sofinanciranja na voljo uradno spletno stran projekta, ki se nahaja na uradnem spletišču Programa www.ita-slo.eu (točka a) četrtega odstavka 36. člena Uredbe (EU) 2021/1059), da se izpolnijo zakonske obveznosti in zagotovi, da vsebine ostanejo na spletu tudi po zaključku sofinanciranega projekta;

3. sprejel logotip Programa z upoštevanjem pobude Evropske komisije INTERACT o »Priročniku za oblikovanje blagovne znamke«, in sicer kontinuirano s programskim obdobjem 2014–2020 in v skladu s predpisanimi zahtevami (ime Interreg se uporablja poleg evropske zastave v skladu z določbami 47. člena Uredbe (EU) 2021/1059);
4. pripravil »Priročnik za uporabo celostne grafične podobe pri izvajanju projektnih aktivnosti komuniciranja in prepoznavnosti projektov« (v nadaljnjem besedilu krajše: Priročnik), ki je na voljo na spletni strani Programa. Ta Priročnik je podporno orodje, ki upravičencem zagotavlja prepoznavnost prejete finančne podpore iz Programa in EU ter doseženih rezultatov in navaja navodila, kako ravnati v skladu z določbami črk b), c) in d) četrtega odstavka 36. člena, ter posledice za upravičence, če ne ravnajo v skladu s pravili obveščanja;
5. ustanovil Delovno skupino za komuniciranje;
6. predložil OzS informacije o izvajanju ukrepov komuniciranja in prepoznavnosti (črka e) prvega odstavka 30. člena Uredbe (EU) 2021/1060);
7. vključil komunikacijske ukrepe v letni pregled (41. člen Uredbe (EU) 2021/1060);
8. uvedel ukrepe za usposabljanje in izobraževanje končnih upravičencev o zakonskih obveznostih glede komuniciranja in prepoznavnosti, in sicer z:

   a) organizacijo dogodkov usposabljanja o pravilih komuniciranja in prepoznavnosti, ki jih je treba upoštevati,

   b) preverjanjem vsega pripravljenega in objavljenega gradiva,

9. spodbudil možnosti financiranja na programskem območju z:

a)organizacijo dogodkov ob objavi razpisov in koordinacijo »zrcalnih« dogodkov, ki jih organizirata podporna struktura Dežele Veneto in slovenska Nacionalna kontaktna točka (NKT), da bi potencialne upravičence podprli pri razpoložljivih možnostih financiranja in načinih predložitve ustreznih projektnih predlogov, objavil ustrezno gradivo na spletni strani Programa, na primer vso dokumentacijo, povezano s svežnjem za upravičence (t. i. *Application Package*). Na teh dogodkih se veliko časa nameni vprašanjem in prošnjam za pojasnila udeležencev. Odgovore na ta vprašanja – tudi če so bila poslana po elektronski pošti pristojnim programskim organom in službam – pripravi SS in jih posreduje tistim, ki so jih zastavili. Če se oceni, da so odgovori uporabni tudi za druge, se vključijo v razdelek Pogosta vprašanja (FAQ) na uradnem spletnem mestu Programa.

b) pripravo in objavo informativnih videoposnetkov na kanalu *YouTube* v dogovoru s SS*;*

c) organizacijo sestankov v obdobju objave razpisov za zbiranje predlogov s potencialnimi upravičenci za zagotavljanje informacij in posebne tehnične pomoči. Obveščanje in pomoč upravičencem zagotavlja SS, ki odgovarja na telefonske številke, navedene v razdelku »Kontakti« na uradnem spletnem mestu Programa. Informacije so na voljo v italijanščini, slovenščini in angleščini.

SS deluje kot informacijska točka, ki upravičencem po telefonu ali prek elektronske pošte zagotavlja strokovno tehnično pomoč pri izpolnitvi vseh ustreznih obrazcev ali reševanju morebitnih težav, ki se lahko pojavijo med pripravo projektnega predloga;

10. uporabo najprimernejših orodij (npr. vprašalnikov o zadovoljstvu po dogodku itd.) za preverjanje stopnje zadovoljstva ciljne skupine s komunikacijsko dejavnostjo;
11. obveščanjem dejanskih upravičencev, tudi s pogodbo o dotaciji sofinanciranja, da sprejetje sofinanciranja pomeni hkrati privolitev v objavo

glavnih podatkov o projektu (13. člen predloge pogodbe o dotaciji sofinanciranja). Omenjeni dokument določa tudi, da mora upravičenec izpolnjevati določbe s področja prepoznavnosti in komunikacije, navedene v Uredbi (EU) 2021/1060 in Priročniku Programa.

18. POSODOBITEV PRIROČNIKA

Ta Priročnik, sestavljen v italijanskem jeziku in preveden v slovenščino, je sprejet v italijanskem jeziku z odločbo Organa upravljanja Programa in je namenjen deželnemu osebju, dodeljenemu nosilcu organizacijskega položaja »Koordiniranje aktivnosti v zvezi s čezmejnimi programi evropskega teritorialnega sodelovanja Interreg Italija-Slovenija in opravljanje nalog in funkcij organa upravljanja«, ter drugim zunanjim sodelavcem, dodeljenim Programu, ki sodelujejo pri izvajanju nalog iz črke a) prvega odstavka 72. člena Uredbe (EU) 2021/1060.

Priročnik je v svojem delu namenjen tudi osebju Edinega upravičenca, ki ima lastne interne operativne smernice.

Po njegovi potrditvi se Priročnik posodobi vsaki dve leti oziroma vsakič, ko OU meni, da je to potrebno zaradi sprememb, uvedbe ali opustitve postopkov.

Posodobljen Priročnik, sestavljen v italijanskem jeziku in preveden v slovenščino, se sprejme v italijanskem jeziku z odločbo Organa upravljanja.

Po sprejetju Priročnika ali njegove posodobljene različice, se slednji posreduje zaposlenim; po potrebi OU organizira informativna srečanja, na katerih predstavi njegove vsebine.

Priloge:

- *Priloga 1_KL Nasprotje interesov*
- *Priloga 2_Nadomestna dokazilna izjava*
- *Priloga 3_Zapisnik o vzorčenju*
- *Priloga 4_Priročnik za izvajanje predpogodbenih preverjanj*